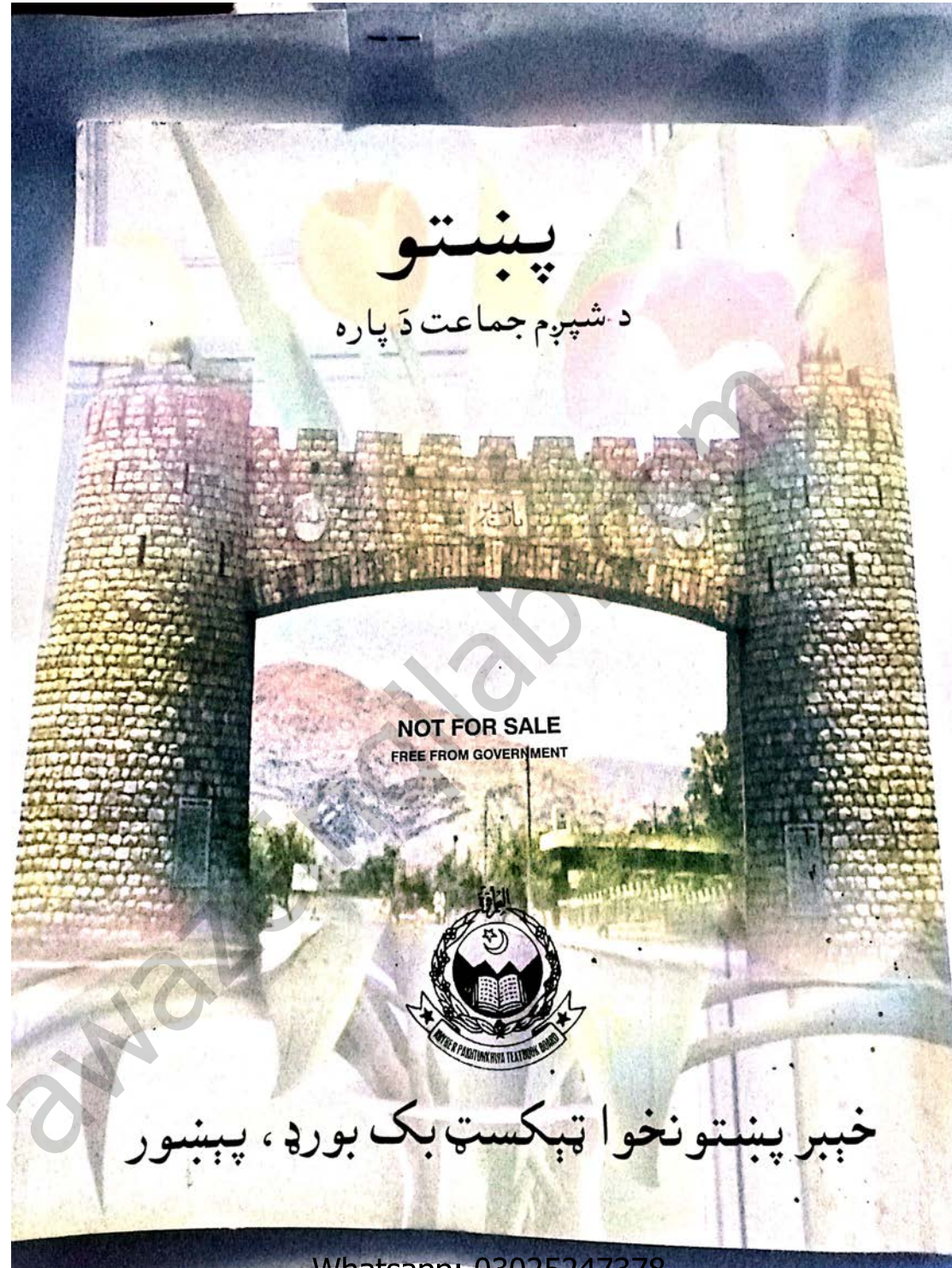

Whatsapp: 03025247378

Download PDF MCQs, Books and Notes for any
subject from the Largest website for free

awazeinqilab.com

آواز انقلاب ڈاٹ کام

and also Available in Play Store

Primary (5th) Level

Middle (8th) Level

Matric (10th) Level

F. Sc (12th) Level

BS (16th) Level

Urdu Grammar

Curriculum (Govt Books)

Past Papers

English Grammar

Readymade CV

NTS, FTS, CSS, PMS,
ETEA, KPPSC, PPSC,
SPSC, AJKPSC, BPSC,
KPTA ETC

ہر Subject کے Notes اور MCQS فری
ڈاؤن لوڈ کریں۔ نیز CV کے MS word تیار

Templates ڈاؤن لوڈ کر کے اپنے حساب

سے Modify کریں۔

awazeinqilab.com

WhatsApp : 03025247378

Available Subjects

- Agriculture
- Computer Science
- Economics
- English
- Biology
- Chemistry
- Geology
- Management Sciences
- Microbiology
- PCRS/ Pak Study
- Pharmacy
- Sociology
- Zoology
- Chemistry
- Statistics
- Physics
- Mathematics
- Law
- Environmental Sciences
- Botany
- Biotechnology
- Library & Information Sciences
- Journalism & Mass Communication
- Political Science
- Geography
- General Science
- Education
- Tourism & Hotel Management
- Urdu
- Pashto
- Islamic & Arabic Studies
- Electrical Engineering
- Civil Engineering
- Mechanical Engineering
- Chemical Engineering
- Software Engineering
- Election Officer
- General Knowledge
- Pedagogy
- Current Affairs
- Medical Subjects
- Judiciary & Law
- other

پښتو

پښتو د یو پراخو پښتو ژبه ده چې د افغانستان د خلکو له خوا په خپله مورانه ژبه په ډېره زوږۍ سره وکارول کېږي. د پښتو ژبه د افغانستان د کلتوري وراثت یو مهمه برخه ده. د پښتو ژبه د افغانستان د ټولنې د یووالي او وحدت یو مهمه لامل ده. د پښتو ژبه د افغانستان د ټولنې د یووالي او وحدت یو مهمه لامل ده.

پښتو

د شپږم ډیپارټمنټ د پاره

د پښتو ژبه د افغانستان د ټولنې د یووالي او وحدت یو مهمه لامل ده.

د پښتو ژبه د افغانستان د ټولنې د یووالي او وحدت یو مهمه لامل ده.

د پښتو ژبه د افغانستان د ټولنې د یووالي او وحدت یو مهمه لامل ده.

د پښتو ژبه د افغانستان د ټولنې د یووالي او وحدت یو مهمه لامل ده.

د پښتو ژبه د افغانستان د ټولنې د یووالي او وحدت یو مهمه لامل ده.

د پښتو ژبه د افغانستان د ټولنې د یووالي او وحدت یو مهمه لامل ده.

د پښتو ژبه د افغانستان د ټولنې د یووالي او وحدت یو مهمه لامل ده.

د پښتو ژبه د افغانستان د ټولنې د یووالي او وحدت یو مهمه لامل ده.

د پښتو ژبه د افغانستان د ټولنې د یووالي او وحدت یو مهمه لامل ده.

د پښتو ژبه د افغانستان د ټولنې د یووالي او وحدت یو مهمه لامل ده.

د پښتو ژبه د افغانستان د ټولنې د یووالي او وحدت یو مهمه لامل ده.

د پښتو ژبه د افغانستان د ټولنې د یووالي او وحدت یو مهمه لامل ده.

د پښتو ژبه د افغانستان د ټولنې د یووالي او وحدت یو مهمه لامل ده.

د پښتو ژبه د افغانستان د ټولنې د یووالي او وحدت یو مهمه لامل ده.

څېړنیز پښتونخوا ټېکسټ بک بورډ پېښور

حلال رزق به گټو حلال رزق به خورو
اود حرامونه به ځان ساتو

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
شروع کوم پہ نامہ دے اللہ چہ دہر بخشنو کے مہربانہ دے

فہرست

1. حمد (نظم)
2. نعت (نظم)
3. د رسول کریم حضرت محمد صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم شفقت اوسادگی
4. د وخت قدر
5. د آزادی پہ تحریک کنبی د طالب علمانو برخہ
6. محنت کنبی عظمت دے
7. د اسلام ورومبی شہیدہ
8. زمونہ د سیمپ د ورو لوہی
9. جابر بن حیان
10. امیر حمزہ خان شنواری
11. مرد (نظم)
12. د قائد اعظم وپنا
13. بوعلی سینا
14. نیاز بادشاہ شہید
15. مرہ (نظم)
16. د قیصہ خوانی د شہیدانو یادگار
17. غنی خان
18. تور داغونہ

Not For Sale

تول حقونہ د خبیر پښتونخوا ټپکسټ بک بورډ دي۔
دا کتاب د محکمہ تعلیم خبیر پښتونخوا د نصابیاتو خانگي، اہیت آباد له خوا د خط نمبر
4293-95/SS-II. 23 جولائی 2012ء د پښتو قومي نصاب 2009ء تر مخہ د خبیر پښتونخوا
دپارہ جوړ کړے شوی او منظور کړے شوی دے۔

مؤلفین:

1. پروفیسر نصیر الدین
2. پرنسپل گورنمنٹ پوسټ گرجوہټ کالج نوبار خبیر پښتونخوا
3. پروفیسر ډاکټر یار محمد مغموم خټک
- چئیرمین پښتو سوسائټي اډوورټز کالج پېښور خبیر پښتونخوا
- فرهاد محمد غالب ترین
- گورنمنټ هائر سکنډري سکول خوشکي پایان نوبار خبیر پښتونخوا

نظر ثانی:

1. عبد اللہ جان عابد
2. ډاکټر محمد زبیر حسرت
3. ډاکټر محمد جاوید خلیل
4. فرزانه رسول
5. ډاکټر سید تجمل حسین شاہ
6. ډاکټر شفقت علي جنجوعہ

ایڈیټر:

رضوان اللہ اسد، ماہر مضمون (پښتو)
خبیر پښتونخوا ټپکسټ بک بورډ پېښور
د چاپ نگرانی:

عصمت اللہ خان گنډاپور (چئیرمین)
سعید الرحمان (ممبر ای اېډیټر)
خبیر پښتونخوا ټپکسټ بک بورډ پېښور

تعلیمی کال 2020-21

فون نمبر: 091-9217159

ای میل: membentbb@yahoo.com

ویب سائیت: www.kptbb.gov.pk

Download PDF MCQs, Books and Notes for any Subject from the Largest website awazeinqilab.com

3

اخون گدا
پيدائش: 1100 هجري خواو شا
وفات: 1172 هجري خواو شا

نعت

خدا ۽ مي دروله تر تا زمونڊ جيبه !
ستا نسيم راشه تر ما زمونڊ جيبه !
چي ڊي مخ لکه افتاب په جهان وخت
شوه د کفر شپه سبا زمونڊ جيبه !
که تڻه ۽ ۽ هېڅ به نه وو پيدا شوي
که دنيا ده که عقبا زمونڊ جيبه !
ستالنه دره له کرمه زه خبر غواړم
يم هر گوره بي نوا زمونڊ جيبه !
جدائي به له تا هېڅ رنگه ونه کړم
که مې سر کا څوک جدا زمونڊ جيبه !
د بنادي مخه به هله رانما شي
که کړي مخ راته نما زمونڊ جيبه !
ستالنه هجره مې رنگ زير لکه نرگس دے
ځيگر خون لکه لاله زمونڊ جيبه !
بادشاهان به څه سيالي له ما سره کا
چي یم ستاد ډر گدا زمونڊ جيبه !

ماخوځ: د اخون گدا د نافع المسلمين

Not For Sale

2

مشغولتيا

1. مختصر جوابونه ورکړئ.
الف: د جمله روزي خوارانو رازق څوک دے؟
پ: الله پاک د څه نه مبرا دے؟
ج: الله پاک بي پروا دے، د ډي څه مطلب دے؟
د: الله پاک بي وزيره بادشاه دے، د هغه وزير ته ولي حاجت نشته؟
2. د لاندينو تکو معني وليکئ:
اعلي، مبرا، اشيا، فرد، باطن
دانا، معصيت، رنځ
3. د الله پاک پينځه صفتونه وليکئ.
4. په ډي حمد کښي پينځه اسمونه وښايئ.
5. په لاندينو لفظونو اعراب ولگوئ:
رازق، محتاج، مصلحت، رنځ، عطا

مشغولا

1. استاذ ډي په شاگردانو د ډي حمد د يادولو مشق وکړي.

Not For Sale

مشغولتيا

1. مختصر جوابونه ورکړئ:
الف: شاعر په وړومبي شعر کښې څه خواست کوي؟
ب: د کفر شپه د چا په مخ سبا شوه؟
ج: زمونږ حبيبه څه چاته مخاطبه ده؟
2. د دې شعر تشریح (وضاحت) وکړئ:
که تۀ نه و ۀ هېڅ به نه وو پېدا شوي
که دنياده که عقبا زمونږ حبيبه (ص)
3. د لاندینو ټکو معنی وليکئ:
نسیم، افتاب، عقبا، بې نوا، رانما، سیالي
4. شعر پوره کړئ:
ستاله هجره مې رنگ زیر لکه نرگس د ۀ
5. دا نعت یاد کړئ او په خوږه اواز یې ووايئ.

د رسول کریم حضرت محمد صلی الله علیه وآله وسلم شہقت او سادګي

زمونږ پېغمبر حضرت محمد
صلی الله علیه وآله وسلم ډېر ساده ژوند تېرولو او
تل به یې په سادګۍ د ژوند تېرولو وېنا
کوله. ساده ژوند او صفائي د هغوي
صلی الله علیه وآله وسلم ډېر خوښ وو. د هغوي
صلی الله علیه وآله وسلم مبارکو خواړه او
اغوستن ساده وو. څۀ چې به تیار وو
هغه به یې خوړل او د اغوستنې چې به
څۀ تر لاسه کېدل هغه به یې اغوستل.
چرته چې به یې ځامو و موند هم هلته به
کښېناستل. دا کوشش یې نه کولو چې
چرته په ښکاره یا غوره ځامو کښېني. خپل کار به یې په خپله کولو. د کور
کار به یې کولو. خپلې جامې به یې خپله گنډلې، اوښانو ته به یې ګياہ اچوله.
شودۀ به یې لوشل، اوږۀ به یې اغړل، جارو به یې وهله او د بازار نه به یې
سودا په خپله راوړله.

په هغه زمانه کښې د حبشويو بادشاه وۀ چې د هغه نوم نجاشي وۀ. په
مکه معظمه کښې چې مسلمانان د مشرکانو د ظلم نه تنګ شول نو ځینې
مسلمانانو حبشې ته هجرت وکړو. د حبشې بادشاه نجاشي دغو مسلمانانو له
پناه ورکړه او ورسره یې د مهربانۍ سلوک وکړو.
يو ځل د نجاشي بادشاه يوه جرګه مدينې منورې ته راغله. د جرګې د
غړو دا خيال وۀ چې مونږه د يو ډېر لوی بادشاه دربار ته تلونکي يو او دا

Not For Sale

تلوسه ورسره وه چې د دغه بادشاه دربار به څه رنگه وي؟ ځکه چې د هغوي د بادشاه نجاشي په خپله دا ارمان وه چې د دغه بادشاه دربار ته حاضر شي. دغه جرگه يو خاورين فرش لرونکي ساده غوندي جومات ته راوستې شوه. چې د پاسه پرې د کجورو څانگې پرتې وې. دوي لا د دروازي نه بهر وو چې په ساده جامه کښې يو دروند خوږ سره راغی او د دوي د اوبسانو مهارونه (جلبونه) يې ونيول، ورته يې سلام وکړو او جوړ تازه يې ورسره وکړه. هغه سړي دوي جومات ته دننه کړل. ورته يې خپل څادر وغوړولو او دوي يې پرې کښېنول. بيا د جومات له يوې کوتي نه يې دوي له ساده روتي راوړه او ټوله ورځ يې د دوي خدمت وکړو. د نجاشي د حال تپوسونه يې وکړه او د شپې هم دغه سړي دوي ته بستري سمې کړې او سحر يې بيا د دوي د ضرورتونو پوره کولو هڅې کولې.

سفيرانو وليدل چې څوک هم جومات ته راځي نو د دغه سړي ډېر زيات عزت کوي او ورسره ډېره مينه او محبت لري. د هغه په اشاره کولو په منډه شي. نو هغوي فکر وکړو چې دلته زمونږ دپاره د مقرر شوي کوربه دا حال د نو د دوي د بادشاه به څه حال وي؟

سحر هغوي ته معلومه شوه چې کوم سړي چې د دوي خدمت کولو نو هغه د مدينې بادشاه د او هم دغه اخري نبي حضرت محمد صلی الله عليه و آله وسلم د دغه خلق د هغوي صلی الله عليه و آله وسلم په خدمت کښې د حاضرېدو دپاره راغلي وو. داسې هم کېدې شي؟ دوي اريان دريان پاتې شول چې د خپلې زمانې يو بادشاه دومره ساده، د ښو خويونو څښتن، مېلمه دوست او خدمت کونکې هم کېدې شي؟

هغوي وليدل چې کله د حضرت محمد صلی الله عليه و آله وسلم اصحابو ووي چې د دوي خدمت به مونږه کوو نو په جواب کښې ورته هغوي صلی الله عليه و آله وسلم

و فرمايل چې هم دې خلقو زما د هغه دوستانو خدمت کړې وه چې حبشې ته يې هجرت کړې وه ځکه نو زه به د دوي خدمت په خپله کوم. زمونږ د پېغمبر صلی الله عليه و آله وسلم ذات مبارک د ښو خويونو يوه نمونه وه. په ماشومانو به يې اول سلام اچولو بيا به يې ورسره ډېره مينه کوله.

رسول پاک صلی الله عليه و آله وسلم د مکې د خلقو د ظلمونو او تنگولو په وجه مکه پرېښوده او مدينې منورې ته يې هجرت وکړو. په مدينه منوره هم د مکې دغه خلقو حملې کولې او مسلمانان يې په قلاړه ژوند تېرولو ته نه پرېښودل نو په دغه وجه رسول پاک صلی الله عليه و آله وسلم په مکه حمله وکړه او مکه فتح شوه. خو هغوي ښار ته د ننوتو په وخت په اوبس سواره وو او سر مبارک يې دومره ټيټ کړې وه چې مخ مبارک يې کجاوې سره لگېدو. د دې دپاره چې په انساني فتح څوک غاړه نه شي.

کومو خلقو چې رسول الله ته تکليفونه ورکړي وو، هغو ټولو ته يې عامه بخښنه وکړه او معاف يې کړل.

د اُجد په غزا کښې د رسول پاک صلی الله عليه و آله وسلم غاښونه مبارک شهيدان شول. ځينې اصحابو ورته د ښېرو کولو دپاره ووي خو دوست د خداي ووي "اے خدايه! زما قوم په سمه لار کړې، دوي نه پوهېږي".

رسول پاک صلی الله عليه و آله وسلم په هره موقع د خپلو ملگرو سره يو شان په کار کښې شريک پاتې شوې دے. چېرې يې هم خان د هغوي نه غوره نه گڼلو او د ملگرتيا حق به يې ادا کولو. خپل دښمنان به يې هم معاف کول. دښمن ته به يې ښېرې نه کولې او هم د دغو خويونو، مينې او شفقت اثر دا وشو چې خلقو د اسلام دين قبول کړو.

مشغولتيا

1. مختصر جوابونه ورکړئ.

Not For Sale

8

الف: زمونږه رسول پاک صلی الله علیه و آله وسلم کوم کوم کارونه په خپلو

مبارکو لاسونو کول؟

ب: د حبشې د بادشاهه څه نوم وه؟

ج: د حبشو د جرګې د خلقو د رسول پاک صلی الله علیه و آله وسلم د

دربار په حقله څه خیال وه؟

د: رسول پاک صلی الله علیه و آله وسلم د ماشومانو سره څنگه سلوک

کولو؟

ه: د مکې د فتحې نه پس رسول پاک صلی الله علیه و آله وسلم د مکې

خلقو سره څه وکړل؟

2. لاندیني ټکي په خپلو جملو کښې استعمال کړئ:

ساده ژوند، جامې، اوږه، جرګه، جوړ تازه، غزا

3. د مذكر دپاره مؤنث او د مؤنث دپاره مذكر وليکئ:

اس، نائنه، ورندار، لېور، حاجنه،

4. فعل هغه کلمې ته وئیلې شي چې د څه کار د کېدو یا نه کېدو اظهار ترې

کېږي خو چې د زمانې تعلق هم ورسره وي لکه:

تا خط وليکه. ته خط ليکې. ته به خط ليکې.

په دغو ټولو جملو کښې د خط لیکلو کار شوې دې او د زمانې سره یې

تعلق هم شته. د ورومېنۍ جملې نه تېره شوې زمانه، د دوېمې جملې نه

موجوده (حال) او د درېمې جملې نه راتلونکې (مستقبل) زمانه څرګندېږي.

5. د رسول پاک صلی الله علیه و آله وسلم د هغه حدیث شریف یو چارټ جوړ کړئ او په

کلاس کښې یې ځوړند کړئ چې پکښې یې فرمائيلي دي: "چې چا زمونږ

د مشرانو احترام ونه کړو او زمونږ په ماشومانو یې شفقت ونه کړو نو هغه

زمونږ نه نه دے"

Not For Sale

9

د وخت قدر

وایي چې لقمان حکیم ډېر

هوښیار سړی وه. خلق به ورله راتلل او

د دې خبرې به یې په غور اوږدې. هغه به

د خپلو خبرو قیمت اخستلو او یوه خبره

به یې په سل روپۍ کوله. دا د هغه وخت

خبره ده چې سل روپۍ ډېر لوی څیز وه.

په یو ښار کښې یو ډېر شته من

سړی اوسېدو. ډېر لوی کاروبار یې وه.

ډېر نوکران او مریان (غلامان) یې لرل.

یوه ورځ هغه خبر شو چې لقمان حکیم

ډېر هوښیار سړی دے، د عقل او

حکمت خبرې کوي او د هغه د علم او خبرو نه خلقو ته ډېره فائده رسی. نو

ورپسې لاړو او د لقمان حکیم سره یې ملاقات وکړو. مالدار سړي لقمان

حکیم ته ووي چې ما اورېدلي دي چې تاسو له الله پاک ډېر علم او پوهه

درکړې ده او تاسو خلقو ته د فائدي خبرې ښایئ؟

لقمان حکیم ووي چې هو، په ما دا د الله تعالی پېرزوینه ده چې ماته

یې د ځینې څیزونو باره کښې پوهه راکړې ده خو تاسو خپله خبره او خپل

غرض بیان کړئ. تاسو څنگه پېښه کړې ده؟

هغه سړي ورته ووي چې زه هم غواړم چې تاسو ماته هم څه داسې خبره

وکړئ چې ماته فائده راوړسوي.

لقمان حکیم ورته ووي چې زما د یوې خبرې قیمت خو پوره سل روپۍ

دے. که چېرې تاسو سل روپۍ لرئ او ماته یې راکړئ نو زه به درته یوه خبره وکړم.

Not For Sale

په دې سبق کښې به تاسو لولئ:

✓ یوه خوندوره قیصۍ

✓ د یو مالدار سړي لقمان

حکیم له تلل

✓ د لقمان حکیم هغه ته یوه

خبره کول

✓ د هغې ګټوره نتیجه راوتل

10

هغه مالدار سړي سل روپۍ ورکړې او لقمان حکيم ورته ووي چې د نن کار سبا ته مه پرېږده او دې وېنا سره خاموشه شو او هغه ته يې د تلو اشاره وکړه. مطلب يې دا وه چې تا د څه دپاره دلته راتگ کړې وه او د څه قيمت چې دې ادا کړې دے نو هغه مقصد دې ترسره شو، ته اوس تلې شې.

هغه مالدار سړي د لقمان حکيم د څنگ نه روان شو خو دا فکريې کولو چې دا خو ماته هم معلومه وه او په دې معمولي خبره مې هېڅ بې هېڅه سل روپۍ ورکړې خو زړه له يې په دې تسلي ورکوله چې څه، دومره خو وشول چې لقمان حکيم خو مې وليدو او ما سره دولت ډېر دے، په سلو روپو څه کمېدے خو نه شي.

مالدار سړي تر خپله ځايه ورسېدو او د راتلو سره يې وليدل چې د ده نوکران لگيا دي د غنمو غوښل کوي. کله چې غوښل خلاص شو نو نوکرانو ووي چې سبا له به ترې بوس او غنم بيل کړو، اوس مونږ ستړي شوي يو چې لږ دمه شو خو مالدار سړي ووي چې نه، هم نن به بوس او غنم بيلول پکار وي. د نن کار سبا ته نه سپارو او هم په دې خبره خو ما سل روپۍ ورکړې دي. تاسو لږ شان ځانونه دمه کړئ او هر څنگه چې وي دا کار نن سر ته رسول پکار دي، البته زه دا کولې شم چې تاسو له سبا ورځ پوره رخصت (چوتي) درکړم.

نوکران د رخصت په اوږدو خوشحاله شول. د لږې دمې کولو نه پس بيا لگيا شول او بوس او غنم يې سره بيل کړل او غنم يې په کندو کښې واچول او بيا ټول د آرام کولو دپاره لارل.

د خداي کارونه وو چې د شپې ډېر سخت باران وشو او بې حسابه اوبه راوړېدې، چې چا غوښتله کړي او واني يې پرته وې نو هغه ټول بوس او غنم اوبو يوړل او د دغه مالدار سړي غنم او بوس محفوظ پاتې شول نو هغه مالدار سړي ته ډېره فائده ورسېده او د لقمان حکيم يوه خبره ورته ډېره قيمتي ښکاره شوه چې دې يې د ډېر نقصان او تاوان نه بچ کړو او دا ورته

Not For Sale

11

ثابته شوه چې د نن کار سبا ته پرېښودل پکار نه دي او د وخت قدر کول پکار دي. هر کار په خپل وخت ترسره کول ډېره فائده او گټه لري.

مشغولتيا

1. مختصر جوابونه ورکړئ.

الف: لقمان حکيم څنگه سړي وه؟

ب: لقمان حکيم به په څو روپو يوه خبره کوله؟

ج: مالدار سړي ته لقمان حکيم کومه خبره وکړه؟

د: مالدار سړي چې بېرته راغلو نو د هغه نوکرانو څه کول؟

ه: مالدار سړي ته د لقمان حکيم يوې خبرې څه فائده ورکړه؟

و: د دې سبق نه مونږ څه زده کولې شو؟

2. د دې لفظونو معنې وليکئ او په خپلو جملو کښې يې استعمال کړئ:

هوبسيار، شته من، مريان، علم، څنگ، محفوظ

3. د څيزونو، ځايونو او بنيادونو نومونه ته اسم وائي لکه گرسی، مېز، څنگل، غر، درياب، سړي، ښځه.

تاسو په دې سبق کښې پينځه اسمونه ولټوئ او په خپلو کاپو کښې يې وليکئ.

4. لاندې ورکړې شوې جملې ولولئ او مخامخ د صحيح يا غلط لفظ نه کرښه تاو کړئ:

الف: لقمان حکيم ډېر هوبسيار سړي وه. غلط/صحيح

ب: لقمان حکيم به بې پېسو اخستو خبره کوله. غلط/صحيح

ج: لقمان حکيم ورته ووي چې د نن کار

سبا ته مه پرېږده. غلط/صحيح

د: مالدار سړي ووي چې باقي کار به سبا کوو. غلط/صحيح

Not For Sale

د آزادی په تحریک کښې د طالب علمانو برخه

د پاکستان جوړېدل هله ممکن شول چې ټول اولس په یو اواز او یو اتفاق دغه غوښتنه وکړه او بیا د دې قام ځوانانو، بوډاگانو، نر او ښځو د دغه غوښتنې د پوره کولو دپاره هر قسمه قربانۍ ورکړې. کله چې د قائد اعظم محمد علي جناح په مشرۍ کښې دا فیصله وکړې وشوه چې مونږ به په پاکستان حاصلو نو ټول قام د دې مقصد دپاره یو موټی شو.

د آزادی په دغه تحریک کښې زده کونکو (طالب علمانو) هم پوره پوره مرسته وکړه او دا ځکه چې د پاکستان لفظ په وپرومبي ځل یو زلمي زده کونکي (طالب علم) چودهری رحمت علي وړاندې کړی و. چودهری رحمت علي په دغو ورځو کښې په لندن کښې و. اوزده کړه یې کوله. هغه د آزادی تحریک هلته هم چلولو. هغه یو وړوکی کتاب (پمفلټ) ولیکلو چې پکښې په وپرومبي ځل د پاکستان نوم اخستې شوې و. په دغه کتاب گوټي چې د څومره کسانو دستخطونه وو نو هغه ټول زده کونکي وو چې یو پکښې د ضلع کزک اوسېدونکي اسلام خټک هم شامل و.

د قائد اعظم د زده کونکو سره ډېره مینه وه او وخت په وخت به یې د طالب علمانو په جلسو کښې گډون کولو. بیا په خاصه توگه د مسلم

په دې سبق کښې به تاسو لولئ:

- ✓ د آزادی تحریک کښې د طالب علمانو برخه
- ✓ د پاکستان د نوم کېښودل
- ✓ د قائد اعظم د طالب علمانو سره مینه
- ✓ او د قائد اعظم مختلفو کالجونو ته تلل

یونیورسټۍ علي گډه، اسلامیه کالج پېښور او اېډورډز کالج پېښور د طالب علمانو په ډېرو جلسو کښې یې شرکت کړی و. زمونږ د صوبې خپېر پښتونخوا د طالب علمانو د خپل قائد سره بې پناه محبت و. په کال 1945 کښې چې کله قائد اعظم د دې صوبې دوره کوله نو د دې صوبې طالب علمانو ورته اته زره روپۍ ورکړې چې هغوي د چنډې په توگه راغونډې کړې وې.

د اسلامیه کالج پېښور او اېډورډز کالج پېښور طالب علمانو د پاکستان د تحریک په کامیابولو کښې ډېر ښه کردار ادا کړی دے او قائد اعظم به همېشه د دوي د غوره کردار ادا کولو دپاره د دوي مننه کوله او چې کله به هم د دې صوبې په دوره راغلو نو اسلامیه کالج پېښور او اېډورډز کالج پېښور ته به یې تشریف وړلو او د دغه کالجونو د طالب علمانو سره به یې لیده کاته کول.

د پاکستان په تحریک کښې د وطن د نورو برخو طالب علمانو هم کافي هلې ځلې کړې دي. د بلوچستان زده کونکو هم په دغه لړ کښې ښه جدوجهد کړی دے. د پنجاب طالب علمانو د آزادی حاصلولو دپاره هم خپل یو تنظیم جوړ کړی و. دغه شان په سندھ کښې هم طالب علمانو ډېره سرگرمي ښودله او په خاصه توگه د کراچۍ سندھ مدرسه د آزادي خوښو طالب علمانو مرکز و. په دغه مدرسه کښې قائد اعظم وپرومبي زده کړه هم کړې وه.

هم دغه زده کونکي وو چې هغوي به د قائد اعظم پېغام بیلو بیلو علاقه ته رسولو او د مسلمانانو په راغونډولو او یو اواز کولو کښې یې اهم کردار ادا کولو او هم دغه زده کونکي وو چې هغوي د پاکستان غوښتنه اولس ته ورسوله او هغوي یې د دې غوښتنې دپاره په عملي توگه تیار کړل.

لنډه دا چې د پاکستان د تحریک په کامیابی کښې د زده کونکو د قربانو، هلو ځلو او کوششونو ډېر لوی لاس دے او هم د دغه زده کونکو د

Not For Sale

قربانو برکت دے چي نن مونږه د يو خپلواکه وطن څښتنان يو او په ازاده فضا
کښي ساه اخلو.

مشغولتيا

1. د لاندینو سوالونو مختصر جوابونه ورکړئ:
 - الف: د پاکستان جوړېدل کله ممکن شو؟
 - ب: د پاکستان ټکي په وړومبي ځل چا ښکاره کړو؟
 - ج: گول مېز کانفرنس چرته منعقد شوه؟
 - د: د وطن د آزادۍ دپاره د طالب علمانو هلې ځلې بیان کړئ.
 - ه: د صوبه خېبر پښتونخوا طالب علمانو قائد اعظم ته د چنډې څومره روپۍ ورکړې؟
2. لاندیني ټکي په خپلو جملو کښي استعمال کړئ:

غوښتنه، زده کونکي، کالج، هلې ځلې، پېغام، خپلواکه.
3. د هر سوال درې درې جوابونه دي، په صحیح جواب خالي ځایونه ډک کړئ:

الف: د آزادۍ په تحریک کښي طالب علمانو هم پوره پوره
..... وکړه.

 - (1) مرسته (2) مخالفت (3) مدافعت
 - ب: د پاکستان ټکي په وړومبي ځل یو زلمي طالب علم
..... وړاندې کړه.
 - (1) چودھري رحمت علي (2) چودھري برکت علي
 - (3) چودھري شفقت علي

Not For Sale

ج: د دې صوبې طالب علمانو ورته د چنډې روپۍ
ورکړې.

(1) درې زره (2) شل زره (3) اته زره

د: د اسلامیه کالج پېښور او اېډورډز کالج طالب علمانو د
پاکستان د تحریک کامیابولو کښي ډېر ښه
ادا کړه دے.

(1) گفتار (2) کردار (3) چلند

4. د ضمیر اسم هغه کلمې ته وائي چې د بل اسم دپاره استعمال شوه
وي. تاسو دا عبارت ولولئ. یوسف گل راغی، یوسف گل په کټ
کښېناست، یوه شېبه پس یوسف گل خپله قیصه شروع کړه.
دا عبارت داسې هم لوسته شي:
یوسف گل راغی، هغه په کټ کښېناست، یوه شېبه پس هغه خپله
قیصه شروع کړه.
د دواړو عبارتونو مطلب یو دے. خو په وړومبي عبارت کښي بیا بیا د
یوسف گل نوم راغلی دے او په دویم عبارت کښي یو ځل د یوسف گل
نوم راغلی دے او بیا د یوسف گل په ځای (هغه) او (هغه) استعمال
شوه دے. دغه اسم ضمیر دے. د اسم ضمیر باره کښي د خپل استاذ
نه نور معلومات حاصل کړئ.

5. لاندینو جملو کښي صحیح او غلطې جملې بیلې بیلې کړئ:

الف: د آزادۍ په تحریک کښي طالب علمانو پوره پوره مرسته کړې وه.

ب: د پاکستان نوم په وړومبي ځل علامه اقبال وړاندې کړه وه.

ج: چودھري رحمت علي په لندن کښي زده کړه کوله.

د: اېډورډز کالج په کراچۍ کښي دے.

6: د جنس په لحاظ د اسم دوه قسمونه دي، مذكر يا نر اسمونه لکه سره، آس، هلک او داسې نور او مونث يا بنځينه اسمونه لکه بنځه، اسپه او جينۍ.

په دې سبق کښې درې مذكر او درې مونث اسمونه ولټوئ او په خپلو کاپيو کښې يې وليکئ.

محنت کښې عظمت دے

په خپل لاس کار کول سنت دي. دا که يو اړخ ته د ثواب کار دے نو بل خوا په انسان کښې دا خوبې پېدا کوي چې د دۀ په ځان باور پېدا شي. د پښتو متل دے چې خپله لاسه ګله لاسه څوک چې په خپله کار روزگار نه کوي نو هغوي پرسمن شي او چې لږه سختي پرې هم راشي نو د هغې د مقابلې توان پکښې نه وي.

هسې خو د ژوند سره تړلي ډېر کارونه دي. په دغو کښې د ټولو نه اهم کار د کرکروندې (زميداري) کار دے.

چې زمونږه د وطن د زياتو خلکو ورسره روزگار هم تړلې دے او د وطن د نورو خلکو دپاره غله دانه، سبزيانې او مېوې پېدا کوي. زمونږه د وطن په سلو کښې اويا تنه د کرکروندې کسب کوي. ځان هم پالي او د نورو په ښېګړه هم راځي.

کرکرونده يو داسې کسب دے چې دا د کلهمو بنيادمو دپاره فائده مند دے او کوم خلق چې دغه کسب کوي نو د هغوي درناوې پکار دے. کرکرونده د زياتو صنعتونو بنياد دے. د مثال په توګه کرونده ګرګني پېدا کوي او دغه ګني کارخانو ته ځي چې هلته ترې چيني جوړولې شي. دغه رنگ چقدر يو فصل دے چې کرونده ګريې کړي او د چينو په کارخانو کښې ترې

په دې سبق کښې به تاسو لولئ:

✓ چې په خپل لاس کار کول

څنګه دي؟

✓ د کار کسب کولو فائدي

✓ د کار کولو نه ملک ته کومې

فائدي رسي؟

✓ ملک څنګه مضبوطېږي؟

نه چيني جوړولې شي. پومبه چې مالوچ ترې حاصلولې شي، دا هم يو فصل دے او د مالوچو نه په کارخانو کېنې رخت يا کپړه وودلې شي او د دغه کپړې نه مونږه جامې جوړوو. دغه رنگ د غنمو د اوږولو کارخانې (ژرندې او فلور ملونه)، د شولو نه د وريژو وېستلو کارخانې، د بوټو او لرگونو د کاغذ او گتې جوړولو کارخانې او د ونو نه د پلائي وودو وغېره جوړولو کارخانې، دغه ټولې کارخانې د زراعت په ترقۍ پورې اړه لري.

زمونږه په وطن کېنې د اوبه خور د غوره نظام په وجه زراعت او کرکرونده مخ په ترقۍ دي او د اولس د ژوند ژواک په ښه کولو کېنې زراعت يا کرکرونده بنيادي حيثيت لري.

زمونږه وطن په بنيادي توگه يو زرعي ملک دے. په تېرو کلونو کېنې دلته صنعت هم کافي پرمختگ کړے دے. کله چې پاکستان جوړ شو نو دلته صنعتونه نه وو. خو حکومت او خلقو دغه کمه محسوس کړو او د ملک د ضرورتونو پوره کولو دپاره يې دلته مختلفې کارخانې جوړې کړې. چې اوس د دې وطن زيات ضرورتونه د دغو کارخانو په برکت پوره کېږي او مونږ د ملک دننه ډېر داسې مالونه تياروو چې وړاندې به هغه د بهرنو ملکونو نه راغونښتې شول.

د کارخانو جوړولو يوه فائده خو دغه ده چې د ملک قيمتي دولت (زر مبادلې) په ملک دننه پاتې کېږي. دوېمه دا چې په ارزانه بيهه خيزونه ترلاسه کېدے شي او درېمه دا چې بې روزگاره خلقو ته روزگار او مزدوري ترلاسه شي. دغه شان د خلقو مالي او اقتصادي حالت ښه شي او ورسره اولس اسوده حاله شي.

کرکرونده يا زراعت او صنعت دواړه د يو وطن په ترقۍ او پرمختگ کېنې بنيادي برخه لري او هم دغه دوه شعبې يا څانگې د يو وطن په

Not For Sale

استحکام، مضبوطيا او خوشحالي کېنې برخه لري او د اولس د اسودگۍ او ښه ژوند ضمانت ورکوي.

دغه دواړه څانگې زموږ نه د محنت تقاضا کوي او زموږه د محنت په وجه وطن ته خوشحالي او ابادي نصيب کېږي ځکه نو محنت تر ټولو زيات اهميت لري او هم محنت دے چې د يو بنده د ژوند معيار ښه کوي او زموږ پېغمبر حضرت محمد صلی الله عليه وآله وسلم فرمايلي دي "چې څوک کسب (محنت) کوي نو هغه د الله پاک دوست وي".

مشغولتيا

1. مختصر جوابونه ورکړئ:
 - الف: په خپل لاس کار کول څنگه دي؟
 - ب: څوک چې په خپل لاس کار نه کوي نو څه نقصان ورته رسي؟
 - ج: د کرکروندې (زراعت) څه اهميت دے؟
 - د: د کارخانو درې غټې فائدي کومې کومې دي؟
 - ه: زراعت او صنعت د يو وطن په حالت څه اثر غورځوي؟
 - و: زموږ پېغمبر صلی الله عليه وآله وسلم د کسب کونکو په حقله څه فرمايلي دي؟
2. لاندیني ټکي په خپلو جملو کېنې استعمال کړئ:

ثواب، پرسمن، کرکرونده، درناوے، پومبه، مالوچ، وودلے
3. د محنت په اهميت د لسو کرښو مضمون وليکئ.
4. د معنو يا مفهوم په لحاظ د اسم دوه قسمونه دي. (1) معرفه يعنې خاص نوم (2) نکره يعنې عام نوم.

Not For Sale

د معرفي اسم هغه اسم ته وائي چې د چا خاص سړي، خيز يا ځاۍ نوم وي لکه احمد، کوډ نور، کوهاټ، اباسين او داسې نور.

د نکري اسم هغه اسم ته وائي چې د چا خاص سړي، خيز يا ځاۍ نوم نه وي بلکې د هغه جنس هر يو خيز ته هغه نوم وئيل شي لکه سړۍ، کاني، بنار چې دا د هريو سړي، هر کاني او هر بنار دپاره استعمالېدې شي.

تاسو په دې سبق کښې پينځه پينځه اسم معرفه او اسم نکره ولټوئ او په خپلو کاپو کښې يې وليکئ.

5. لاندې ځنې لفظونه ورکړي شوي دي او مخامخ ورته درې درې معنې ليکلي شوي دي تاسو پکښې د صحيح معنې انتخاب وکړئ:

باور: اعتماد، يقين، قسم
پرېسمن: بې کاره، سست، تکره
کسب: کار، پېشه، روزگار
زراعت: زميداري، کرونده، هنر
پرمخ تګ: رفتار، ترقي، زوال

مشغولا

1. استاذ دې په شاگردانو "په محنت کښې عظمت دے" موضوع باندې د تقرير مشق وکړي.

د اسلام وړومبۍ شهیده

د اسلام په پاڅو بيبيانو کښې

حضرت سمیه رضي الله تعالی عنها په دې وجه

زیات اهمیت لري چې دا د اسلام په لاره

کښې وړومبۍ شهیده ده. حضرت سمیه

رضي الله تعالی عنها په اسلام ډېره زیاته مټینه وه

او د دنیا یو تکلیف هم د هغې د زړه نه د

اسلام مینه او محبت ونه وېستې شو.

د حضرت سمیه رضي الله تعالی عنها د

پلار نوم خیاط وه. دا د مغیره د زوي ابو

حذیفه وینځه وه. ابو حذیفه د هغې

نکاح د یاسر رضي الله تعالی عنه سره وکړه او چې

د هغې زوۍ عمار رضي الله تعالی عنه پیدا شو نو ابو حذیفه دا ازاده کړه.

په ښځو کښې چې تر ټولو وړومبۍ چا اسلام قبول کړے دے نو په هغو

کښې په اووم نمبر حضرت سمیه رضي الله تعالی عنها ده. دا هغه زمانه وه چې په

مسلمانانو د مشرکانو له طرفه هر قسمه ظلمونه کېدل.

د حضرت سمیه رضي الله تعالی عنها د اهمیت یو مثال دا هم دے چې د دوي

ټوله کورنۍ مسلمانان شوې وه. یعنې حضرت سمیه رضي الله تعالی عنها، د هغې

خاوند حضرت یاسر رضي الله تعالی عنه او د هغې زوۍ حضرت عمار رضي الله تعالی عنه په هېر

مسلمانان شوي وو. په قرېشو دا خبره ډېره بده ولگېده او بیا یې په دوي هغه

ظلمونه وکړل چې په اورېدو یې په بنده غوښي ځیر ځیر شي.

په دې سبق کښې به تاسو لولئ:

- ✓ د اسلام وړومبۍ شهیده
- ✓ د هغې د شهادت واقعہ
- ✓ د هغې د اسلام سره مینه
- ✓ د اسلام دپاره د هغې قرباني

د دوي د ځنې تكليفونو خبرې په كتابونو كښې ليكلي دي چې كافرانو به ورته د اوسپنې زغرې واغوستولې او بيا به يې درې واړه په سخته گرمۍ كښې په سرو غرمو ودرول. اوسپنه به گرمه شوه او د هغوي وجودونه به يې داغل خو د دې باوجود به هم هغوي د صبر او زغم نه كار اخستو او دغه تكليفونو به يې زغمل خو دوي د اسلام د شمعي داسې پتنگان وو چې وارخطا نه شول او چې كومه فېصله يې كړې وه، بڼه په استقامت په هغې كلك پاتې شو.

په دغه حالت كښې چې به كله رسول پاك صلى الله عليه وآله وسلم وليدل نو ورته به يې د صبر تلقين كولو.

مشركانو ډېر كوششونه وكړل، خپلې تنې يې وشلولې او زارې يې پرې شنې كړې خو دوي يې دې ته جوړ نه كړل چې د اسلام حقه او رښتونې لاره پرېږدي. يوه ورځ چې دوي ماښام راوسته شو نو ابو جهل ورته په بدو ردو سر شو او بيا يې غصه دومره زياته شوه چې پاڅېدو او نېزه يې راپورته كړه او حضرت سميه رضي الله تعالى عنها يې په نېزه داسې ووهله چې هم په هغه درنگ يې شهادت نصيب شو.

د اسلام دپاره چې د چا زړه بې وينې تويې شوې دي نو هغه د دې وينې دي. له دې وجې نه دې ته دا فخر حاصل دے چې د اسلام اولنۍ شهيدة بللې شي.

د هجرت نه پس چې كله د بدر غزا وشوه او په دغه كښې د ځينې لويو لويو كافرانو سره ابو جهل ووژل شو نو رسول پاك صلى الله عليه وآله وسلم حضرت عمار رضي الله تعالى عنه ته ووي چې الله تعالى ستاسو د مور قاتل قتل كړو.

د حضرت سميه رضي الله تعالى عنها د شهادت واقع د هجرت نه وړاندې په مكه كښې شوې وه او په اسلامي تاريخ كښې به دا واقع تل د سرقربانونكو او د اسلام

Not For Sale

دپاره د قربانۍ وركونكو خلقو دپاره يو مثال وي او حضرت سميه رضي الله تعالى عنها به ټول عمر يادولې شي. ځكه چې شهيدان ژوندي وي، د هغوي يادونه ژوندي وي او د هغوي قربانۍ د قومونو دپاره مثال وي او د هغوي همېشه درناوې او احترام كولې شي.

(ماخوذ: د "پاكې بيبيانې" نه، مؤلف: عبدالعزيز مظاهري)

مشغولتيا

1. مختصر جوابونه وركړئ
الف: د حضرت سميه رضي الله تعالى عنها د پلار څه نوم وه؟
ب: وينځه څه ته وائي؟
ج: د حضرت سميه رضي الله تعالى عنها د خاوند او زوي څه نومونه وو؟
د: د حضرت سميه رضي الله تعالى عنها او د هغوي په كورنۍ كوم قسم ظلمونه كولې شول؟
ه: د حضرت سميه رضي الله تعالى عنها د شهادت حال بيان كړئ.
2. په لاندينو ټكو اعراب ولگوئ.
مغيره، ابو حذيفه، غوني، زغرې، زغم، استقامت، تلقين.
3. د دې محاورو مطلب څه دے؟ په خپلو الفاظو كښې يې استعمال كړئ:
تنې شلول، غونې ځير ځير كېدل، زارې شنې كول.
4. په دې سبق كښې د اسم معرفې او اسم نكرې زيات مثالونه موجود دي. تاسو ترې درې درې مثالونه وركړئ.

Not For Sale

چې کوم يو راوښي نو بيا د هغه د سترگو پټولو وار وي. کوم لوبغاړې چې دېوال ته ځان ورسوي او په دېوال توکاني تېو کړي نو هغه ازاد وگڼلې شي. د هغه نيول بيا نه کېږي.

د پټ پټوڼي بله طريقه دا ده چې يو ماشوم له سترگې وتړلې شي او نور ترې چاپېره چورلي او لاسونه پرقوي. د لاسونو په پړولو سترگې تړلي ماشوم ته پته لگي چې دغه ماشوم کوم ځای دې او هغه يې د رانيولو کوشش کوي. نو چې کوم يو راوښي شي بيا هغه له سترگې تړي او دغه شان دا لوبه جاري وي. دا لوبه د هلکانو او جينکو دواړو د دلچسپۍ ده.

(2) چيندرو: دا لوبه خالصه د جينکو لوبه ده او تقريباً د لږ څه فرق سره په ډېرو علاقه کونکي يې جينکي کوي. په زمکه کرنې راکاږي او کورکي شان جوړ کړي. بيا يو گړد خيز د ټيکري موسۍ و غېره مختلفو کورکو کونکي غورځوي او جينۍ په کرنه پښه نه ږدي او په يوه پښه روانه وي موسۍ مختلفو کورکو ته اړوي. که چېرې دغه جينۍ په کرنه پښه کېږدي نو هغه وسوزي يعني آوت شي. د دغو کورکو بيل بيل نومونه هم وي لکه يوکا، دوه کا، درې کا، دمو (دمچو)، زرین، میرا (مېرو) وغېره.

(3) سخره سخره: د لويو هلکانو لوبه ده او پکښې د توان او زور مظاهره وي. دوه هلکان په يوه پښه يو بل ته مخامخ کېږي. يوه پښه يې په لاسونو نيولې وي او په ارگودې په يو بل ورځي او يو بل په اوږه وهي. کوم چې راوغورځېږي هغه بايلي.

(4) بلوري يا شينولي (مړدکي): د دغه شان لوبو ډېر قسمونه دي چې په بلورو يا شينولو (مړدکو) کېږي. ځنې په غوزانو کېږي او ځنې په کوډو (د کاني يا د ځناور د ښکر نه جوړ مړدکي) کولې شي. په بلورو چې کومه لوبه کېږي هغې ته فېل او گولي وائي. ځنې علاقه کونکي دې بلورو ته شينولي هم

زمونږ د سيمې د وړو لوبې

د هر يو قوم د ماشومانو خپلې خپلې لوبې وي او دغه لوبې د دغه قوم او علاقې سره مناسبت هم لري او د دغه علاقې او قوم پېژندگلو هم په دغه لوبو کېږي. نن سبا زموږ په لارو کوڅو کښې د کرکټ کولو ډېر رواج دې دې وجه دا ده چې ټېلي وژن، رېډيو او اخبارونو کښې کرکټ ته د حد نه زيات اهميت ورکړې شوې دې او زموږ لويو او وړو دغه اثر قبول کړې دې. د دې په مقابل کې علاقه کونکي (سيمه ايزو) لوبو ته

پام لږ نه نشته ځکه نو هغه لوبې په ورکېدو دي او صرف نومونه يې پاتې دي. نن دغه شان د سيمه ايزو څو لوبو ذکر کول مناسب دي چې مونږ د خپلو زړو لوبو نه څه نا څه واقف شو. دغه شان لوبې د پښتونخوا په هر کلي او هره علاقه کښې کېدلې. ځينو کلو او بانډو کښې اوس هم ماشومان هلکان جينکي خپلې سيمه ايزې لوبې کوي او د نوي دور د اثراو نه محفوظ دي.

(1) پټ پټوڼې: دا لوبه تقريباً زموږ د وطن په هره سيمه کښې واره هلکان او جينکي کوي. گڼ ملگري راغونډ شي. يو تن پکښې دېوال ته مخ کړي او سترگې پټې کړي، نور ملگري يې چرته کوڅو کښې پټې شي. دېوال ته مخ کړې لوبغاړې د "درځمه" اواز کوي خو چې کله ورته پټ شوي ماشومان د "راځه" اواز وکړي نو بيا دې د پټو شوو ماشومانو د نيولو کوشش کوي. دې

په دې سبق کښې به تاسو لولئ:

- ✓ د خپلې سيمې د ماشومانو د لوبو متعلق معلومات
- ✓ په څېر پښتونخوا کښې کېدونکې لوبې
- ✓ د لوبو فائدي

وائي. په دې لوبه کښې د مخالف لوبغاړي بلوري په خپل بلوري ويشتل او بلورے کندی ته غورځول شامل وي. د غوزانو لوبه کښې دا وي چې غوزان په يوه دائره کښې کېښود شي او يو يو تن پرې غوزار کوي چې څومره غوزان د کرښې (پانې) نه بهر کړي نو هغه وگتې. دغه شان په هره علاقه کښې د دغه لوبو دپاره خپل خپل دستورونه او رواجونه دي خو بنيادي څيز يې هم دغه بلوري، غوزان او کوډې دي. د کوډو کولو خو په ځينو علاقو کښې باقاعده مقابلي هم کېږي.

(5) موخه ويشتل: دا يوه ډېره زړه او گرانه لوبه ده. په ځنې علاقو کښې اوس هم کېږي خو رواج يې کم شوی د ځکه چې گرانه ده، زور هم غواړي او خرڅ پرې هم زيات کېږي. د دې دپاره لينده او غشي پکار وي. مخامخ په يو دېوال گل جړی لگېدلې وي او هغه پرې وولي. د چا غشې چې ټيک په گل جړی ولگي هغه يې وگتې. د دې غرض دپاره چې کوم دېوال يا برجی جوړولې شي نو هغې ته بُت وائي. دا يوه ډېره دلچسپه لوبه ده.

د دې نه علاوه کېږي، انگي، پته گيتي، کونجکي، ميرگاتي، د چا د کوڅې خاورې، شلغاتې، لچې موسی، چنچغلي، گلي ډنډا او داسې نورې ډېرې لوبې دي چې زمونږ په سيمه کښې به پخوا ډېرې کېدلې خو اوس ورو ورو په ورکېدو دي. د پښتنو دې ټولو لوبو ته که غور وشي نو په دې کښې د هر قسم پرېکښتې خيال ساتلې شوې د. د منډو مشق په کښې شته، د بار اوچتولو او اوړلو مشق پکښې کېږي، د ساه اخستلو مشق پکښې شته، د شپې د گرځېدلو، په شپه کښې د ځان پټولو د مخالف فريق د لټ ق او هنر هم پکښې موجود د.

Not For Sale

مشغولتيا

1. مختصر جوابونه ورکړئ:
 - الف: چيندرو د چا لوبه ده؟
 - ب: د چيندرو په لوبه کښې څو کورکي وي؟
 - ج: د بلورو په لوبه کښې څه استعمالولې شي؟
 - د: پټ پټونې هلکان او جينکي دواړه کولې شي که نه؟
2. لاندینو جملو کښې صحيح ته صحيح او غلط ته غلط وليکئ:
 - الف: موخه په بلورو کولې شي.
 - ب: چيندرو کښې موسی استعمالېږي.
 - ج: سڅې سڅې د ماشومانو لوبه ده.
 - د: پټ پټونې کښې يو لوبغاړی سترگې پټوي.
 - ه: غشې د ليندې په ذريعه ويشتې شي.
3. تاسو له چې په دې لوبو کښې کومې لوبې درځي د هغې نومونه وليکئ او د خپلو خپلو سيمو د لوبو نومونه هم وليکئ.
 - (1) امجد خط وليکلو
 - (2) خط وليکلې شو.
4. پورته په وړومبۍ جمله کښې خط ليکل يو فعل د. او امجد د دغه فعل (کار) فاعل (کارکونکې) د. په دوېمه جمله کښې خط ليکلې شوې د، يعنې فعل (کار) خو شوې د. ولې فاعل (کونکې) يې معلوم نه د نو په وړومبۍ جمله کښې امجد فاعل د، خط مفعول د او ليکل يې فعل د. په دوېمه جمله کښې خط مفعول او ليکل فعل شته د خو فاعل يې معلوم نه د چې خط چا وليکلو نو وړومبۍ جمله د فعل معروف او دوېمه جمله د فعل مجهول مثال د.

Not For Sale

يعني هغه چي فاعل يې معلوم وي هغه فعل معروف او چي فاعل يې معلوم نه وي هغه فعل مجهول وي.

فعل معروف:

ربحان کتاب ولوستو.

فاطمه لوبې کوي.

ندیم موخه وويشته.

فعل مجهول:

کتاب ولوسته شئ.

لوبې کولې شي.

موخه وويشته شو.

د دې نه علاوه د فعل معروف او فعل مجهول نور درې درې مثالونه وليکئ.

جابر بن حيان

جابر بن حيان په هغه مسلمانانو سائنسدانانو کښې د لوړې درجې مالک دے چا چې د علم خدمت کړے دے او د انسانانو د فائدي او ښېگړې دپاره يې کوشش کړے دے. هم دغه وجه ده چې په ټولنې الاقوامي توگه د جابر بن حيان د علمي کارونو اعتراف کولے شي او په عزت او احترام يې نوم اخستے شي.

د جابر بن حيان باره کښې وئيلے

شي چې دے په طوس يا خراسان کښې پېدا شوے وے او د يوې غريبې کورنۍ سره يې تعلق لرلو. د دے پلار به د داروگانو خرڅولو کاروبار کولو. خو د حکومت سره د اختلاف په وجه هغه پانسي کړے شو او د يتيم جابر د پالنې کار د هغه مور تر سره کړو. بيا مور د خپلوانو کره د کوفې اطرافو ته ولېږلو او هلته يې د وړوکوالي زمانه تېره کړه. تعليم يې ډېر کم وے. کله چې زلمے شونو کوفې ته لاړو. دغلته علمي ماحول وے. چې په جابر يې ډېر اثر وکړ او د

Not For Sale

زیاتی علم حاصلولو کلکه اراده یی وکړه. هلته یی په یوه مدرسه کښې داخله واخسته او د علم د شوق لرلو په وجه ډېر زر د علمونو په حاصلولو کښې کامیاب شو.

جابر په عملي ژوند کښې لاڅه کړي نه وو چې په سر کښې یې د کیمیاګرۍ (د سرو زرو جوړولو) لېونتوب پیدا شو. ده د کیمیاګرۍ آلات او سامان راغونډ کړو او تجربې یې شروع کړې. ډېرو تجربو او معلوماتو حاصلولو نه پس اګر چې هغه سره زر جوړ نه کړی شو خو د نورو څیزونو په جوړولو یې شهرت ترلاسه کړو.

په دغه زمانه کښې د ده دومره شهرت وشو چې د خلیفه هارون الرشید وزیر اعظم جعفر برمکی هغه بغداد ته راوغوښتو. د هغه یې قدر او عزت وکړو او ډېر انعامونه یې ورکړل.

جابر بن حیان په خپل ژوند کښې ګڼ کتابونه ولیکل چې پکښې یې خپلې تجربې او علمي انکشافات بیان کړي دي. هغه د کیمیا د علم باني ګڼل شي او په ټوله دنیا کښې د کیمیا او د فلسفې د علومو د یو لوی استاذ په حیثیت هم هغه د یو لوړ مقام څښتن منلې شوی دی.

هغه چې کوم اصول او قواعد مقرر کړي دي، هغه ترننه پورې منلې شي. د هغه کارنامې خو ګڼې دي خو ځنې یې لاندې بیانوو.

❖ عمل تصعید یعنی د دویانو نه جوهر بیلول او لرې کول چې اثرناکې شي او محفوظې شي.

❖ د قلم طریقه (CRYSTALIZATION) او په دې طریقه

دویانې قلمي کول.

❖ فلتر کول او د هغې طریقه

❖ هغه ورومېنې سائنسدان دے چې درې قسمه نمکیات یې

دریافت کړل.

Not For Sale

❖ د ده تر ټولو لویه کارنامه د تېزابو جوړول او دریافت کول وو.

❖ د معدنیاتو د سوزولو او ورنه د کښتې جوړولو (oxidization) نازکه طریقه یې دریافت کړه.

❖ جابر په ورومې ځل معلومه کړه چې د معدنیاتو نه د کښتې جوړولو نه پس یې وزن لې شان زیات شي.

❖ جابر دا طریقه معلومه کړه چې اوسپنه څنګه صفا کولې شي او څنګه د زنگ نه بچ کولې شي.

❖ هغه د پلاستیک یا موم جامې جوړولو هم موجد دے.

❖ جابر د څرمنې رنگ کولو طریقه معلومه کړه.

❖ د وېښتو تورولو دپاره یې خضاب تیار کړل.

او د دې نه علاوه هغه نورې ډېرې تجربې او ایجادات کړي دي چې د کلیم انسانیت په ښېګړه راځي.

دا لوی سائنسدان په کال 814 عیسوي کښې وفات شو او په طوس ښار کښې دفن کړی شو.

ماخوذ څل مسلمانان سائنسدانان نه

مشغولتیا

1. مختصر جوابونه ورکړئ:

الف: د جابر بن حیان نوم په څه وجه په عزت اخستې شي؟

ب: د جابر بن حیان د وړوکوالي حالات په مختصره توګه بیان کړئ.

ج: جابر بن حیان په کوفه کښې خپله علمي نیمګړتیا څنګه پوره کړه؟

د: جابر بن حیان د کوم علم دپاره تجربې وکړې او خپل نوم یې روښانه کړو؟

Not For Sale

32

ه: د جابر بن حيان په کارنامو کېنې پينځه کارنامې خپلو کاپو کېنې خوش خطه وليکئ.

2. د لاندینو ټکو اپوټه وليکئ:

لوړ، علم، عزت، غريب، کم، لېونې، ښېگړه، ښار.

3. د لاندینو الفاظو واحد وليکئ:

مسلمانان، درجي، کارونه، داروگان، خپلوان، تجربې، آلات.

4. د کالم (الف) لفظونه د کالم (ب) لفظونو سره جوړه جوړه کړئ چې نوي بامعني ټکي جوړ شي:

کالم (الف) کالم (ب)

علمي اراده

کلکه ماحول

لويه هجري

کيميا سائنسدان

خليفه هارون الرشيد

5: په ورکړي شوي درېو جوابونو کېنې په صحيح جواب د (۷) نڅښه ولگوئ:

الف: د جابر بن حيان تعلق د کومې کورنۍ سره وه؟

(1) د غريبې (2) د مالدارې (3) د شاهي

ب: د جابر بن حيان په سر کېنې د څه لېونتوب پېدا شو؟

(1) د هسپتال جوړولو (2) د کارخانې جوړولو (3) د سرو زرو

جوړولو

Not For Sale

33

ج: جابر بن حيان د کوم علم باني گڼلې شي؟

(1) د طب د علم (2) د کيميا د علم (3) د منطق د علم

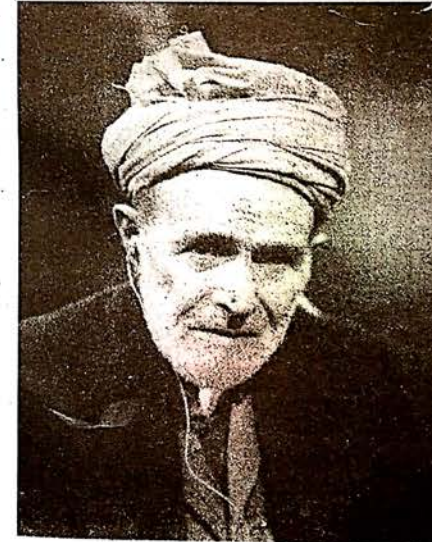
د: د جابر بن حيان ايجادات د چا په ښېگړه راځي؟

(1) د کلهم انسانيت (2) د مسلمانانو (3) د پښتنو

امير حمزه خان شنواري

د حمزه شنواري پوره نوم امير حمزه خان شنواري د. په پښتو شاعرانو کښې د اوچتې درجې د شاعر په حيث مشهور د. او تقريباً ټوله پښتونخوا د دوي د نوم سره واقفيت لري.

امير حمزه خان شنواري د خيبر ايجنسۍ په لواړگي کښې په کال 1907ء کښې پېدا شو. د پلار نوم يې ملک ميرياز خان و. په خيبر ايجنسۍ

په دې سبق کښې به تاسو لولئ:

- ✓ د امير حمزه خان شنواري د ژوند حال
- ✓ د هغه د تعليم متعلق معلومات
- ✓ د هغه د شاعرۍ په حقله خبرې
- ✓ د هغه د کتابونه په حقله معلومات

کښې د پښتنو دوه لويې قبيلې اپريدي او شنواري اوسي. د حمزه بابا تعلق د شنواري قبيلې سره و. حمزه شنواري تر نهم جماعته پورې تعليم په اسلاميه کالجيت سکول پېښور کښې حاصل کړ. خو د تعليم سره يې شوق نه و ځکه نو تعليم يې پرېښود. دوي په کال 1924ء کښې واده وکړ. حمزه بابا

Not For Sale

دېرو ځايونو کښې نوکر شو خو نوکرۍ هم خوند ورنه کړو.

په پېښور کښې سيد عبدالستار شاه باچا جان اوسېدو. د هغه ډېر مريدان وو او هغوي ته به يې د سلوک او معرفت د لارې ښودنه کوله. حمزه شنواري به هم د دغه سيد عبدالستار شاه باچا په مجلس کښې ناسته کوله. دغسې په هغه د باچا جان ډېر زيات اثر وشو او د هغې نتيجه دا شوه چې حمزه شنواري د باچا جان نه لاس نيوه وکړه او د هغه مريد شو.

حمزه بابا د سکول د وخت نه شاعري شروع کړې وه. خو هغه به په اردو کښې شاعري کوله. خپل پير سيد عبدالستار شاه باچا د دوي پام د پښتو شاعرۍ ته راوگرځولو او چې د پير صاحب وينا وه نو حمزه شنواري ومنله او خپله توجه يې پښتو شاعرۍ ته وکړه او دغه شان يې په پښتو شعر و ادب کښې يو خصوصي مقام بيا موندو.

دوي د نورو شاعرانو په مرسته په پېښور کښې د "بزم ادب" بنياد کېښودو. په کال 1933ء کښې چې په نوښار کښې پښتو ادبي جرگه جوړه کړې شوې وه نو بيا وروستو حمزه صاحب هم په دغه جرگه کښې گډون کولو او د دغه جرگې د جوړونکو سره يې ژور تعلق و. خو دوي به په پېښور کښې د بزم ادب اجلاسونه کول چې پکښې به اکثر مشاعرې کېدې. بيا چې په کال 1951ء کښې اولسي ادبي جرگه جوړه کړې شوه نو امير حمزه خان شنواري هم دغه بزم ادب په اولسي ادبي جرگه کښې شامل کړو.

حمزه صاحب يواځې شاعر نه و بلکې هغه د رېډيو او فلم دپاره ډرامې او فلمي قيصۍ هم ليکلي دي او د يونېټ ډرامه ليکونکي په حيث هم ډېر لوړ مقام لري.

حمزه شنواري په اردو، فارسي او په عربي او انگرېزي هم عبور لرلو. د علامه اقبال د فارسي مشهور کتاب "جاويد نامه" يې په پښتو نظم کښې

ترجمه کړې ده او د عبدالرحمن بابا د دیوان یې په اُردو نظم کښې ترجمه کړې ده. د حمزه بابا سفرنامې هم چاپ شوې دي (1) "د حجاز په لور" چې د دوي د حج د سفر احوال دے، (2) "د کابل سفرنامه" چې د افغانستان د سفر په حالاتو مشتمله ده (3) د چور سفر او (4) نوے پښتون.

د حمزه بابا د شاعرۍ ګڼې مجموعې چاپ شوې دي لکه غزونې، سپرله په آینه کښې، پرې وونې، بهیر، سلګۍ، "د حمزه بابا کلیات" چې د پښتو اکېډمۍ پېښور یونیورسټۍ نه په پینځو جلدونو کښې چاپ شوي دي.

په نثر کښې یې ژوند، تجلیات، د خوشحال بابا یو شعر، انساني انا او پوهه او ځنې نور کتابونه چاپ شوي دي او د هغوي د علمیت اندازه ترې لګېدې شي.

د حمزه شنواري په شاعرۍ کښې په مختلفو موضوعاتو شعرونه موجود دي. خو خصوصاً د تصوف رنگ پرې جوت دے. په شعرونو کښې یې قومي رنگ، وطني احساسات، اخلاقیات، ننگ، پښتو، غېرت او د پښتونولۍ رنگ څرګند لیدې شي. د غزل کمال ته رسولو په وجه ورته د غزل بابا لقب ورکړې شو دے او یقیناً چې دغه لقب ورسره ښايي هم.

دا لومړی شاعر، ستر صوفي او په پښتو ژبه او پښتون قام مټین ادیب د فروری د میاشتې په اتلسم تاریخ کال 1994 کښې په حق ورسېدو او په سبا له خپل کلي لوړګي (لنډي کوتل) کښې خاورو ته وسپارل شو. حکومت د ده په مزار یو کمپلیکس هم جوړ کړې دے چې شاعران او ادیبان پکښې د دوي په یاد کښې غونډې او مشاعرې کوي.

مشغولتیا

مختصر جوابونه ورکړئ:

1. (الف) امیر حمزه خان شنواري د کومې درجې شاعر و؟
(ب) د امیر حمزه خان شنواري د پلاز نوم څه و؟ او دې کله او کوم ځای پیدا شو و؟
(ج) حمزه صاحب د چا په وېنا پښتو شاعري شروع کړه؟
(د) د حمزه صاحب په شاعرۍ کښې د څه رنگ ښکاره دے؟
(ه) حمزه صاحب ته د غزل بابا ولې وائي؟
(و) حمزه صاحب کله وفات شو او چرته دفن کړے شو؟
(ز) د حمزه صاحب د څلورو کتابونو نومونه ولیکئ.
(ح) د حمزه بابا کلیات په څو جلدونو کښې چاپ دي؟
د واحد جمع او د جمع واحد ولیکئ:
2. پښتانه، شاعر، نومونه، واده، مريدان، اجلاس، مشاعرې.
3. د امیر حمزه خان شنواري دوه شعرونه د چارټ په توګه خوشخطه ولیکئ.
4. حروف په دوه قسمه دي، یو ته شمسي حروف او دوهم ته قمری حروف وائي.
- د شمسي حروفو مثالونه: عبدالستار، عبدالرحمان، عبدالرب، عبدالسبحان.
- د قمری حروفو مثالونه: عبدالاکبر، عبدالجبار، عبدالغفار، عبدالحمید.
- لکه چې پورته مو ولوستل په شمسي حروفو کښې "لام" په لیکلو کښې راځي خو وئیلے نه شي او په قمری حروفو کښې په لیکلو او وئیلو دواړو کښې "لام" موجود وي.

ترجمه کړې ده او د عبدالرحمن بابا د دیوان یې په اُردو نظم کښې ترجمه کړې ده. د حمزه بابا سفرنامې هم چاپ شوې دي (1) "د حجاز په لور" چې د دوي د حج د سفر احوال دے، (2) "د کابل سفرنامه" چې د افغانستان د سفر په حالاتو مشتمله ده (3) د چور سفر او (4) نوې پښتون.

د حمزه بابا د شاعرۍ گڼې مجموعې چاپ شوې دي لکه غزونې، سپرلې په آئینه کښې، پرې وونې، بهیر، سلگۍ، "د حمزه بابا کلیات" چې د پښتو اکېډیمۍ پېښور یونیورسټۍ نه په پینځو جلدونو کښې چاپ شوي دي.

په نثر کښې یې ژوند، تجلیات، د خوشحال بابا یو شعر، انساني انا او پوه او ځنې نور کتابونه چاپ شوي دي او د هغوي د علمیت اندازه ترې لگېدې شي.

د حمزه شنواري په شاعرۍ کښې په مختلفو موضوعاتو شعرونه موجود دي. خو خصوصاً د تصوف رنگ پرې جوت دے. په شعرونو کښې یې نومي رنگ، وطني احساسات، اخلاقیات، ننگ، پښتو، غېرت او د پښتونولۍ رنگ څرگند لیدې شي. د غزل کمال ته رسولو په وجه ورته د غزل ابا لقب ورکړې شو دے او یقیناً چې دغه لقب ورسره ښايي هم.

دا لوی شاعر، ستر صوفي او په پښتو ژبه او پښتون قام مټین ادیب فروری د میاشتې په اتلسم تاریخ کال 1994 کښې په حق ورسېدو او په باله خپل کلي لواړگي (لنډي کوتل) کښې خاورو ته وسپارل شو. حکومت د دې په مزار یو کمپلیکس هم جوړ کړې دے چې شاعران او ادیبان پکښې د یې په یاد کښې غونډې او مشاعرې کوي.

مشغولتیا

1. مختصر جوابونه ورکړئ:
 - (الف) امیر حمزه خان شنواري د کومې درجې شاعر و؟
 - (ب) د امیر حمزه خان شنواري د پلاز نوم څه و؟ او دې کله او کوم ځای پیدا شو؟
 - (ج) حمزه صاحب د چا په وېنا پښتو شاعري شروع کړه؟
 - (د) د حمزه صاحب په شاعرۍ کښې د څه رنگ ښکاره دے؟
 - (ه) حمزه صاحب ته د غزل بابا ولې وائي؟
 - (و) حمزه صاحب کله وفات شو او چرته دفن کړې شو؟
 - (ز) د حمزه صاحب د څلورو کتابونو نومونه ولیکئ.
 - (ح) د حمزه بابا کلیات په څو جلدونو کښې چاپ دي؟
2. د واحد جمع او د جمع واحد ولیکئ:

پښتانه، شاعر، نومونه، واده، مریدان، اجلاس، مشاعرې.
3. د امیر حمزه خان شنواري دوه شعرونه د چارټ په توگه خوشخطه ولیکئ.
4. حروف په دوه قسمه دي، یو ته شمسي حروف او دوهم ته قمری حروف وائي.

د شمسي حروفو مثالونه: عبدالستار، عبدالرحمان، عبدالرب، عبدالسبحان.

د قمری حروفو مثالونه: عبدالاکبر، عبدالجبار، عبدالغفار، عبدالحمید.

لکه چې پورته مو ولوستل په شمسي حروفو کښې "لام" په لیکلو کښې راځي خو وئیلې نه شي او په قمری حروفو کښې په لیکلو وئیلو دواړو کښې "لام" موجود وي.

39

خوشحال خان خټک
پيدائش: 1022 هجري
وفات: 1100 هجري

مرد

مرد به نه شي په گفتار
خو پيدانه کړي کردار
چي عزت ورڅخه نه وي
هغه مرد نه وي پکار
هم مهره لري هم زهر
بنه مردان وي لکه مار
چي هم تندر هم باران وي
تر هغو مردانو څار
مرد به غم د خپل هنر کا
نه د زرنه د دينار
مرد به غم کا د خپل شرم
د عزت او اعتبار
نامرد فخر په نسب کا
مرد نه مور لري نه پلار
د خوشحال خبرې گوره
لعل و در پيبي په تار

ماخوذ: د خوشحال خان خټک کلیات

Not For Sale

38

5. په ورکړي شوي درېو جوابونو کښې په صحيح جواب د (✓) نڅښه ولگوئ.

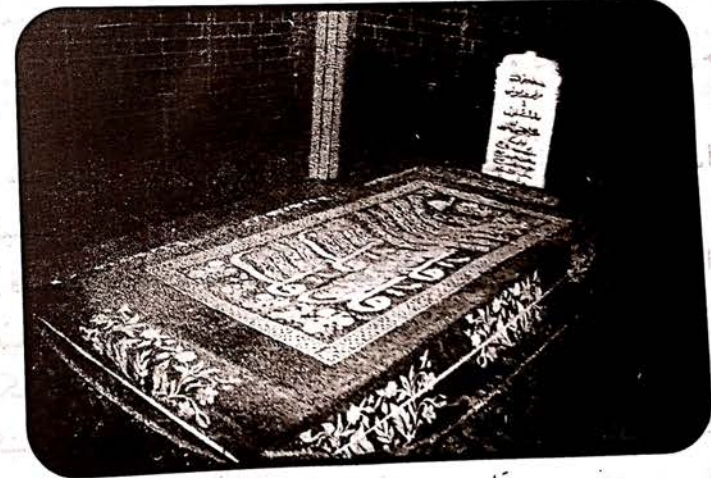
(الف) د حمزه شنواري د حج د سفرنامې څه نوم دے؟
(1) د امکې په لور (2) د مدينې په لور (3) د حجاز په لور

(ب) د نوبار پښتو ادبي جرگه په کوم کال جوړه شوې وه؟
(1) 1933ء (2) 1934ء (3) 1935ء

(ج) حمزه شنواري د علامه اقبال د کوم کتاب پښتو منظومه ترجمه کړې وه؟
(1) ضرب کلیم (2) بال جبریل (3) جاوېد نامه

(د) د حمزه بابا کلیات د پښتو کومې ادارې چاپ کړي دي؟
(1) پښتو ادبي ټولې (2) اولسي ادبي جرگې (3) پښتو اکېډمۍ

(ه) اولسي ادبي جرگه په کوم کال جوړه شوې وه؟
(1) 1948ء (2) 1950ء (3) 1951ء

د امير حمزه خان شينواري مزار
Not For Sale

د قائد اعظم وينا

(د طالب علمانو په حقله)

قائد اعظم محمد علي جناح
وخت په وخت تعليمي ادارو ته تشریف
وړې دے او طالب علمانو سره يې
مخامخ خبرې کړي دي. هغوي ته يې
نصيحتونه کړي دي او د ملک د ترقۍ
دپاره يې د هغوي لارښودنه کړې ده.
قائد اعظم به هميشه طالب علمانو ته
وئيل چې تعليم حاصل کړئ او دغه
زده کړه مو د ملک او قوم په ښه راولئ.

قائد اعظم چې اېډورډز کالج
پېښور ته په 18 اپرېل 1948ء کښې

تشریف راوړے وۀ نو هلته يې استاذانو او طالب علمانو ته دا رنگ تقرير
کړے وۀ.

"اوس خو مونږ ته نور هم گران کار په مخکښې دے. د يوې پېړۍ
يا د دې نه هم د زياتې مودې پورې د غلامۍ د ژوند تېرولو په وجه
مونږه د غلط ذهنيت، غلط کردار او د خرابو رسمونو رواجونو ښکار
شوي يو. دا خرابۍ مونږ ته د غلامۍ د زمانې نه په ميراث کښې
پاتې شوي دي. اوس پوښتنه دا ده چې مونږ په موجوده حالاتو کښې
د نوي سره تعمير او تنظيم څنگه وکړو؟ او مونږه دغه هر څه په نوي
قالب کښې څنگه واچوو؟ معاملو له څه شکل ورکړو؟ او حالات
څنگه بدل کړو؟"

Not For Sale

مشغولتيا

1. مختصر جوابونه ورکړئ:
الف: مرد په څه مرد جوړېږي؟
ب: هم مهره لري هم زهر ښه مردان وي لکه مبار
د دې شعر څه مطلب دے؟
ج: د تندرو او باران نه څه مراد دے؟
د: مرد د څه غم کوي؟
ه: نامرد په څه فخر کوي؟
2. د ټکو معنی وليکئ:
گفتار، کردار، مهره، هنر، زر، دينار، نسب، در، پېيل
3. مصرعې پوره کړئ:
مرد به نه شي په
هغه مرد نه وي
هم مهره لري هم
مرد به غم د خپل
نامرد فخر په
لعل و در پيښ په
4. لاندې په وړومبۍ کرښه کښې ټکي ورکړي شوي دي او په دويمه
کرښه کښې د هغې آپو ته يا متضاد گډوډ ليکلي شوي دي. تاسو د هر لفظ
سره خپل متضاد ملگرے کړئ:
مرد عزت زهر باران غم
شات سوکړه نامرد خوشحالي ذلت
5. کوم لفظونه چې يو شان معنی لري هغو ته مترادف الفاظ وائي لکه
دنیا او جهان. تاسو د لاندې ورکړي شوي لفظونو مترادف وليکئ:
گفتار، مرد، هنر، زر، فخر

يوآزي سرڪاري نوڪري مقصد گرڇول پڪار نه ڏي، لکڻ ڇڏي ڏي
بدلون نه اڳاهو به تاسو ڏاسي ڪول. ستاسو په وړاندي اوس نوي
ميدانونه او نوي لاري پرانستي ڏي، چرته ڇڏي ستاسو دپاره بي
شمير موقعي ڏي.

قائد اعظم يو رشتون مسلمان و. هغه په الله پاڪ باور لرلو او طالب
علمانو ته به بي هم دغه تعليم ورڪولو ڇڏي هغوي ڏي هم ڏ الله تعاليٰ په ذات
باور ولري. په دغه سلسله ڪنبي بي په اسلاميه ڪالج پېښور ڪنبي په 12
اپريل ڪال 1948ء ڪنبي طالب علمانو ته دا نصيحت وڪړو:

"زمونڊ ڪاميابي دارومدار به زمونڊ په اتحاد، نظم و ضبط او
په پوخ يقين وي ولي صرف په ځان باور لرل به ڪافي نه وي. مونږ له ڏ
دنيا په پالونكي (الله تعاليٰ) پوره پوره توکل او باور پڪار ڏي ڇڏي
هغه ڏ بنيادمو او ڏ قومونو تقدير جوږوونڪي ڏي."

قائد اعظم په هره موقع طالب علمانو ته هم دغه شان نصيحتونه ڪري
ڏي. ڪڏه ڇڏي په دغو نصيحتونو عمل وڪړي شي نو په ډېرو مشڪلاتو به قابو
بياموند شي او ڏ طالب علمانو راتلونڪي ژوند به ورسره روښانه شي او
هغوي سره ڇڏي ڏي ملڪ او قوم کوم اميدونه ترلي ڏي نو هغه به هم تر سره
شي او ڏ ملڪ او قوم په ښه به راشي.

ماخوذ: ڏ قائد اعظم اور طلباء تلخيص او ترجمه

Not For Sale

هم دغه شان ڇڏي ڪله بي ڏ پېښور اسلاميه ڪالج ته تشريف راوړو نو په
14 جنوري 1948 ڪنبي بي طالب علمانو ته په خپل تقرير ڪنبي ووييل:

"مونږ ڏ پاڪستان غوښتنه ڏ
ڏي دپاره نه ده ڪړي ڇڏي ڏ
زمڪي يوه ټوټه حاصله ڪړو
بلڪي مونږ يوه ڏاسي تجربه گاه
ترلاسه ڪول غوښتل چرته ڇڏي
مونږ په اسلامي اصولو عمل
وڪړي شو."

په دولسم اپريل ڪال 1948ء
ڪنبي بي ڏ پېښور اسلاميه ڪالج
ڪنبي ڏ سپاس نامي په جواب ڪنبي
ووييل:

"تاسو خپل ځانونه ڏڙه له

تله ڏ تعليم حاصلولو دپاره تيار ڪړي. ستاسو ڏ مور پلار له اړخه،
ستاسو ڏ وطن له اړخه او خپله ستاسو له اړخه دا ستاسو ڏ ټولو
وړومبي ذمه واري ده ڇڏي ستاسو په غاړه ده."

قائد اعظم ڏ تعليم سره سره ڏ هنر په زده ڪولو او ڏ تعليم ڏ ټولو
ځانگړنه ڏ ځان خبرولو په لي ڪنبي په 12 اپريل ڪال 1948ء ڪنبي ڏ اسلاميه
ڪالج پېښور ڏ هلڪانو ڏ سپاس نامي په جواب ڪنبي ووييل:

"زما زلمو دوستانو! تاسو له پڪار ڏي ڇڏي خپل پام ڏ سائنس،
تجارت، ښڪاري، بيمې، صنعت او حرفت او هنري تعليم په لور
وگرځوي. زمونږ په ژوند ڪنبي ڇڏي ڪوم زبردست او بنيادي بدلون
راغلي ڏي نو پڪار ڏي ڇڏي تاسو په هغې ځانونه پوه ڪړي. تاسو له

Not For Sale

Download PDF MCQs, Books and Notes for any subject from the Largest website for free

awazeinqilab.com

آواز انقلاب ڈاٹ کام

and also Available in Play Store

Primary (5th) Level

Middle (8th) Level

Matric (10th) Level

F. Sc (12th) Level

BS (16th) Level

Urdu Grammar

Curriculum (Govt Books)

Past Papers

English Grammar

Readymade CV

Available Subjects

- Agriculture
- Computer Science
- Economics
- English
- Biology
- Chemistry
- Geology
- Management Sciences
- Microbiology
- PCRS/ Pak Study
- Pharmacy
- Sociology
- Zoology
- Chemistry
- Statistics
- Physics
- Mathematics
- Law
- Environmental Sciences
- Botany
- Biotechnology
- Library & Information Sciences
- Journalism & Mass Communication
- Political Science
- Geography
- General Science
- Education
- Tourism & Hotel Management
- Urdu
- Pashto
- Islamic & Arabic Studies
- Electrical Engineering
- Civil Engineering
- Mechanical Engineering
- Chemical Engineering
- Software Engineering
- Election Officer
- General Knowledge
- Pedagogy
- Current Affairs
- Medical Subjects
- Judiciary & Law
- other

NTS, FTS, CSS, PMS,
ETEA, KPPSC, PPSC,
SPSC, AJKPSC, BPSC,
KPTA ETC

ہر Subject کے Notes اور MCQS فری
ڈاون لوڈ کریں۔ نیز CV کے MS word تیار
Templates ڈاون لوڈ کر کے اپنے حساب

سے Modify کریں۔

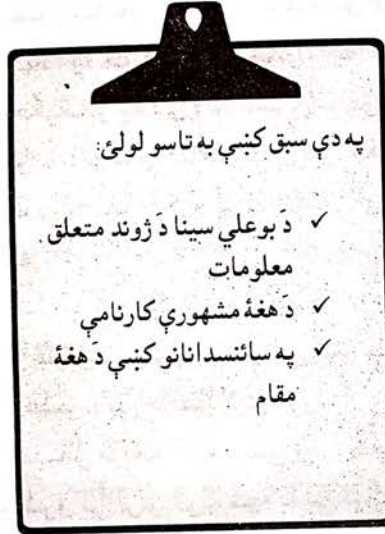
awazeinqilab.com

WhatsApp : 03025247378

بوعلي سينا

د بوعلي سينا خپل نوم شېخ حسين او مشهور په ابن سينا او د پلار نوم يې عبدالله وه. د ده پلار د بلخ (افغانستان) استوگن وه. هغه چې كله خپل وطن بلخ نه، بخارا ته راغلو نو د حكومت يوه اعلى عهده يې بيا مونده. ده موده پس په يوه بله عهده د بخارا په اطرافو كښې يو كلي ته ولېږلې شو، هم هلته يې واده وكړ او هم په دغه مقام په اگست 980 عيسوي كښې ابن سينا پېدا شو.

Not For Sale

ابن سينا د شپږو كالو په عمر كښې د خپل پلار سره بخارا ته لاړ او دلته د ابن سينا پالنه شروع شوه. د لسو كالو په عمر كښې يې قرآن مجيد ياد كړ او د رسمي تعليم يې هم حاصل كړ. د ادب كتابونه يې ولوستل او د مختلفو استاذانو نه يې علم حاصل كړ. د پينځلسو شپاړسو كالو په عمر كښې بوعلي سينا د طب، فلسفې، فقهې، رياضې، لغت، عروض، منطق، علم كلام او نورو علمونو حاصلولو كښې كاميابي ترلاسه كړه.

مشغولتيا

1. مختصر جوابونه وركړئ:
الف: قائد اعظم به طالب علمانو ته همېشه د څه وېنا كوله؟
ب: په 12 اپرېل كال 1948ء كښې قائد اعظم د اسلاميه كالج پېښور طالب علمانو ته څه وويل؟
ج: كه چېرې د قائد اعظم په نصيحتونو عمل وكړې شي نو نتيجه به يې څه وي؟
2. د قائد اعظم د قولونو نه يو قول خوشخطه وليكئ او په كلاس كښې يې خوند كړئ.
3. د لاندينو ټكو معنې وليكئ:
پېړۍ، اصول، اگاه، هنري، نمونه، زوښانه
4. په دې سبق كښې پينځه اسم معرفه او پينځه اسم نكره ولټوئ او په كاپو كښې يې وليكئ.
5. شاگردان دې په كلاس كښې د قائد اعظم دوه قولونه زباني واوروي.

Not For Sale

د دۀ عمر به شپاړس اوولس کاله وۀ چې يوه اهمه واقعه پېښه شوه. په دغو ورځو کېنې د بخارا باچا نوح بن منصور ساماني سخت ناروغه شو. د علاج دپاره د حکيمانو يوه پوره ډله موجوده وه خو دغو حکيمانو باچا له مشوره ورکړه چې حکيم ابن سينا هم د حکيمانو په ډله کېنې شاملول پکار دي. ابن سينا راوبللۀ شۀ او د طبيبانو په ډله کېنې شامل کړۀ شو. هغۀ د باچا د علاج ډېر کوشش وکړو او الله پاک ورله شفا ورکړه. په بدل کېنې يې باچا ابن سينا د شاهي کتب خانې مهتمم مقرر کړو.

دا يوه ډېره لويه کتب خانه وه او پکېنې د هر علم کتابونه موجود وو. ابن سينا له الله پاک تبزه حافظه، ذهانت او قابليت ورکړۀ وۀ او چې عمر يې اتلسو کالو ته رسېدو نو د هغه زمانې ټول علمونه يې حاصل کړي وو.

ابن سينا د نبو اخلاقو څښتن وۀ. مستقل مزاجه او محنتي وۀ. د هغۀ اراده مضبوطه وه. د ټپون او تحقيق کولو شوق يې لرلو. ټوله شپه به يې ليکل او لوستل کول.

د ابن سينا عمر چې دوه ويشت کاله شو نو پلار يې وفات شۀ او لږې ورځې پس بيا د بخارا باچا هم مړ شۀ. ځکه نو ابن سينا د ژوند په هغه پړاو ودرېدۀ چې چاپېره ترې پرېشاني وې او د اړي گړي پېدا کېدو په وجه ابن سينا له بخارا نه د خوارزم دربار ته راغلو. له خوارزم نه جرجان ته لاړو او هلته ابو عبېده جرجاني د دۀ شاگرد شو او پنځويشت کاله يې هغۀ خدمت وکړو. په کال 1015 عيسوي کېنې ابن سينا له جرجان نه اصفهان ته تللو چې په لاره کېنې په وړو وړو رياستونو کېنې د بدامني په وجه هغه ډېرو تکليفونو سره مخ شو. په کال 1022 عيسوي کېنې هغه د امير علاء الدوله ابو جعفر کوويه په صحبت مشرف شۀ چې هغه يو ازاد خيال او عالم سړي وۀ. هغۀ به همېشه ابن سينا د ځان سره ساتلو.

يو ځل د يو جنگ په موقع ابن سينا ناروغه شۀ چې څومره دغه مهم اوږدېدۀ نو د هغۀ ناروغي هم زياتېدلۀ. د بيمارۍ په حال کېنې هغه په کمزوري وجود اصفهان ته راغلو. خو څو ورځې پس بيا د امير علاء الدوله سره همدان ته لاړو. نو د قولنج (د کولمو درد) مرض پرې حمله وکړه او په 21 جون کال 1037 عيسوي دغه عظيم سائنسدان وفات شۀ. مزار يې په اصفهان کېنې تر ننه موجود دۀ.

د ابن سينا د کتابونو شمېر د سلو نه زيات دۀ. خو دېرش کتابونه يې عام دي او موضوع يې معلومه ده. دۀ په فلسفه، رياضی، کېميا، علم حياتيات، تشریح الاجسام، فقه، لغت، عروض، منطق، طبيعيات، علم الادويه او د مرضونو په علامتونو په خپلو کتابونو کېنې بحث کړۀ دۀ. د دۀ د کتابونو په يورپي ژبو کېنې ترجمې شوې دي او د دنيا په لويو سائنس دانانو کېنې د يو لړۍ حيثيت خاوند دۀ.

ماخوذ: د "سل مسلمانان سائنسدانان" نه

مشغولتيا

1. مختصر جوابونه ورکړئ:

- الف: د بو علي سينا د پلار څۀ نوم وۀ او دې د کوم ځاي وۀ؟
- ب: بو علي سينا د څو کالو وۀ چې قرآن مجيد يې ياد کړو؟
- ج: د پينځلسو، شپاړسو کالو په عمر کېنې بو علي سينا کوم علمونه حاصل کړي وو؟
- د: د باچا د علاج کولو نه پس باچا بو علي سينا په کومه عهدۀ مقرر کړو؟
- ه: بو علي سينا کله وفات شو او قبر يې چرته دۀ؟
- و: بو علي سينا څومره کتابونه ليکلي دي؟

Not For Sale

2. د لاندینو ټکو معنی ولیکئ:
استوګن، پالنه، طب، ناروغه، شفا، مهمتم، کتب خانه، لټون.
3. واحد او جمع بیل بیل ولیکئ:
طرف، واده، کتابونه، رساله، کلونه، علم، ارادي.
4. په مضمون کښې د ځینې علمونو نومونه راغلي دي پکار دي چې
استاذ/استاذه طالب علمان د دغو علمونو نه خبر کړي لکه طب،
فلسفه، فقه، ریاضي، لغت، عروض، منطق، علم کلام وغیره.
5. په دې سبق کښې د قمري او شمسي حروفو لټون وکړئ او کاپو کښې
یې ولیکئ.
6. په لاندې ورکړې شوو درېو جوابونو کښې د سبق مطابق صحیح جواب
ته د (✓) نڅینه ولگئ:

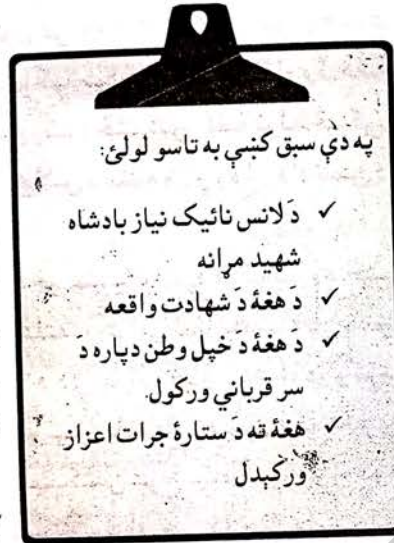
الف: د ابو علي سینا خپل نوم څه و؟

- (1) شیخ ابرار (2) شیخ ایاز (3) شیخ حسین
- ب: ابن سینا د څو کلونو په عمر کښې پلار سره بخارا ته لاړو؟
(1) د لسو کلونو (2) د شپږو کلونو (3) د اتو کلونو
- ج: ابن سینا د څنگه اخلاقو څښتن و؟
(1) د ښو اخلاقو (2) د خرابو اخلاقو (3) د نېکو اخلاقو
- د: په ابن سینا کوم مرض حمله کړې وه؟
(1) د سردرد (2) د کولمو درد (3) د پښو درد

Not For Sale

نیاز بادشاه شهید

د وطن پالنه او د وطن حفاظت
کول په هر چا فرض دي او څوک هم چې
خپل وطن سره مینه محبت لري نو
هغوي په خپل وطن ځان قربانوي
زمونږ په قوم کښې هم داسې وگړي ډېر
زیات تېر شوي دي او اوس هم موجود
دي چې د خپل وطن د پاره یې خپل
سرونه هم قربان کړي دي او د شهادت
لوړه درجه یې حاصله کړې ده.

په دغه شان سر شیندونکو خلقو
کښې یو لانس نائیک نیاز بادشاه شهید
هم دے. کله چې هندوستان په شپږم ستمبر 1965ء کښې په پاکستان د شپې
ناڅاپه حمله وکړه نو د پاکستان اولس او فوځ د دښمن په وړاندې لکه د
اوسپنې د دېوال ودرېدل او د دښمن حمله یې په شا وتمبوله. دغو بهادرانو او
سر شیندونکو کښې یو نیاز بادشاه شهید هم دے. دې په رېنجرز کښې وې چې
د وطن د پولو حفاظت کوي.

د شپږم ستمبر کال 1965ء په شپه چې کله دښمن حمله کوله نو نیاز
بادشاه د بېدیان (لاهور) په محاذ موجود و. چې ناڅاپي یې د زو اوازونه
واورېدل او چې کوم ملگر یې په ډیوټی ولاړ و په وینو کښې خړوب ش. په
هغوي ناتار ډزې کېدې نو ځملاستو، سوچ یې په ځای شو. ټوپک ته یې
لاس کړو. ښه په تسلی یې ډک کړو. دغه وخت یې د دښمن له اړخه دا اواز

واورېدو ټاسو چې په دې مورچه کښې څومره کسان يې ځانونه مونږ ته حواله کړي. نیاز بادشاه جواب ورکړو چې تر څو مې په وجود کښې ساه وي نو تاسو ما نه شئ گرفتارولې. نیاز بادشاه مقابلې کول غوره وگڼل حالانکې يو اړخ ته د دښمن د فوځ دوه کمپنۍ وې او بل اړخ ته ايکي يواځې نیاز بادشاه وه. هغه تر ډېره وخته مقابلې وکړه خو گوله بارود ورسره ختم شو. هغه ټوله څوکۍ ولټوله نو بارود ختم وو. هغه يواځې په تش لاس دغلته ولاړ وه او د دښمن د گولو باران پرې ورېدو.

دښمن پوه شو چې څوکۍ خالي نه ده خو سپايانو سره گوله بارود ختم شوي دي. د دښمن دا خيال نه وه چې گني دغلته ايکي يو نیاز بادشاه دے. نو دښمن پرې لاسي بمونه غورځول شروع کړل. د دې جواب نیاز بادشاه دا وکړو چې هغوي به کوم لاسي بم راگزار کړو نو نیاز بادشاه به بيرته په هغوي وروغورځولو او دغه شان يې د دښمن يو سپکشن فوځ تباہ کړو. پوره يوه گېښته دغه شان مقابلې جاري وه. د دښمن لفتيننټ کرنل چې دا حال وليدو نو هغه د يو سپاهي نه لاسي بم واخستو، پښ يې ترې ووبستو او چې په خلاصېدو کښې يې دوه سېکنده پاتې شول نو د نیاز بادشاه اړخ ته يې ورگزار کړو.

نیاز بادشاه چې دغه لاسي بم راپورته کړو نو په هغه وچلېده او نیاز بادشاه شهيد ش.

د دښمن فوځ چې مورچې ته دننه شو نو د نیاز بادشاه مړې يې رابهر کړو. د دښمن کرنل خپلو سپاهيانو ته ووي چې دا هغه بهادر دے چې ده په يوازې د شپې د څلورو بجو نه د ورځې د اتو بجو پورې مونږ سره مقابلې وکړه. دغه بهادر انسان ته ټول سلام وکړي او په عزت يې يو خوا ته دفن کړي. د کرنل حکم ومنل شو.

نیاز بادشاه شهيد د کرک ضلعي د لتمبر کلي اوسېدونکې وه. سره د دې چې بې تعليمه وه خو په خپل غېرت، سړيتوب او د وطن په مينه يې يو نه ختمېدونکې مقام بيا موندو چې تر عمره عمره به ياد ساتلې شي. د پاکستان حکومت ورله د دغه بهادري په بدله کښې د ستاره جرات اعزاز ورکړو.

مشغولتيا

1. مختصر جوابونه ورکړئ:

الف: کوم خلق په وطن ځان قربانوي؟

ب: هندوستان په پاکستان کله حمله کړې وه؟

ج: نیاز بادشاه شهيد په 6 ستمبر کال 1965ء کښې چرته وه؟

د: نیاز بادشاه شهيد په څه طريقه مقابلې جاري وساتله؟

ه: نیاز بادشاه شهيد د کوم ځای وه؟

و: نیاز بادشاه ته د بهادري په وجه کوم اعزاز ورکړے شوه؟

2. په دې ټکو اعراب ولگوي:

پالنه، مقابلې، سر شيندونکي، رېنجرز، خړوب، لاسي بمونه.

3. خالي ځايونه په مناسبو ټکو ډک کړئ:

د دښمن فوځ چې ته دننه شئ نو د نیاز بادشاه شهيد يې رابهر کړو. د دښمن کرنل خپلو ته ووي چې دا هغه دے چې ده په ځان د شپې د څلورو نه د ورځې تر پورې مونږ سره وکړه.

عبد الغني خان (لبونے فلسفي)
پیدائش 1914 وفات 15 مارچ 1996

میرہ

اوسې په کندو کښې ياره غل يې پلار دې غل وه
مور دې غلچکۍ وه ستا نيکه د بدو مل وه
قوم دې حرام خور دے قبيله دې حرام خوره ده
مړه شوې پنه غوړو پسې لکۍ توره دې سپوره ده
سترگې دې کاسيرې دي، چل بازي دې، بې شرمې دي
کلک دې دي غاښونه او پاڼۍ دې نرمې نرمې دي
خېټه دې گويۍ ده د کدو يا د شنز هسې
سر دې د نولي او برېتو کي د توره باز هسې
غلا کړې له غريبه، غلا له خانه، د بڼيا نه کي
سېد او ملا نه پېژني بوت له هر چا نه کي
ستا دا روکي خېټه دې همه جهان مړه نه کړه
ستا کاسيره تنده د عمرو نو غلا سره نه کړه
ذات دې خنار دے خو خوراک کي د انسان هسې
اوسې په خخوړي کښې فبرني خټې د خان هسې
زړه دې د يزید دے طبيعت دې د شيطان هسې
چين دې د منت دے خو همت د پالوان هسې

4. د کالم (الف) سره سمون خورونکي د کالم (ب) لفظونه په خپلو کښې يو ځای کړئ:

کالم الف	کالم ب
د وطن	نياز بادشاه
د شهادت	راپورته
لانس نايک	پالنه
لاسي بم	واورېده
اواز	لوړه درجه

5. لاندیني ټکي په خپلو جملو کښې استعمال کړئ:
- وطن پالنه، شهادت، ناڅاپه، ايکي يواځې، دفن، اعزاز
6. اسم ظرف هغه اسم ته وائي چې د ځای او وخت د پاره استعمالول شي لکه سکول، جومات، هسپتال، ډاک خانه، کال، مياشت، ورځ، گېڼټه.
- د اسم ظرف دوه قسمه دي:
- (1) اسم ظرف مکان (2) اسم ظرف زمان
- (1) اسم ظرف مکان: هغه اسمونه چې د ځايونو نومونه وي لکه سکول، هسپتال، ډاک خانه، رېلوے سټېشن او ځنې نور.
- (2) اسم ظرف زمان: هغه اسمونه چې د وخت او زمانې سره يې تعلق وي لکه کال، مياشت، گېڼټه، سېکنډ، منټ، پېړۍ او ځنې نور.
- په دې سبق کښې د اسم ظرف مکان او اسم ظرف زمان لټون وکړئ.

55

4. شاعر د مړې همت ستايلې دے. د همت په سرخط پينځه کرښې مضمون وليکئ.

مشغولا

1. استاذ دې په شاگردانو د دې نظم د زباني يادولو مشق وکړي.

54

خو وړ چې شې پيشو له نو پولاؤ پېتې دې هېره شي
پيش په خېته مور شي په تا گياره باره تېره شي
ماخوډ د "غني لتون" د عبد الغني خان

(1) کوې
(2) وړوگې

مشغولتيا

1. مختصر جوابونه ورکړئ:

الف: مړه چرته اوسېږي؟

ب: د مړو قام قبيله څنگه ده؟

ج: دې نظم کښې د مړې کره وړه څنگه بيان کړي شوي دي؟

د: په مړه چې پيشو پېښه شي، انجام يې څه شي؟

2. خالي ځايونه ډک کړئ:

سترگې دې

کلک دې دې

پاي دې

خېته دې

سر دې دې

برېتوگي دې

3. دلاندینو تکو معنی وليکئ:

غلچکي، کاسيرې، چل بازی، پاي، پوله، خخوړے

Not For Sale

Not For Sale

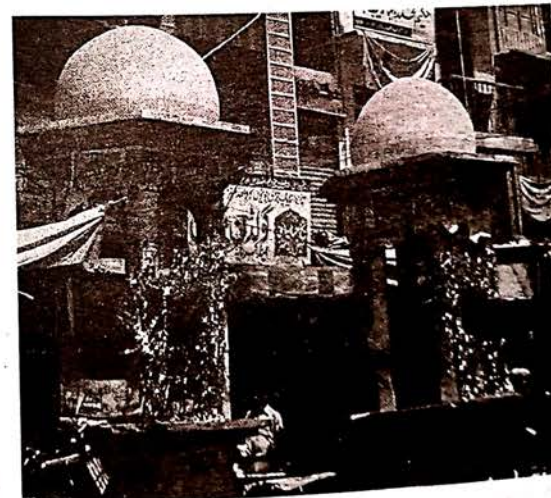
د قيصه خانې د شهيدانو يادگار

د پېښور مشهور بازار قيصه خانې کښې د شهيدانو يادگار د پښتنو او د پېښور د خلقو د آزادۍ سره د مينې او محبت يو لازواله يادگار دى. دا يادگار د هغه واقعي ياد تازه کوي چې په 23 اپرېل 1930 عيسوي دلتسه د پېرنگي فوځ په تش لاسو خلقو گولۍ چلولې وې او هغوي يې د آرمډ گاهو د لاندې چڅني کړي وو.

قيصه داسې وه چې د پېرنگي د غلامۍ نه د خلاصې دپاره په دې سيمه

په دې سبق کښې به تاسو لولئ:

- ✓ د انگرېزانو د ظلم يوه دردناکه واقعه
- ✓ په ازادۍ غوښتونکو د گولو چلول
- ✓ د قيصه خانې بازار په وينو سره کېدل

کښې ازادي خوښو او اصلاح کونکو ډلو يو تحريک شروع کړې وه. دغو ورځو کښې پېرنگي يو نوى قانون جوړ کړ. د هغې خلاف په ازادۍ مثين خلق ډېر خفه شو او فېصله يې وکړه چې د دې خلاف احتجاج کول پکار دي.

پېرنگي حکومت ته چې معلومه شوه چې سبا خلق د حکومت خلاف جلوسونه را اېستل غواړي نو د ازادي خوښو مشران يې گرفتارول شروع کړل چې پکښې خان عبدالغفار خان او د هغه نور ملگري علامه عبدالرحيم پوپلزى، علي گل خان، خان مير هلالې او نور ډېر کسان گرفتار کړي شو. عام اولس خو د مخکښې نه احتجاج ته تيار وه خو چې هغوي د دې مشرانو د گرفتارو نه خبر شول نو سحر وختي ټول په جمع راووتل، د حکومت خلاف يې نعرې وهلې. گرفتار شوي مشران کابلۍ تانې ته چې قيصه خانې کښې ده، بوتلي شوي وو. دا خلق هم کابلۍ تانۍ پله روان شو. ډېر زيات خلق وو. کله چې دا خلق کابلۍ تانې ته ورسېدل نو انگرېز ډيپټي کمشنر فوځ راوغوښتلو. لږ وخت کښې فوځي آرمډ گاهي قيصه خانې ته راننوتل. خلق بيا هم خواره نه شول. هغوي ليدل چې گاهي راروان وو خو دا د چا په خيال کښې هم نه راتلل چې دا وحشي گوره گان به اولس چڅني کوي ځکه چې نه خو شر فساد شوى وه، نه د حکومت خلاف څه جارحانه قدم پورته کړى شوى وه او خلق په امن ناکه توگه ولاړ وو او نعرې يې وهلې خو د دې باوجود آرمډ گاهو څو کسان چڅني کړل. په راغلو خلقو کښې اشتعال پيدا کېدل يوه قدرتي خبره وه.

آرمډ گاهي هغه وخت داسې وو لکه نن سبا چې ټپنکونه دي. په دغو گاهو کښې ناستو فوځيانو هر اړخ ته ډزې کولې خو دوي په خپله په دغو گاهو کښې محفوظ ناست وو. دغه شان چې هغوي ډېر کسان چڅني کړل نو يو زلمي د سر نه ودانگل او په څه طريقه د گاهي لاندې ورننوتو او د گاهي د تېلو ټينکۍ ته يې اور ورته کړو. گاهي اور واخستو پکښې موجود گوله بارود هم وچلېدل او پکښې ناست فوځيان هم سکروته شول. د دغه گاهي سوزېدل حکومت د فوځ خلاف يوه کاررواني وگڼله.

احتجاج کونکو هغه شان د حکومت خلاف نعرې وهلې، دغه وخت نور فوخي کُمک هم راوړسېدو چې پکښې گډوالي سپاهیان هم وو. دوي ته چې کله حکم وشو چې په خلقو گولۍ وچلوئ نو گډوالي سپاهیانو د ډزو کولو نه انکار وکړو خو نورو فوخیانو په مظاهره کونکو ډزې شروع کړې خو اولس د ثابت قدمۍ مظاهره وکړه، صندوقونه، ډرمونه او تختې یې په سرک وغورځولې او سرک یې د فوځ دپاره بند کړو. د قیصه خانۍ بازارد شهیدانو په وینو سور الوان شو. بیا دغو وحشیانو د سرک نه گېر چاپېره ابادۍ هم په نڅېه کړې.

د مړو شمېره ډېره زیاته وه. عامه اندازه خو د درې سوه نه د زیاتو شهیدانو وه ځکه چې دېرش څلوېښت لاشونه خورضا کارانو راپورته کړي وو باقي لاشونه فوخیانو په لارو کښې نامعلومه ځای ته وړي وو. د یوې اندازې مطابق 325 ازادي خونې شهیدان شوي وو.

دا وړوکې قیامت په 23 اپرېل 1930 عیسوي کښې تېر شو. د دې نه پس حکومت د مسلمانانو، هندوانو او سکھانو د سر سر مشران هم گرفتار کړل.

د دغې شهیدانو په یاد کښې بیا وروستو په قیصه خانه کښې یو یادگار جوړ کړی شو. چې نن هم موجود دی. دا یادگار مونږ ته دا څرگندوي چې د دې وطن ازادي مونږ له چا په خبرات کښې نه ده راکړې بلکې د ډېرو قربانو او تکلیفونو نه پس زمونږه مشرانو حاصله کړې ده.

مشغولتیا

1. مختصر جوابونه ورکړئ:

الف: د قیصه خانۍ د شهیدانو یادگار د پښتنو کومه جذبه رایادوي؟

Not For Sale

- ب: د قیصه خانۍ پېښه په کوم تاریخ او کوم کال شوې وه؟
ج: د خلقو د پرامنه احتجاج جواب پېرنګیانو په څه ورکړو؟
د: یو زلمي چې د سر نه ودانگل نو څه یې وکړل؟
ه: د قیصه خانۍ په دې پېښه کښې څومره خلق شهیدان شوي وو؟

2. لاندیني ټکي په خپلو جملو کښې استعمال کړئ:

یادگار، جلوس، اشتعال، مظاهره، سور الوان، قیامت

3. د لاندینو ټکو او ترکیبونو معنې ولیکئ:

لازواله، اصلاح کونکي، آرمرډ گاډي، جارحانه، د سر نه دانگل، کُمک، وحشي

4. که تاسو ته د پېرنګیانو د ظلم او تشدد څه واقع مشرانو بیان کړي وي نو په هغې د کلاس ملګرو سره خبرې وکړئ.

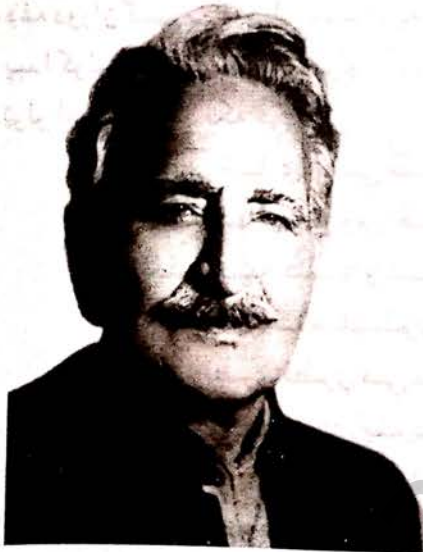
5. استاذ/استاذه دې ماشومانو ته د ازادۍ دپاره د قربانۍ ورکونکو حال احوال بیان کړي.

6. لاندینو لفظونو کښې د مذكر لفظ مونث او د مونث لفظ مذكر ولیکئ: کونتره، غوا، ورور، پلار، زمري

7. د ورکړې شوو درې جوابونو نه د سبق مطابق په یو صحیح جواب د (✓) نڅېه وکړئ:

غني خان

غني خان په هغه پښتنو شاعرانو، اديبانو او پوهانو کښې شامل دے چې د ادب د طالب علمانو نه علاوه يې عام اولس هم پېژني او د دد شاعري قدر کوي. د غني خان خپل نوم عبدالغني خان و. پلار يې د ازادي د جنگ نامتو سرلښکر عبدالغفار خان و چې د باچا خان په نوم په ټوله دنيا کښې ياد دے.

Not For Sale

عبدالغفار خان غوښتل چې پښتانه تعليم حاصل کړي، د دوي نه دښمنۍ او ترېکڼۍ لرې شي او دوي هم د دنيا د نورو قامونو په شان ترقي وکړي. د دغه غرض دپاره هغه په پښتونخوا کښې ځای په ځای ازاد سکولونه جوړ کړل. يو سکول يې په خپل کلي

په دې سبق کښې به تاسو لولئ:

- ✓ غني خان څوک و؟
- ✓ د غني خان د ژوند احوال
- ✓ د هغه شاعري په حقله خبرې
- ✓ د هغه د وطن سره مينه

- الف: د پېښور کوم بازار مشهور دے؟
(1) خيبر بازار (2) صدر بازار (3) قيصه خانۍ بازار
- ب: په 23 اپرېل کال 1930ء کښې پېرنگي فوځ په چا گولي چلولې وې؟
(1) په وسله بنده خلقو (2) په تش لاسو خلقو (3) په ازادي خوښو
- ج: احتجاج کونکو د حکومت خلاف څه کول؟
(1) احتجاج يې کولو (2) کاني يې وروړل (3) نعرې يې وهلې
- د: باقي لاشونه فوځيانو چرته وړي وو؟
(1) سيند ته (2) نامعلومه ځای ته (3) مقبرې ته

اتمانزو ضلع چارسده کښې جوړ کړو. د باچا خان دوؤ زامنو عبدالغني خان او عبدالولي خان په دغه سکول کښې تعليم حاصل کړو. عبدالغني خان په کال 1914 عيسوي کښې پېدا شو. دې د پلار مشر زوې وۀ نو په دې وجه ډېر نيازبين وۀ خو د دې باوجود ډېر قابل وۀ. د خوارلسو کالو په عمر کښې يې لسم پاس کړو او د لوړو زده کړو دپاره په کال 1929 عيسوي کښې لندن ته واستولې شو. په کال 1930 عيسوي کښې د کېمیکل انجنيئرنگ د زده کړې دپاره امريکې ته لاړو او په کال 1933 عيسوي کښې بيرته راغلو. د تخت بابې د چينو په کارخانه کښې يې څۀ موده د تېکنیکل منېجر په توگه کار وکړو. هغه د يو سياسي خاندان غړې وۀ او هم دغه وجه وه چې څۀ مودې دپاره د هندوستان په مرکزي اسمبلۍ کښې ممبر هم پاتې شو. غني خان د آزادۍ په تحريک کښې عملي برخه هم اخستې وه او په دغه دوران کښې يې د خپلې شاعرۍ په ذريعه په خلقو کښې د آزادۍ د شعور پېدا کولو پوره پوره کوشش کولو. د دۀ په شعرونو کښې د آزادۍ خواهش تر ټولو اهم عنصر وۀ. لکه چې وائي:

چې خازې شنې مې په قبر وي ولاړې
کۀ غلام مې راکځي توکئ پرې لاړې
چې په خپلو وينو نۀ يم لمبېدلې
په مامۀ پلي توئ د جومات غاړې
چې قطرې قطرې مې فوځ د دښمن نۀ کړي
مورې! ما پسې په کوم مخ به تۀ ژاړې
يا به دا بې ننگه ملک باغ عدن کړم
يا به کړم د پښتنو کوڅې ويجاړې

Not For Sale

د غني خان شاعرۍ کښې د آزادۍ غورځنگ، طنز و مزاح، روماني او فلسفيانه خيالات په لويه پېمانه موجود دي. په نثر کښې يې د "گډې وډې" په نوم د هغه وخت په "پښتون" رساله کښې په حاضرو حالاتو مقصدي او د خوند نه ډک ليکل کړي دي. غني خان د شاعر نه علاوه يو ښۀ مصور، مجسمه ساز او سنگ تراش هم وۀ. د دۀ د شاعرۍ وړومبۍ مجموعه د "پنجرې جغار" د جېل دننه ليکلې شوې شاعري وه. نور يې هم ډېر کتابونه چاپ دي خو اوس ټول "د غني کليات" او بيا "د غني لټون" کښې يو ځای کړې شوي دي. په انگرېزي کښې د پښتنو باره کښې "دي پټانز اے سکيج" او په اردو کښې "خان صاحب" د دوي يادگار کتابونه دي. دا عظيم شاعر، لوی اديب، اوچت فلسفي، ستر مصور، دانشور او مفکر په 15 مارچ 1996 عيسوي کښې وفات شۀ او د خپل کلي اتمانزو په مقبره کښې خاورو ته وسپارلې شۀ. په گوري يې نور شه. آمين.

مشغولتيا

1. مختصر جوابونه ورکړئ:
- الف: غني خان په کومو شاعرانو او اديبانو کښې شامل دے؟
- ب: عبدالغفار خان (باچا خان) څۀ غوښتل؟
- ج: عبدالغني خان کله پېدا شوے وۀ؟
- د: د غني خان د تعليم باره کښې خپل معلومات بيان کړئ.
- ه: د غني خان د درېو کتابونو نامې وليکئ.
- و: غني خان کله وفات شوے او چرته دفن شوے دے؟

2. لاندیني ټکي په خپلو جملو کښې استعمال کړئ:
اولس، شاعري، پښتانه، پښتونخوا، ممبر، ازادي.

3. "ازادي د دنیا یو لوی نعمت دی." د ازادي په اهمیت یو ورکوټی

مضمون ولیکئ.
4. تاسو د پښتو د پخوانو پښخو او اوسنو پښخو شاعرانو نومونه
ولیکئ او کوشش وکړئ چې د هغوي شعرونه هم حاصل کړئ او په
کاپو کښې یې ولیکئ.

5. د دې سبق نه پښخه اسم معرفه او پښخه اسم نکره راغونډ کړئ او وئې
لیکئ.

6. په لاندینو لفظونو اعراب ولگوئ:
نامتو، تعلیم، نیازین، ټېکنیکل، دوران، شعور

مشغولا

1. دې سبق کښې چې د غني خان کوم شعرونه راغلي دي، شاگردان دې د
هغې چارټ جوړ کړي او په کلاس کښې دي یې اوبزاند کړي.

Not For Sale

تور داغونه

شریفی له چې ټېکدار د هفتې
پښخه د پاسه سل روپۍ او سره د
مزدوری یوه ورځ چوټي ورکړه نو د هغه
د خلې نه ورته بې اختیاره ډېرې
دعاگانې وختې او په دعا دعا د ټېکدار
د دفتر نه راووتو. اگر که د هغه زړه په
سرو سکروټو پروت وه خو بیا هم ډېر
خوشحاله وه. دومره خوشحاله چې هغه
بې هېڅ اندازه نه شوه لگولې ځکه چې
دا خل د هغه جیب کښې پېسې وې نو د
هغه دا یقین وه چې که په علاج وي نو

په دې افسانه کښې به تاسو لولئ:

- ✓ چې شریفی څوک دے او څه
کار کوي
- ✓ هغه چې د زوي دپاره دارو
وړي نو څه چل پرې وشي.
- ✓ د تېزو تللو انجام څه وي.

لونگین رانه د مرگ اژدها نه شي خوړې.

د هغه ورومېني دوه زامن په داسې حالت کښې مړه شوي وو چې شریفی
د پولې تاک مارغه وه. اوس د دې زېرمې رنځ نه وه او د دې لاسو او پښو کښې
د مزدوری کولو طاقت پېدا شوی وه. په دغه گرانه گرانی کښې د دې دومره څه
گټل چې قوت لا یموت یې پرې کېدو خو بېگا شپه کښې چې ورته د درېو
کالو ماشوم لونگین په قے دست ناجوره شوه او شپه په شپه چې کومو کورونو
ته د سبانی ورځې په نېټه د قرض غوښتو په غرض ورغلو او د هغو ټولو
دروازې ورته بندې وې نو باقی شپه په دې ډېره اوږده شوه او چې ملا بانگ
وئیلو نو د بیا اته میله پیاده منزل وهله وه او که ټېکدار او ډاکټر صاحب د

وخت نه مخکښې دفتر او دواخانې ته راغلې وې نو دې به اوس بيا هم کلي ته رارسېدلې وه.

اوس د هغه دومره توندي وه چې د موټر تگ به ورته د مېرېي قدم ښکارېده. ځکه چې هغه د ټپکدار د دفتر نه د ډاکټر دوکانه پورې په رکشه کې کېښاستو نو د رکشې خاوند ته د غصې نه خول بول وه. که چېرې هغه ته د رکشې د چلولو چل ورتلې نو ډرائېور به يې د غوږ نه نيولې وه او په خپل ځای په يې کېښلولې وه او رکشه به يې لکه د هوايي جهاز په هوا کړې وه ولې که هغه وس يې پرې نه رسېدو نو په غصه خو يې ډرائېور ته د تېز تللو وېنا کولې شوه کله ځکه خو اوس د ډرائېور د سر پاره هم ختلي وه. هغه هم د خپل سره ودانگل او رکشې لکه د مار تگ شروع کړو. کله به د ټانکې د ترخ نه وتله او کله به د موټر نه مخکښې لکه د کب وښوئېده او څو کرته په سړک په روانو کسانو لکه د ايرېرې گډ ورخوښې شوه خو چې خوا له به يې ورسېده نو لکه د اوبو به يې ځان له لاره وکړه. که هر څو شريفې د مرگ چينگې دارې وليدې خو د لونگين څهره يې ترې پټولې نه شوه. که هر څه کېدل خو هغه ډاکټر ته ځان رسول غوښتل. د ډاکټر نه پس به بيا هغه اته ميله مزل کولو چې پکښې يو ميل پياده هم وه.

شريفې د ډاکټر دکان ته ورنزدې شوې وه خو مخې ته ورته په چارسو کېښې شنه باتۍ ښکارېده. په ځله يې ډرائېور ته ووييل چې شابه گلې چې د سړې باتۍ د لگېدو نه مخکښې د چارسو نه ووځو او په خپله د پنجو په سر شو او خپل سيټ ته مخامخ په جنگله داسې ورپرېوتو لکه چې دې هم رکشې سره خپل زور شاملوي او دې نور په ځان پوه نه شو خو دومره پوه شې چې د يو تېق سره د دې سترگو ته سره لمبه شوه او چې پرې دا اواز وشې چې د لونگين پلاره! اوس څنگه ئې؟

Not For Sale

دې سترگې پرانستې، گېر چاپېرېي وکتل. اخوا دې خوا ورته دنيا بل شان ښکاره شوه. دې حېران شو او تپوس يې وکړو. شېرېنۍ دا کوم ځای ده؟

جرنېلي هسپتال، شېرېنۍ ورته په ژرغوني اواز کېښې ووييل.

"ولې لونگين هسپتال کېښې دې څه؟"

"د لونگين نن درېمه ورځ ده چې د دارو ضرورت يې نشته."

"لونگين جوړ شې؟" هغه په هېټ پوښتنه وکړه.

"هو.... خو اوس د لونگين غم پرېږده. خپل غم کوه." هغې لکه په زړه زور کېښو او جواب يې ورکړو.

"زما پښه ولې نه اوچتېږي شېرېنۍ؟" شريفې بيا په حېرانتيا تپوس وکړو.

"ډانگتر وائي چې ماته ده." شېرېنۍ جواب ورکړو.

"ماته ده؟" هغه په تعجب تپوس وکړو.

"نه، هسې ډانگتر صېب وئيلي دي." شېرېنۍ د هغه د خيال بدلولو لهجه کېښې ووييل.

"ښه نو هن.... دا ايساب (حساب) واله (واخله) او لونگين له پرې دارو راوړه" او دغه خبرې سره هغه جېب ته لاس کړو. هن..... د شريفې نوره ځله بنده پاتې شوه او شېرېنه لکه چې د پوهېدو سره ترې د پښو نه زمکه ټښتېدلې وي او خداي خبر چې څه چل وشې چې د شريفې او شېرېنۍ سترگو ته د بنيادمو تور داغونه وځلېده.

ماخوډ: "تور داغونه" د سيد مير مهدي شاه مهدي د افسانو مجموعه

Not For Sale

مشغولتيا

1. مختصر جوابونه ورکړئ:
الف: شريفي له ټېکدار څومره روپۍ ورکړې؟
ب: لونگين څوک و؟
ج: ورومۍ د هغه څو زامن مړه وو؟
د: شريفي ولې تېز تلل غوښتل؟
ه: د تېزو تللو نتيجه څه شوه؟
و: شريفې چرته ورسېدو او په څه حالت کېنې؟
2. د دې افسانې نه تاسو څه نصيحت حاصل کړو. هغه وليکئ.
3. دوه يا دوه نه د زياتو ټکو داسې ترکيب ته محاوره وايي چې اخري ټکه يې مصدر وي او دغه مصدر په غېر وضعي او مجازي معنو کېنې استعمال شوې وي لکه: "له سره دانگل" او "د سر پاره ختل". دې محاورو کېنې "دانگل" او "ختل" دواړه مصدرونه دي چې دلته په غېر وضعي او مجازي معنو کېنې استعمال شوي دي او ټول ترکيب ته يې غېر وضعي او مجازي معنويت بخښلې دے. دې سبق کېنې داسې نورې محاورې ولټوئ او خپلو کاپو کېنې يې وليکئ.
4. د اسم پينځه قسمونه دي چې په دې ډول دي:
الف: تخلص: دا هغه لنډ نوم ته وائي چې شاعران يې په خپلو شعرونو کېنې د راوستو دپاره ځان له خوښ کړي لکه هجري د اشرف خان تخلص دے او شېدا د کاظم خان تخلص دے.
ب: خطاب: د عزت يو نوم دے چې بادشاه يا حکومت يې ځينې کسانو له د خدماتو په بدل کېنې ورکوي لکه خان بهادر، شمس العلماء، سر، خان صاحب وغيره.

- ج: لقب: دا هغه نوم دے چې په يو بنده کېنې د دغه نوم څه صفت يا خصوصيت موجود وي. لکه موسی علیه السلام ته کلیم الله وائي ځکه چې هغه د الله تعالی سره خبرې کړې وې.
- د: عرف: دا هغه نوم ته وائي چې د يو سړي د خاص نوم نه علاوه د مينې يا نفرت له کبله مشهور شي لکه نرے، تورے، شينو وغيره.
- ه: کُنيت: دا هغه نوم دے چې د مور او پلار يا د زوي او لور په وجه مشهور شي لکه د الماس پلار، د حامد پلار، د حميدې مور. د کُنيت زيات رواج په عربو کېنې دے. هغوي د نوم په ځای اکثر کُنيت استعمالوي لکه ابن خلدون، ابن مسعود، ابوالقاسم، ابوداؤد او داسې نور.

71

زياته ضروري ده چې هغه د خپل ملک د تاريخ نه ضرور
اگاه وي.

عرفان:

بابا! زما خپل هم دا خيال وۀ چې تاسو نه پوښتنه وکړم
چې په 23 مارچ خو د پاکستان ورځ ده او په 14 اگست د
ازادۍ ورځ ده نو د دې دواړو ورځو تاريخ څۀ دے؟
په 14 اگست کال 1947ء کښې پاکستان جوړ شو او په
23 مارچ کال 1940ء کښې د پاکستان قرارداد منظور
کړے شوه.

اينځر گل بابا:

عرفان:

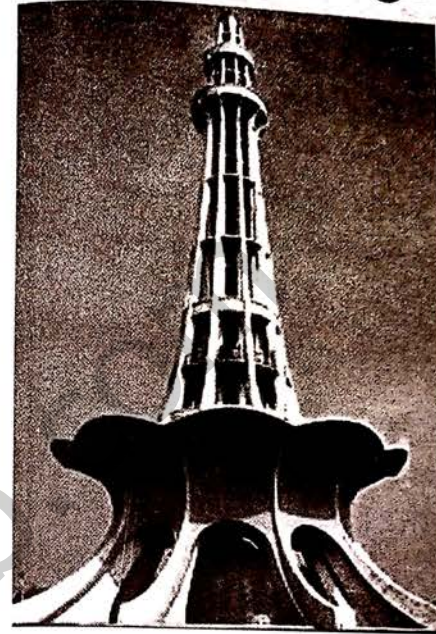
اينځر گل بابا:

بابا! د پاکستان د قرارداد مطلب څۀ دے؟
عرفانه بچي! د 14 اگست کال 1947ء نه اگاهو پاکستان،
بهارت او بنگله دېش ټول يو هندوستان وۀ. په دغه
ناوېشلي هندوستان کښې هندوان، مسلمانان، سکھان
او عيسايان ټول شريک او سپېدل خو د هندوانو شمېره
پکښې زياته وه او په هندوستان د انگرېزانو حکومت
وۀ. د ناوېشلي هندوستان اولس د انگرېزانو د غلامۍ
نه د ځان خلاصولو د پاره جدوجهد کولو خو مسلمانانو
به دا فکر هم کولو چې که چرې مونږه د انگرېزانو د
غلامۍ نه ازاد هم شو نو هندوان چې په هندوستان کښې
په اکثريت کښې دي نو د جمهوري اصولو مطابق
حکومت کول به د اکثريت وي نو د دغه سوچ مطابق په
کال 1930ء کښې علامه اقبال هم دا غوښتنه کړې وه چې
د مسلمانانو د پاره په هندوستان کښې يو ځان له برخه
يا د زمکې ټوټه پکار ده او په 23 مارچ کال 1940ء کښې

Not For Sale

70

د پاکستان ورځ 23 مارچ

اينځر گل بابا چې ماسخوتن
له مانځه نه کور ته راغلو نو د کور
ټول واړۀ يې د تي وي درامې ته
ناست وليدل. پوښتنه يې وکړه چې
ولې تاسو نن د سکول کار نه کوئ
څۀ؟ عرفان چې په شپږم جماعت
کښې يې سبق وئيلو او د خپل
کلاس په قابلو هلکانو کښې وۀ،
هغه ووې چې بابا! سبا له زمونږ د
سکول چوټي ده، زمونږ استاد
صاحب وئيل چې سبا له 23 مارچ
دے او 23 مارچ د پاکستان ورځ ده
ځکه نو سبا زمونږ چوټي ده.

اينځر گل بابا: ستاسو استاد صاحب درته دا هم ووئيل کنه چې 23
مارچ په څۀ وجه اهمه ورځ ده او د دغه ورځې اهميت په
څۀ وجه دے؟

عرفان:

ما غوښتل چې د استاد صاحب نه په دې حقله پوښتنه
وکړم خو هغوي ووې چې په دې باره کښې به درته بله
ورځ پوره پوره واقعات بيان کړم او د 23 مارچ د اهميت
نه به مو خبر کړم.

اينځر گل بابا:

عرفانه بچي! د هر چا د پاره ضروري ده چې د خپل ملک
د تاريخ نه خبر وي خو د يو طالب علم د پاره د ټولو نه

Not For Sale

مسلمانانو د قائد اعظم محمد علي جناح په قيادت كښې د پاکستان د حاصلولو د پاره هلې ځلې وكړې. اخر هندوان او انگرېزان مجبور شول چې د هندوستان تقسيم ته غاړه كېږدي. نو عرفانه بچې دا ملك زمونږ مشرانو په ډېرو قربانو حاصل كړې دے خو دا ياد لرل پكار دي چې 23 مارچ كال 1940ء زمونږ په تاريخ كښې هغه بختوره ورځ ده چې په دې ورځ د ناوېشلي هندوستان مسلمانانو ته د خپل منزل پته ولگېده او خپل مقصد او مرام ورته معلوم شو چې مونږ به ازادي هم گټو او ځان له به يو جدا او اسلامي وطن هم حاصلوو.

مشغولتيا

1. مختصر جوابونه وليكئ:
 - الف: 23 مارچ او 14 اگست كومي ورځې دي او تاريخي حيثيت يې څه دے؟
 - ب: د پاکستان د قرارداد څه مطلب دے؟
 - ج: د پاکستان قرارداد كله او كوم ځاے منظور كړے شو؟
 - د: د پاکستان قرارداد چا وړاندې كړے و؟
 - ه: مسلمانانو د هندوستان تقسيم ولې غوښتو؟
 - و: د مسلمانانو او هندوانو تر مينځه څه فرق دے؟
2. دا لفظونه په خپلو جملو كښې استعمال كړئ:

ماسخوتن، ټي وي، ډرامه، تاريخ، قرارداد

د مسلم ليگ په كليزه جلسه كښې دا قرارداد وړاندې كړے شو چې په هندوستان كښې دې د مسلمانانو د اكثريت په يونټونو مشتمل علاقې يو ځاے كړې شي او خودمختاره رياستونه دې ترې جوړ كړے شي.

زه دومره خو پوه شوم چې مسلمانان په ناوېشلي هندوستان كښې په اقليت كښې وو او هندوان په اكثريت كښې نو د هندوستان د تقسيم نه علاوه بله لاره نه وه؟

عرفانه بچې د ازادۍ د پاره د هلو ځلو كولو په دوران كښې څو ځله دا خبره ثابته شوه چې مسلمانان او هندوان په يو ملك كښې نه شي اوسېدے ځكه چې د دواړو مذهبونه، تهذيبيونه، تاريخي روايتونه او عن چې خوراك څښاك هم د يو بل نه په فرق وه ځكه نو مسلمانانو محسوسه كړه چې د هندوانو سره د دوي گزران گران دے.

دا قرارداد چا وړاندې كړے و؟
دا قرارداد د بنگال وزير اعظم مولوي فضل الحق وړاندې كړے و او په اجلاس كښې ټولو موجودو كسانو يې تائيد كړے و او په دغه اجلاس كښې د هرې علاقې د مسلمانانو نماندگان موجود وو.

نو بيا خو پاکستان په 14 اگست 1947ء كښې جوړ شو،

دا دومره موده ولې وځنډېدو؟

د ځنډ وجه دا وه چې هندوانو د هندوستان تقسيم نه منلو او انگرېزان هم په دغه وېش رضا نه وو ځكه نو

فضل حق شېدا
پيدائش: 1910ء
وفات: 1985ء

د خېبر کنډ او

دا چې توره توره ښکاري
دا چې سپوره سپوره ښکاري
چې د هره لوره ښکاري
د هر چا د کوره ښکاري
دغه کومه دروازه ده
دا د کوم قبر خاږه ده

توريالي پکښې اوسېږي
لوئې سرک پکښې ښکاري
د ښامار غونډې تاوېږي
لکه رگ خيړلې کېږي
دغه لار د کوم کاروان ده
کهکشان د کوم اسمان ده

دا چې ښکاري لږې لږې
دا آهونه دي چاکرې
ټولې گټې خړې خړې
دغه څلې دغه مړې

Not For Sale

- 3 اعراب ولگوي: قرارداد، جدوجهد، اکثریت، اقلیت، تائید
- 4 اپوټه یا متضاد وليکئ: واره، ورځ، شریک، غلامی، تائید
- 5 د دې الفاظو معنی وليکئ: اهمیت، اگاه، قرارداد، اگاهو، ناوېشلي، جدوجهد، اکثریت، اقلیت، قیادت، مرام

Not For Sale

76

دا د چاپه وینورنگ دے
دغه کوم مېدان جنگ دے

په قبرونو بېرې شوې
د غازيانو بېرې شوې
په دې لاره تېرې شوې
قافلي اوس بېرې شوې

د سُمونو نڅېسې دا دي
د سړو پښې ښځې دا دي

ماخوږ د فضل حق شېدا - د شعري مجموعې "اسوېلي" نه

مشغولتيا

1. مختصر جوابونه ورکړئ:

الف: شاعر د خېبر د درې د ښکارېدلو او په نظر راتللو منظر څه رنگ بيان کړې دے؟

ب: د خېبر دره کښې څه رنگ خلق اوسېږي؟

ج: د دره خېبر سړک چې تاو راتاؤ دے نو شاعر ته څنگه ښکاره شوے دے؟

د: د دره خېبر په لاره د چا قافلي تېرې شوې دي؟

ه: دلته په قبرونو د څه ونې ولاړې دي؟

2. د واحد جمع وليکئ:

دروازه، قبر، سړک، رگ، څله، گټه، بېره، قافله.

77

3. مصرعې مکملې کړئ:

دا چې ښکاري.

دا د کوم قبر ده.

دغه لار کاروان ده.

په قبرونو شوې.

4. په لاندینو ټکو اعراب (زور، زېر، پېښ) ولگوئ:

خازه، توريالي، کهکشان، گټې، مېدان جنگ، سمونه.

مشغولا

5. د صوبه خېبر پښتونخوا په نقشه کښې د خېبر کنډاو په گوته کړئ:

Not For Sale

سیده بشری بیگم

سیده بشری بیگم چې په ادبي دنیا کېنې د س. ب. ب. په نامه یادېږي، دا د مضبوطې ارادې لرونکې وه، په خپل ځان یې اعتقاد او باور لرلو او په پرله پسې محنت او کوشش یې ځان له یو خاص مقام پیدا کړو. سیده بشری بیگم په کال 1922ء کېنې د ضلع نوبسار په زیارت کاکا صاحب نومې کلي کېنې پیدا شوه. د زیارت کاکا صاحب کلي د لوی ولي الله کستیر گل (کاکا صاحب، شیخ رحیمکار) د زیارت په وجه په ټوله پښتونخوا کې مشهور ده. د سیده بشری بیگم پلار مینا ازاد گل کاکا خېل ډېر لوی عالم، ادیب، شاعر، حکیم او صحافي وه، دوي د "افغان" په نوم یو اخبار هم جاري کړی وه. سیده بشری بیگم چې په کوم دور کېنې پیدا شوې وه نو په هغه دور کېنې د جینکو د تعلیم رواج نه وه او نه د جینکو د زده کړې او تعلیم دپاره سکولونه، کالجونه او ادارې وې. خو د دې باوجود س. ب. ب. په خپل کور د خپل فاضل پلار نه زدکړه شروع کړه او څه نیمگړتیا یې د میا لطاف گل نه پوره کړه.

د کور دننه سیده بشری بیگم د فارسي، عربي، اردو او پښتو زده کړه وکړه او بیا د خپل علمي کور او علمي ماحول په برکت یې د اسلامي تعلیماتو هم ژوره مطالعه وکړه او د دنیا او د خپل ملک د سیاسي حالاتو نه

Not For Sale

د اخبارونو او رسالو په ذریعه خبرېدلې او ځان یې د وطن او قوم د مسئلو، مشکلاتو او شخړو نه خبرولو. د س. ب. ب. په زړه کېنې د قام او وطن سره بېشانه مینه وه او غوښتل یې چې زمونږه وطن ازاد شي. د دې قام خوښې او لویه د تعلیم په کالو بنائسته شي او د قام دننه چې کوم فضول رسمونه رواجونه موجود دي چې دغه ختم شي. س. ب. ب. د دغه غرض دپاره مضمونونه لیکل شروع کړل. شاعري یې هم کوله. هغې د خپلو مضمونونو او شاعري په ذریعه د پېرنگیانو د قبضې نه د ازادۍ درس ورکول شروع کړل او د ښځو د حقونو دپاره یې اواز پورته کړو. دې په خپل نظم او نثر دواړو کېنې د جینکو په تعلیم ډېر زور ورکړو. چې په دغه طریقه یو قام ترقي کوي، زنانه چې د ابادۍ نیمه برخه ده که چېرې دوي تعلیم حاصل نه کړي او د دوي په ذهنونو د جهالت تیرې خورې وي نو دوي به د یو بچي تربیت څنگه کوي؟ هغوي له به څه زده کړه ورکوي؟ او اسلام چې د ښځو دپاره کوم حقوق مقرر کړي دي نو هغه چې تر څو پورې ښځو ته ورکړې شوي نه وي نو تر هغې ښځې د معاشري دننه خپل مقام نه شي پیدا کولای. د سیده بشری بیگم مضامین او نظمونه به په "پښتون" رساله کېنې او ځنې نورو اخبارونو کېنې چاپ کېدل.

سیده بشری بیگم به په کور کېنې ناستو بې تعلیمه جینکو ته بې زبانه مرغۍ وټیلي. د س. ب. ب. د کلام مجموعه په کال 1956 کېنې د "زېرې" په نوم چاپ شوه او سیده بشری بیگم چې په حقیقي معنیو کېنې د ازادۍ لېواله وه، د دې وطن ازادي یې یو لوی ارمان وه او د ښځو د تعلیم اوزده کړې دپاره یې کوششونه کول نو الله پاک د هغې دغه دواړه ارمانونه پوره کړل. نن مونږه د پېرنگیانو د قبضې نه ازاد یو او نن مونږ وینو چې په هر کلي او هره باندې کېنې د جینکو دپاره سکولونه شته، کالجونه شته او جینکۍ ښه په مینه لو

شوق تعلیم حاصلوی. دا ټول د س.ب.ب او د هغې په شان د روښانه فکر لرونکو برکت دے. سیده بشری بیگم په 16 اگست 2002 عیسوي کښې وفات شوه. او په زیارت کاکا صاحب کښې خاورو ته وسپارلې شوه. خو د هغې فکر ژوند دے. د هغې شاعري ژوندی ده او په زنانه لیکنو کښې هغه د خپل علم او شاعری په وجه خپل عظمت لري.

مشغولتیا

1. مختصر جوابونه ورکړئ:
 - الف: سیده بشری بیگم کله او په کوم ځای کښې پیدا شوه؟
 - ب: سیده بشری بیگم خپله زده کړه څنگه وکړه؟
 - ج: سیده بشری بیگم به کور ناستو بې تعلیمه جینکو ته څه نوم اخستو؟
 - د: د سیده بشری بیگم د کتاب څه نوم دے او کله چاپ شوے دے؟
 - ه: سیده بشری بیگم کله وفات شوه او کوم ځای د دفن کړې شوه؟
2. خالي ځایونو کښې مناسب ټکي ولیکئ:
 - سیده بشری بیگم په کال کښې د ضلع په زیارت کاکا صاحب نومې کلي کښې شوه. د زیارت کاکا صاحب کله د لورې ولي الله کاکا صاحب په وجه په ټوله کښې مشهور دے.
3. صحیح او غلطې جملې بیلې بیلې کړئ:
 - الف: سیده بشری بیگم په ادبي دنیا کښې د س.ب.ب په نامه یادېږي.

- ب: د سیده بشری بیگم د پلار نوم میا ازاد گل کاکا خېل و.
 - ج: سیده بشری بیگم په اعلي تعلیمي ادارو کښې زده کړه وکړه.
 - د: سیده بشری بیگم د صحافت پېشه اختیار کړه.
 - ه: سیده بشری بیگم په کال 1956ء کښې خپل کتاب "زېرمه" چاپ کړ.
4. د دې ټکو تلفظ وکړئ او په کاپو کښې یې ولیکئ:
 ده، شهرت، ولي الله، کاکا خېل، صحافي، مرغی، عظمت

د اسلام نامتو سپه سالار

حضرت سعد بن ابی وقاص رضی الله عنه

یو جلیل القدر صحابي دے د دوي شمېر د اسلام په مجاهدينو کښې کېږي. دوي په هغو خلقو کښې دي د چا د جنتي کېدو گواهي چې رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم ورکړې وه. دا ورومېنې سرے دے چې د الله په لار کښې يې خپله وینه وپیوله او د ټولو نه ورومې يې غشے وچلولو او دا هغه سرے دے د چا په حقله چې نبي کریم صلی الله علیه و آله وسلم وفرمائیل دا

زما ماما دے زه دده سره دومره مینه کوم چې که څوک دده مخ کتل غواړي نو ماته دې گوري.

کله چې حضور صلی الله علیه و آله وسلم ته د پېغمبرۍ ذمه واري وسپارلې شوه نو دغه وخت د حضرت سعد رضی الله عنه عمر اووه کاله وه. دوي د حضور صلی الله علیه و آله وسلم په دعوت لېک ووي او د الله په دين کښې شامل شو. د دې نه وروستو به د دين اسلام دپاره د هر ډول قربانۍ ته تيار وه.

حضرت سعد رضی الله عنه په جنگ بدر او جنگ خندق کښې هم شریک شوه او داسې مړانه يې وښودله څنگه چې يې نورو جنگونو کښې ښودلې وه. حضرت سعد رضی الله عنه د ډېرو ښانه زړه څښتن، زړور او مېړنۍ وه. ډېرې روژې به يې نيولې او ډېر زيات عبادت به يې کولو. کله چې به د کافرانو سره جنگېدو

دې سبق کښې به تاسو لولئ:

- ✓ د اسلام د يو نامتو سپه سالار متعلق معلومات
- ✓ د هغوي د اسلام قبلولو حال
- ✓ او د قاديبي په جنگ کښې د هغوي مړانه

نو ډېر سخت به جنگېدو او د اسلام دفاع به يې کوله. دې کښې هېڅ شک نشته چې سعد بن ابی وقاص رضی الله عنه د ډېرو ښو اخلاقو او ښو صفتونو مالک وه.

حضرت سعد بن ابی وقاص رضی الله عنه په ډېرو جنگونو کښې شامل شوه دے او خپله مړانه يې ښودلې ده خو دې ټولو جنگونو کښې يو مشهور جنگ د قاديبي دے. دې جنگ کښې د مسلمانانو مجاهدينو سرلښکر حضرت سعد بن ابی وقاص رضی الله عنه په خپله شامل وه. دا جنگ د ايرانيانو او مسلمانانو تر مینځه شوه. دا د حضرت عمر فاروق رضی الله عنه د خلافت زمانه وه. په تېرو جنگونو کښې د ماتې خوږو د بدل اخستو دپاره د ايران باچا يزگر چې د اوولسو کالو زلمی وه، رستم يې سرلښکر وټاکلو او ډېر جوش او جذبه سره يې د بدل اخستو تياري شروع کړې. حضرت عمر رضی الله عنه حضرت سعد بن ابی وقاص رضی الله عنه د ايرانيانو د مقابلې دپاره د مسلمانانو مجاهدينو سرلښکر وټاکلو. حضرت سعد رضی الله عنه د شل زره لښکر سره د ايران په لور روان شو.

د رستم د لښکر شمېره يو لک شل زره وه خو بيا هم د مسلمانانو نه ویرېدو. په څوارلسم هجري کال د محرم په مياشت کښې دواړه لښکرې يو بل ته مخامخ شوې. ايراني فوځ د انساني سرونو ځنگل ټسکارېدو او ورسره غټ غټ هاتيان داسې ټسکارېدو لکه چې تور غر ولاړ وي. د ماسپښين د مانځه نه پس جنگ شروع شو او د شپې په تياره کښې خو ډېر خطرناک جنگ وښتو. دا د قاديبي د جنگ ورومې ورځ وه.

په دوېمه ورځ مسلمانانو له نور تازه دم لښکر هم راوړسېدو چې په شپږ زره کسانو مشتمل وه او ورسره ورسره امير المؤمنين رضی الله عنه د مېړنو جنگيالو دپاره ډالۍ هم رالېږلې وې. تازه دم لښکر او د ډالو خوشحالۍ د مسلمانانو حوصلې نورې هم اوچتې کړې. مسلمانانو او ښانو ته تورې برقعې واغوستولې. د ايران د

Not For Sale

لښکر اسونو چې دا هېبت ناک شکلونه وليدل نو وويرېدل او وتښتېدل. تر نيمې
شېبې دا جنگ جاري وه. په دې ورځ لس زره ايرانيان ووژلي شول.
درېمه ورځ د دې جنگ اخري ورځ ثابته شوه. د ايراني فوځ په زرگونو
کسان او هاتيان مړه شول. ايراني فوځيانو پښې سپکې کړې او رستم سيند ته
ودانگل خو يو مجاهد راونيولو او وې وژلو. الله تعالى د حضرت سعد بن ابي
وقاص رضي الله عنه په تر لښکر کې ښې مسلمانانو ته فتح ورکړه او د ښمنان يې تس نس کړل.

مشغولتيا

1. مختصر جوابونه ورکړئ:
الف: حضرت سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه څوک وه؟
ب: نبي کريم صلى الله عليه وآله وسلم حضرت سعد رضي الله عنه ته څه
نسبت ورکولو؟
ج: حضرت سعد رضي الله عنه په کوم جنگ کې سر لښکر وه؟
د: دا جنگ د کوم خليفه په زمانه کې شو؟
ه: حضرت سعد رضي الله عنه د چا سره وجنگېدو؟

2. لاندنيو ټکو نه جملې جوړې کړئ:

مجاهد، دعوت، مېړنۍ، څښتن، جذبه.

3. د لاندنيو ټکو جمع جوړه کړئ:

کلې، سبۍ، غل، خوشحالي، خور.

4. فعل حال، فعل ماضي او د فعل مستقبل تعريفونه وليکئ:

5. ستاسو کلې ډېر ښائسته دۍ، تاسو د خپل کلي د هر څه نه واقف يئ.
په خپل کلي څو کرښې مضمون وليکئ.

6. د کالم (الف) ټکي د کالم (ب) ټکو سره جوړه کړئ:

کالم (الف)	کالم (ب)
جليل القدر	غټ
زما	تازه دم
هاتيان	کاله
لښکر	ماما
اووه	صحابي

د اولس خدمت

استاذ: شاگردانو! زمونږ د ننني سبق نوم دے "د اولس خدمت". په دې نوم کښې دوه ټکي دي. يو اولس او بل خدمت. نو اکرم خانه! ته ووايه چې د اولس څه مطلب دے؟

اکرم خان: جي! اولس خلقو ته وائي. استاذ: شاباش! د يو کلي، د يوې ښاريې يا د يو ملک اوسېدونکو ته اولس وئيلے شي. ښه محمد خانه! معاشره څه ته وائي؟

محمد خان: استاذ جي! گڼ خلق چې يو ځای اوسېږي او شريک ژوند تېروي، دې ته معاشره وئيلے شي.

استاذ: شاباش! تاسو او ربډل کنه، چې د يو کلي، ښاريې يا د يو ملک اوسېدونکو ته مونږ اولس هم ووي او دغه خلق چې شريک ژوند تېروي نو د دوي نه معاشره هم جوړېږي. ښه نو سروره! اوس ته ووايه چې خدمت څه ته وائي؟

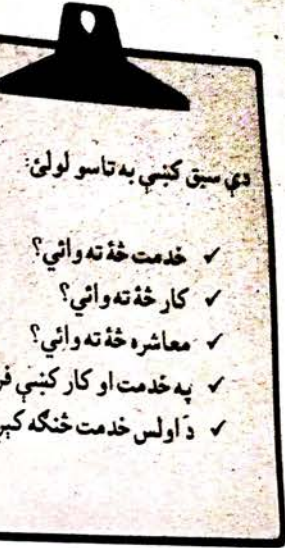
سرور: استاذ جي! خدمت کار ته وائي.

استاذ: اکرم خانه! په کار او خدمت کښې څه فرق دے؟

اکرم خان: په کار او خدمت کښې ډېر فرق دے جي!

استاذ: ووايه څه فرق دے؟

اکرم خان: کار هغه وي چې مونږ يې د ځان دپاره کوو او خدمت هغه وي چې مونږ يې د بل دپاره کوو.

استاذ: په کار او خدمت کښې د فرق دپاره ته څه مثالونه وړاندې کولے شي؟ چې مونږ پرې پوه شو چې کار څه وي او خدمت څه وي؟

اکرم خان: او استاذ جي! استاذ: ښه ده نو بيان کړه.

اکرم خان: مونږ هره ورځ ډوډۍ خورو، اوبه څښو، په دې کښې زمونږ فائده ده نو ډوډۍ خوړل او اوبه څښل کار شو.

استاذ: او خدمت څه ته وايو؟

اکرم خان: کور ته سودا راوړل خدمت دے.

استاذ: اشرف خانه! کور ته سوت سودا راوړل کار دے که خدمت؟

اشرف خان: نه جي، استاذ جي! کور ته سودا راوړل کار دے.

استاذ: شاباش! اوس ماته غوږ کېږدئ چې زه تاسو د کار د کسب او د خدمت په معنو پوه کړم.

هر بنيادم چې تر څو ژوند د وي، د هغه په غړو کښې دم وي او ساه اخلي نو تر هغې هغه کار خو خامخا کوي خو کوم کارونه چې مونږ بنيادم کوو. دا مونږ په درې برخو کښې وېشلے شو.

يو هغه کار چې بنيادم يې د ژوندي اوسېدو دپاره کوي لکه اکرم خان چې وړاندې وئيلې وو چې هر بنيادم ډوډۍ خوري او اوبه څښي. د ډوډۍ د خوراک او د اوبو څښلو نه بغير هېڅ يو بنيادم ژوند د نۀ شي پاتې کېدے. يا لکه چې مونږ جامې اغوندو. جامې اغوستل د هر بنيادم يو فطري ضرورت دے نو داسې ټول کارونه چې هغه هر يو بنيادم خامخا کوي، دې کارونو ته مونږ د ژوند ضروري کارونه وايو.

شاگردانو! ډوډۍ خوراک که ضروري دے نو د ډوډۍ يا روزي پيدا کول هم يو ضروري کار دے. خو د ډوډۍ پيدا کولو دپاره مونږ کله د سر

Not For Sale

Not For Sale

مزدوري ڪو ڪلهه په ڪارخانو ڪنهي مزدوري ڪو ڪو اوڌ مشينون نه ڪار اخلو، ڪلهه زمڪه ڪرو، زميداري ڪو ڪو ڪلهه چمپاري ڪو ڪو، ڪلهه ترڪاني ڪو ڪو، ڊي ڪارونو ته مونڙ ڪسبونو وايو. هريو ڪسب ڪرڌ خپل ڪسب په ذريعه خان ته او خپل بال بچ ته روزي پيدا ڪوي. نو شاگردانو! ڪار خو ڊي ولڀ هر ڪسب ڪر ڌ خپل وخت او ڌ خپل محنت په بدل ڪنهي ڪه نا ڪه دنياوي گتهه يا فائده حاصلوي نو په ڊي وجه خوار، مزدوري او ڪسبونو ته مونڙ ڌ غرض يا ڌ بدل يا ڌ بيعي ڪارونه وايو. اڪرم خانه! ته پوه شوي؟

اڪرم خان: او جي! پوه شوم.
استاذ: ٻه نو شاگردانو! اوس به راشو هغه ڪارونو ته چي مونڙ ورته خدمت وايو. اشرف خانه! ته په يوه تنگه لاره روان ٿي، ضروري ڪار ڊي ڊي، يا هڏو فرض ڪر چي مدرسي ته راروان ٿي. په دغه لاره ڪنهي غني ڀرتي ڊي، ٽوله لاره بي نيولي ده، ته به ڪه ڪوڀ؟
اشرف خان: زه به ڌ غنو نه خان بچ ڪرم او مدرسي ته به خان راروسوم.
استاذ: او سرور خانه! ته به ڪه ڪوڀ؟
سرور خان: زه به هم مدرسي ته خان راروسوم.
استاذ: ٻه ڪم محمد: ته؟

ٻه ڪم محمد: استاذ جي! تاسو يو ڪل وئيلي وو چي تاسو ڪه يو داسي شس په لاره ڪنهي وويني چي ڌ هغي نه نورو خلقو ته نقصان رسي يا نورو ته تري تڪليف وي نو هغه شس لري ڪوڀ.
استاذ: او زما ياد ڊي.

ٻه ڪم محمد: نو جي! زه ڪه په داسي لاره راشم چي غني پڪنهي ڀرتي وي او خلقو ته په تلو راتلو ڪنهي تڪليف وي نو زه به اول هغه غني ڌ لاري نه لري ڪرم، چرته لري به بي وغورخوم. بيا به مدرسي ته راڄم.

استاذ: شاباش! ٻه ڪم محمد! شاباش. ستا مدرسي ته په وخت راتل ضروري ڊي خودا ستا ڌ خپلي فائدي ڪار ڊي ولڀ ڌ لاري نه غني لري ڪول ڌ نورو ڌ فائدي ڪار ڊي، دا ستا فرض ڊي.

نو شاگردانو! داسي هريو ڪار چي ڪه دنياوي طمع او بدل پڪنهي نه وي، ڌ نورو خلقو ڌ فائدي وي. ڊي ته مونڙ خدمت وايو. ڌ خدا ڊي مخلوق خدمت، ڌ اولس خدمت. (ماخوذ ڌ اولس خدمت ڪتابچه ڌ فقير محمد عباس قادريه)

مشغولتيا

1. مختصر جوابونه ورڪري:
الف: ڌ اولس ڌ خدمت نه ڪه مراد ڊي؟
ب: په خدمت او ڪار ڪنهي ڪه فرق ڊي؟
ج: بنيادم چي ڪوم ڪارونه ڪوي نو هغه په ڪو برخو ڪنهي وڃي شي؟
2. خالي ڀاڙيون په مناسبو ٽڪو ڊڪ ڪري:
الف: ڌ يو ڪلي ڌ يو ٻناري يا ملڪ اوسيدونڪو ته وئيلي شي.
ب: هر بنيادم خوري.
ج: هريو ڪسب ڪرڌ خپل ڪسب په ذريعه خان ته او خپل بال بچ ته پيدا ڪوي.
د: ستا مدرسي ته په وخت راتل ڊي.
ه: داسي هر ڪار چي پڪنهي ڪه دنياوي طمع او بدل نه وي ڌ نورو خلقو ڌ فائدي وي ڊي ته مونڙ وايو.

Not For Sale

قواعد:

د صفت اسم هغه اسم ته وائي چې د څه څيز څه خصوصيت،
 كهفيت يا شمېره ترې معلومېږي. لكه پياوړې زلمې، ښكلي ښځه،
 تور مار، سپين سر، څلور ياران. په دغو كښې پياوړې، ښكلي، تور،
 سپين او څلور د نورو اسمونو لكه د زلمي، ښځې، مار، سراو د ياران
 څه خصوصيت، كهفيت يا شمېره ښائي. دې كلمو ته د صفت اسم وائي
 او د كومو چې خصوصيت، كهفيت يا شمېره بيان كړې شوي وي هغو
 ته موصوف وائي لكه په پورتنو مثالونو كښې زلمې موصوف دے او
 پياوړې صفت دے او داسې نور. تاسو د صفت او موصوف پينځه
 مثالونه وركړئ.

حكايتونه

(1)

له يو بخيل سړي نه سل اشرفۍ په هميانۍ كښې چرته وركې شوې. كه
 ډېر ورپسې وگرځيد نو نووۍ يې نه موندلې. نو وې وئيل چې هر چا چې
 وموندلې او ماله يې راكړلې نو په خوښه به لس اشرفۍ پكښې هغه له وركوم.
 ناگهانۍ يو ښه سړي هميانۍ بيا موندله او هغه بخيل له يې وركړه او ورته يې
 وئيل چې ماله هغه لس اشرفۍ چې تا وئيلې وې راكړه. بخيل ورته ووي چې
 په دې هميانۍ كښې خو لس د پاسه سل اشرفۍ وې. لس درو سېدې او سل
 دې دا دي ما له راكړې نو نور څه غواړې. هغه سړي قاضي له لارو. په ټوله
 قيصه يې خبر كړو. قاضي مدعا عليه راوغوښت، ورته يې ووي چې د ده حق
 ولې نه وركوي؟ بخيل ووي چې ده خو خپل حق په خپله له دې هميانۍ نه
 اخستې دے. نو زه ورله څه وركړم. قاضي هميانۍ طلب كړله. چې وه يې كتله
 نو هم هغه شان ترلې وه لكه څنگه چې وه. نو بخيل ته يې ووي چې ستا په
 هميانۍ كښې لس د پاسه سل اشرفۍ وې نو معلومېږي چې دا هميانۍ ستا
 نه ده. ته ورځه په خپله هميانۍ پسې گرځه او دا هميانۍ دې سړي له وركړه
 چې خاوند يې راشي نو هغه له به يې وركړي.

(2)

په عربو كښې يو ښه سړي وه. چې واړو خلقو په هر كار كښې له هغه نه
 پوښتنه كوله او د هغه په نصيحت به هر چا عمل كولو. ناگهانۍ چې دې پكښې
 اوسېده د هغه خلقو ټول سپي مړه شو. سبا له خلق دغه ښه سړي له راغلل او د
 سپو له مرگه يې خبر كړو. هغه ووي چې په دې كښې به خبر وي. بله شپه د
 هغه كلي ټول بانگيان مړه شو. خلق بيا سبا له راغلل هغه ښه سړي يې په دې

Not For Sale

Not For Sale

مختصر جوابونہ ورکری.

- الف: د بخیل سړي په ورکه شوې همیانۍ کښې خومره روپی وې؟
ب: قاضي د بخیل سړي د موندلې شوې همیانۍ څه فېصله وکړه؟
ج: د عربو د ښه سړي خبرې څنگه د خلقو په خبر تمامې شوې؟
د: حاتم طائي څوک و؟ او په څه مشهور و؟
2. د واحد جمع او د جمع واحد وليکئ:
لرگې، سړې، مېلمه، خبرې، دوستان، مېنډې.
3. د لاندې ورکړي شوي درې جوابونو نه په يو صحيح جواب د (✓) نڅېه وکړئ:
الف: د بخیل سړي په همیانۍ کښې خوا اشرفي وې؟
(1) سل (2) دوه سوه (3) درې سوه
ب: ښه سړي په کوم ځای کښې اوسېده؟
(1) پاکستان (2) چين (3) عرب
ج: حاتم طائي خومره اوبان حلال کړي وو؟
(1) شل (2) دېرش (3) څلوېښت
د: حاتم طائي چا له دعوت کړې و؟
(1) فقيرانو له (2) ملنگانو له (3) اميرانو له

خبر ڪرو. هغه ٻيا ووي ڇي په دي ڪنبي به خبر وي. خلقو ووي عجيبه ده سپو
به خوڪي. ڪوله، چرگانو به بانگونه وئيل، وخت د سبا به معلومده نو د دوي
په مرگ ڪنبي ڪوم خبر دے؟ هغه ووي ڇي په پتو ڪارونو خدا ے بنه پوهيڀري.
زمونڀ علم په دي خبرو نشته. په درېمه شپه خلقو اور بلولو ليکن اور نه بليده
او لمبه بي نه ڪوله. هر چا ووئيل ڇي خدا ے دي خبر ڪري. نه پوهيڀو ڇي خه
بلا پيښيڀري. ناگهان د بل طرف نه پري لښڪر وروخت. گهر چا پيره ڪلي يي
ٽول وسڙل. مال يي ورته لوٽ ڪڙو ڇي د دغه خلقو ڪلي ته نزدې شو، د لښڪر
خلقو په خپلو ڪنبي سره ووئيل ڇي نه رها شته او نه د سپو غيا شته او نه د
چرگانو بانگونه شته. معلومېڀري ڇي خلق نشته. تش ڪله او خالي ڪورونه به
خه ڪرو؟ په دي گمان لښڪر بيرته لاڙو. ڪلي ته خبر شه. خلقو ته ثابتنه شوه ڇي
د هغه بنه سري خبره رښتيا وه.

(5)

حاتم طائي د خپل سخاوت په وجه تر اوسه مشهور دے. يو ځل ترې چا پوښتنه وکړه چې داسې به هم څوک وي چې تاته زيات سخي او د دريابي زړه لرونکې وي؟ هغه ووي چې هو، داسې سړي شته. پوښتنه ترې وکړې شوه چې تاورسره لیده کاته کړي دي؟ يا دې د بل چا نه اورېدلي دي؟ حاتم طائي ووي چې هو، زما ورسره لیده کاته شوي دي. يو ځل ما د عربو اميرانو له دعوت وکړو او څلوېښت اوشان مې حلال کړل. اتفاقي خبره وه چې دغه وخت د ښار نه بهر په يو ځنگل راتېرېدم. ما وليدل يو سړي لرگي راغونډ کړي دي او ترې نه گېډه جوړوي نو ما ورته ووي چې تۀ د حاتم طائي مېلمه کېدۀ ولې نه؟ چې د هغه دعوت ته ورغلۀ وې، هلته خو ډېر خلق راجمع شوي دي. هغه جواب راکړو چې څوک په خپل محنت روزي گټي نو هغوي د حاتم طائي احسان په ځان نه ږدي. د انصاف خبره داده چې هغه سړي په همت او دريابي زړه لرلو کښي زما نه زيات وۀ.

ماخوذ لہ "گنج پنبستو" د مولوي احمد د تنگي

Not For Sale

سید رسول رسا
پیدائش: 10 اپریل 1910ء
وفات: 14 اکتوبر 1990ء

سائیکلہ وفادارہ

1. راخہ چہ نین دے وستایم د لسو کالو یارہ سائیکلہ وفادارہ
- تہ ماتہ زین ولار غارہ بستہ پہ دہر مدارئی خدمت تہ مہ تیار بی
- د یار نہ وفادار بی سترے مہ شہ خیلہ یارہ سائیکلہ وفادارہ
- نہ اس بی نہ تتوی بی نہ موتر بی نہ جہاز بی اونہ تہ هوا بازی بی
- یو خو دندہ وجود دے وی روان پہ لویہ لارہ سائیکلہ وفادارہ
- تلی شتہ، نہ دے لہمپ شتہ نہ دے پمپ نہ دے برہکونہ بی کارہ دے پیچونہ
- تہ زور لکہ د خوان زغلی پہ دؤ دؤ پہ ہوارہ سائیکلہ وفادارہ
- چہ وران نہ شہ یو خل او پہ سرک شہ تہ روان ملکونہ کرہ طوفان
- د باد پہ شانہ سم خہ تہ پہ لورہ پہ ہوارہ سائیکلہ وفادارہ
- خفہ چہ شہ د شلانتہ پہ شان پرہوخی پہ سرک بیانہ وھی نورک
- چور چور پہ زہ رنخور کرہ سرے وژنہ پارہ پارہ سائیکلہ وفادارہ

ماخوذ: د "بہدیا گلونہ" د میا سید رسول رسا

Not For Sale

مشغولتیا

1. مختصر جوابونہ وزکری:
- الف: سائیکل تہ بی د لسو کالو یار ولہ وئیلے دے؟
- ب: د شاعر سائیکل خنگہ وہ او خہ خہ پکنبی نہ وو؟
- ج: کلہ چہ سائیکل خفہ شہ نو بیبا خہ کوی؟
- د: د شاعر سائیکل زور وہ کہ خوان وہ؟
2. خالی خایونہ دک کرئ:
- د یار نہ وفادار بی سترے مہ شہ خیلہ.....
- یو خو دندہ وجود دے وی روان پہ لویہ.....
- تلی شتہ نہ دے لہمپ شتہ نہ دے..... نہ دے برہکونہ
- چہ..... نہ شہ یو خل او پہ سرک شہ تہ روان
- خفہ چہ شہ د شلانتہ پہ شان پرہوخی پہ.....
3. دا لاندینی تکی پہ خیلو جملو کنبی راولئ:
- اس، جہاز، موتر، تلی، لہمپ، پمپ، برہکونہ
4. د لاندینو تکی اپوتہ (متضاد) ولیکئ:
- ستائیل، وفادار، یار، زور، وران
5. د اسم تعریف وکرئ او پہ دے نظم کنبی پینخہ اسمونہ ولتوی او وی
- لیکئ:

Not For Sale

درې ورونه درې پوهان

پخوا په زمانه کښې يو درې تنه ورونه وو. درې واړه ډېر هونسيار او د پوهې خاوندان وو. هرې خبرې ته به زر رسېدل. دا ورته هډو خه کار نه ښکارېدو.

د ورځو نه يوه ورځ وه دغه درې واړه ورونه په يوه لاره روان وو. په خپلو کښې يې خبرې کولې چې په دې کښې مشري ووي چې په دې لاره خو يو اوښ تېر شوی دے. بيا دوهم ورور ووي چې دغه اوښ لکه چې په يوه

سترگه روند و. چې خه مخکښې لارل نو درېم ورور يې ووي چې په دغه اوښ يوه ښځه او ماشوم سواره وو.

دوي درې واړو دا خبرې کولې چې په دې کښې يو سړی چې په تېزۍ يې خپل اس راخوش کړی و، په دوي پېښ شو. مشري ورور دغه سړي ته ووي چې ځوانه! چوپه ورکه پسې راوتی يې؟ هغه سړي ورته جواب ورکړو چې هو، زما اوښ ورک شوی دے. بل ورور ورته ووي چې ستا هغه اوښ په يوه سترگه روند خو نه دے؟ هغه سړي وويل چې هو، هغه په يوه سترگه روند دے. درېم ورور ترې تپوس وکړو چې په دغه اوښ يوه ښځه او ماشوم خو نه وو سواره؟ هغه سړي ورته ووي چې هم دغسې ده. د هغه يقين ته دا خبره پرېوته چې گني د هغه دغه اوښ دغو سړو پټ کړی دے. هغه سمدستي

دې سبق کښې به تاسو لولئ:

- ✓ د درې ورونو د پوهې يوه قيصه چې درې واړه ډېر پوهه وو.
- ✓ د خپلې پوهې له وجې د بادشاه نه انعام گټي.

دوي ته ښځه او ورته يې وويل چې شابه کړئ زما اوښ وښايئ گني لارې سر مو بابلو. بيا يې هغه درې واړه مخکښې کړل او باچا له يې بوتلل. هلته يې د باچا په وړاندې ودرول او ټول حال يې باچا ته تېر کړو او وې وويل چې دوي درې واړو زما اوښ پټ کړی دے.

باچا چې ټول حال واورېده نو د هغه هم يقين وشه چې گني اوښ رښتيا دوي پټ کړی دے. خو هغوي درې واړو دې ټولې خبرې ته دروغ ووي او وې وويل چې مونږه دغه اوښ چرته ليدلې هم نه دے. باچا وويل چې دا زه څنگه ومنم چې تاسو دا اوښ نه دے ليدلې ولې بيا هم ټولې نخښې ښانې مو دي سړي ته سمې سمې وښايلې.

هغوي باچا ته ووي چې باچا! ستا نه قربان شو، مونږه درې واړو کښې دا چل دے چې هر يو څيز ته سم سم گورو او ځکه رانه خطائي نه کېږي. باچا وويل چې داسې ده نو زه هم اوس په تاسو يو ازمېښت کوم. که چرې پاس شوی نو خه به درته نه وایم که نه وي نو بيا به درسره هغه عمل وکړم چې کوم د غلو سره کولې شي. هغوي د باچا دا خبره ومنله.

باچا يو سړی راوغوښتو او په غوږ کښې يې ورته پټ شان خه وويل. هغه لاړو خه شېبه پس دوو تنو يوه ځوانچه راوړه او په داسې ځاي يې کېښوده چې باچا ليدله. په دغه ځوانچه کښې يو ډېر پروت و. باچا هغو درې واړو ته مخ ورواړولو او ورته يې وويل چې وايئ په دغه ډېرې کښې خه دي؟

په هغوي کښې مشر ورور وويل چې په دې ډېرې کښې يو څيز دے چې غونډ موندل دے. دوهم ورور يې ووي چې دغه څيز انار دے. درېم پرې غږ وکړو چې دغه انار لا پوخ هم نه دے. باچا چې دا واورېدل نو د اوښ مالک ته يې ووي چې ته څه ورځه. دا سړي غله نه شي کېدې. بيا يې هغوي خوا ته راوبلل او ورته يې وويل چې اوس مې په دې پوه کړئ چې تاسو څه رنګ په دې پوه شوی چې په دې ډېرې کښې انار دے او هغه انار لا پوخ هم نه دے.

مشري ورور يې ورته ووتيل چې اے باچا هر کله چې سپړو دا خوانچه راوړه نو زه پوه شوم چې په دې کښې پروت څيز دومره دروند نه دے. بيا چې خوانچه کښودې شوه نو هغه څيز چې په دې ډبې کښې پروت وه هغه ورغږېده. ځکه زما دا خيال شو چې دغه څيز غوندې دے. دوهم ورور يې ووي مونږ چې څه وخت دلته راتلو نو بهر مويو باغ ليدلے و چې انار پکښې لگېدلي وو. درېم ورور يې ورزياته کړه چې انار لا پاڅه شوي نه وو نو ځکه زما دا خيال شو چې دا انار به هم پوخ نه وي.

باچا ترې بيا پوښتنه وکړه چې په اوښ څنگه پوه شوئ؟

مشري ورور ووي چې قربان دې شم؟ مونږ چې څه وخت په لاره روان وو نو د اوښ د پښو تازه تازه ځاپونه مو ليدل نو ځکه زه پوه شوم چې په دې لاره اوس اوس يو اوښ تېر شوی دے. دوهم ورور يې ووي او هر کله چې دغه اوښ د لارې د يو طرف د بوټو څوکې خورلې وې او بل اړخ بېخي روغ پاتې و نو ما ووتل چې دغه اوښ په يوه سترگه روند و. درېم ووي چې په يو ځای کښې دغه اوښ ناست و او په زمکه د يوې ښځې او يو ماشوم د پښو نڅښې ښکارېدې. نو ځکه ما دا خيال وکړو چې په دغه اوښ يوه ښځه او يو ماشوم سواره وو.

باچا چې د دوي د پوهې دا نا اشنا تماشه وليده نو ډېر ترې خوشحاله ش و او ښې ډېرې پېسې يې ورله ورکړې. درې واره وروڼه په خپله مخه لاړل.

ماخوذ د اولسي قيصی نه د پروفېسر محمد نواز طائر

مشغولتيا

1. زباني ووايئ:

الف: درې واره وروڼه څنگه وو؟

ب: په لاره چې روان وو نو مشري ورور څه ووي؟

ج: درې واره وروڼو چې سپړي ته د اوښ نڅښې نښانې وښودې نو سپړي ورته څه ووي؟

د: باچا په درې واره وروڼو څه امتحان وکړو او دوي څه جوابونه ورکړل؟

ه: باچا چې د دوي پوهه وليده نو څه يې ورسره وکړل؟

2. اسم ظرف هغه اسم ته وايي چې ترې څه ځای يا وخت مراد وي؟ لکه:

هسپتال، مدرسه، جومات، گېنټه، منټ، کال، مياشت.
تاسو د ظرف د اسم پينځه مثالونه نور بيان کړئ.

3. د مذکر مؤنث او د مؤنث مذکر وليکئ.

وروڼه، باچا، اوښه، ښځه، ماشوم، غل، رنده.

4. د لاندینو الفاظو معنې وليکئ او په جملو کښې يې استعمال کړئ.

ورکه، سترگه، رښتيا، نڅښې نښانې، غوندې موند.

5. د لاندیني کالم (الف) لفظونه د کالم (ب) سره جوړه کړئ او نوي ټکي ترېنه جوړه کړئ:

کالم (الف) کالم (ب)

درې خبرې

نڅښې ورور

دروغ انار

غوندې موند وروڼه

مشرع نښانې

مرغلري / اړونه

مرغلري

- ❖ يو بل په خرابو نومونو مه يادوئ. (قرآن مجيد)
- ❖ څوک چې لوڼه پوره کوي هغه به دينه دے. (حديث شريف)
- ❖ په هغه ورځ وژاړه چې تېره شوه خو نېکي دې ونه کړه. (حضرت ابوبکر صديق)
- ❖ لږې خبرې کول حکمت دے، لږ خورل صحت دے، کم اوده کېدل عبادت دے او خلقو سره ليدلو کتلو کښې خبر دے. (حضرت عمر فاروق)
- ❖ ځناور خپل مالک پېژني خو انسان خپل مالک نه پېژني. (حضرت عثمان)
- ❖ د ټولو نه لومړی خیانت قوم او ملک سره خیانت دے. (حضرت علي)
- ❖ د ذلت د ژوند نه د عزت مرگ ښه دے. (حضرت حسين)
- ❖ توبه اېستل ډېر اسان دي خو گناه پرېښودل ډېر گران دي. (امام جعفر صادق)
- ❖ څوک چې علم د دولت گټلو دپاره حاصلوي، علم د هغه په زړه کېښي ځاے نه کوي. (امام ابوحنيفه)
- ❖ بنيادم ته ادب ښودل ځناورو ته د ادب ښودلو نه زيات گران دي. (امام شافعي)
- ❖ د ټولو نه کمزور انسان هغه دے چې خپل راز نه شي پټولی. (افلاطون)
- ❖ ښه کتاب نېغه لار ښايي. (محمود غزنوي)
- ❖ که ځان نه څه جوړول غواړي نو يو منت هم مه ضائع کوه. (قائد اعظم)
- ❖ پوهه رڼا ده. (باجا خان)

اړونه

- ❖ وړوکه هندوگه په سريې شکور

- ❖ بې ستنې کوټه پکښې ناست دے شهزاده
- ❖ بند په بند، هر بند بې لري خوند
- ❖ پلار بې لا پېدا نه دے زوے بې په کوټه گرځي
- ❖ په هوا راغے يو باز ډوب شو په درياب
- ❖ د ځلې نه بې ځي وينې، خبرې کړي د مينې
- ❖ تردې او تر شا ډنډه، شپېلۍ په دولس بنده، بيه هر بند کښې څلور پېونده
- ❖ جنت لري، دوزخ لري بېشانه د ده زور دے، درياب په بېړۍ سور دے
- ❖ نه تبغ دے نه چاره ده، خامه غوښه ده، تېزي لري، ښه تېره ازغي لري
- ❖ هغه دې لار، دا دے راغے، دا دے راغے، هاغه دے لار
- ❖ هم بې حلالومه او هم مې ژروي

ځوابونه:

تور املوک، قبر، گنۍ، لوگۍ، قلم/پن، کال، مياشتې، هفتې، قرآن مجيد، ژبه، نظر، پياښ

مشغولتيا

1. لاندینۍ جملې پوره کړئ:
 - الف: يو بل په خرابو نومونو
 - ب: ښه نېغه لار ښايي.
 - ج: رڼا ده.
 - د: پلار بې لا پېدا نه دے بې په کوټه گرځي
 - ه: د ځلې نه بې ځي خبرې کړي د

مشغولا

1. استاذ دې داسې څو نورې مرغلرې/اړونه واوروي او د شاگردانو نه دې هم تپو سونه وکړي.

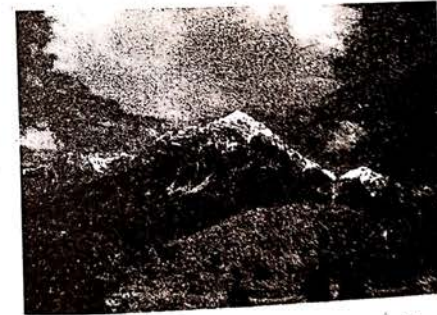
چترال

چترال د پاکستان د خيبر

پښتونخوا صوبي په قطبي سيمه كښې پروت دے. دا د پاکستان په ښكلو او ښائسته سيمو كښې شمارة. رقبه يې څلور زره اته سوه پنځوس مربع كلوميټره او ابادي يې د كال 1998ء د مردم شماری مطابق درې لکه اتلس زره شپږ سوه اتيا او د كال 2004ء د مردم شماری مطابق درې لکه اته اويا زره وه.

دا د دنگو او ښائسته غرونو وطن دے. د چترال نه د قطب په لور د

هندوکش غرنيزه سلسله ده چې پکښې د ټولو نه اوچته څوکه په ترچ مير بللې شي چې د چترال خلق ورته د ښاپېرو محل هم وائي. د دې اوچتوالی 25289 فټه دے. د رقبې په لحاظ چترال د خيبر پښتونخوا تر ټولو لويه ضلع ده. د

دې ضلعي نه قطب او نمر پريواته اړخ ته افغانستان، قطب ته يې د واخان پټۍ ده. دا پټۍ د پاکستان او مینځنۍ ايشيا ترمنځه يو بريد دے. نمرخاته ته يې گلگت او سوېل ته يې د بره دير سره پوله ده.

Not For Sale

چترال ته د دير له لوري په لورۍ او د گلگت له لوري په شندور تاپ تگ راتگ کېږي او د هوا له لارې د هوايي جهاز په ذريعه هم تگ راتگ کېږي او د دغه غرض دپاره د چترال ښار نه تقريباً درې کلوميټره بيرته يو هوايي ډگر موجود دے. د چترال دپاره تلونکې د زمکې لارې په ژمي کښې د واورو د ورېدو له وجې بندې وي او هم دغه وجه ده چې حکومت د لورۍ په غر کښې سړنگ جوړ کړې دے چې داسې کالوسر چترال ته تگ راتگ ممکن شي.

د چترال خلق په اصل نسل د گلگت او هنزه د خلقو په شان دي او 'کهو' قبيلې سره تعلق لري. د دوي خپله ژبه ده چې 'کھوار' بللے شي او مونږ ورته چترالي وايو. دا ژبه په ځينې نورو سيمو کښې هم وئيلې شي. لکه د سوات او گلگت په ځينې سيمو کښې خو په چترال ضلع کښې د 'کھوار' ژبې نه علاوه نورې هم لس ژبې وئيلې شي چې پکښې پښتو او فارسي هم شاملې دي. نو په دې وجه مونږه دا وئيلے شو چې چترال د نړۍ په مخ له هغه ځايونو څخه يو دے چې د گڼو ژبو د کور حيثيت لري.

چترال تر کال 1969ء پورې په ملاکنډ اېجنسي کښې شامل وۀ او بادشاهي نظام پکښې جاري وۀ. په کال 1970ء کښې يې د نوې ضلعي حيثيت وموندو. په دې ضلع کښې اووۀ تحصيرونه دي: (1) چترال (2) دروش (3) لټکوه (4) ملکو (5) ترکو (6) مستوج (7) اړندو. د خيبر پښتونخوا په صوبائي اسمبلۍ کښې د چترال ضلعي دوه د صوبائي اسمبلۍ منتخب ممبران نمائندگي کوي.

د دروش نه تر چتراله څلوېښت کلوميټره فاصله ده. دا ټوله علاقه د دنگو او لغرو غرونو نه ډکه ده، په مينځ کښې يې د چترال سيند بهېږي او زياته کرونده د دغه سيند په غاړه کېږي. په چترال کښې گڼې مېوې لکه

Not For Sale

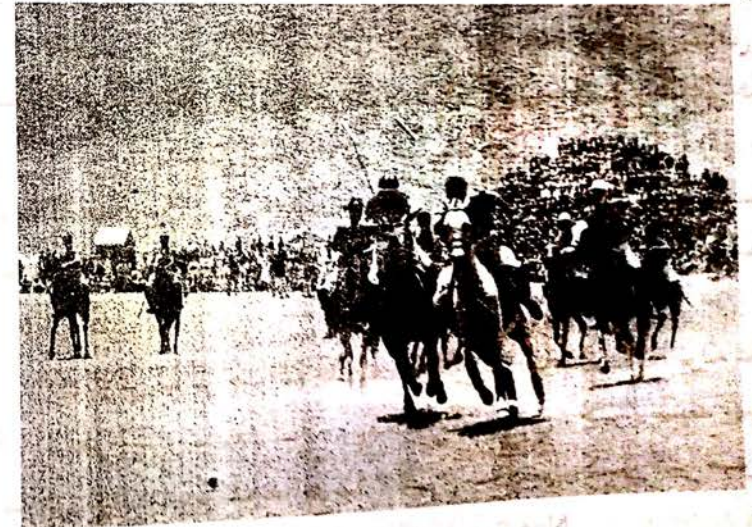
مشغولتيا

1. مختصر جوابونه ورکړئ:
الف: د چترال رقبه څومره ده؟
ب: د چترال حدود اربعه معلومه کړئ.
ج: د چترال پېداوار بيان کړئ.
د: د چترال خلق په کومه لوبه مټين دي؟
ه: د چترال کوم څيزونه مشهور دي؟
2. په لاندنيو ټکو اعراب ولگوي:
گلگت، هنزه، لواری، دروش، کرکيله، چوگان، مېچونه
3. لاندیني لفظونه خپلو جملو کې استعمال کړئ:
اصل نسل، تگ راتگ، سيند، پکولونه، دود دستور، گډا، سندرې.
4. تاسو په دې سبق کې پينځه اسم معرفه او پينځه اسم نکره ولټوئ او په خپلو کاپو کې يې وليکئ.

سېوان، خرمانی، غوزان، انگور وغېره پېدا کېږي. جوار او ورېژي يې د غلې فصلونه دي. د خلقو زیاته گزاره په کرکيله ده. گډې بيزې هم پکېنې ساتلې شي. په لاسونو جوړو شوو څيزونو کېنې چترالی چغې، پکولونه او د وړی کپړه ډېر مشهور دي.

د چترال په نمر پړواته اړخ کېنې په يوه محدوده علاقه کېنې يو بل قوم اوسېږي. د دې خلقو ژبه او دود دستور د زړې زمانې سره تعلق لري. د دغه علاقې د کتلو دپاره د دنيا د گټ گټ نه سېلانيان راځي او تحقيق پرې کوي.

د چترال خلق ډېر ساده، سپين زړي او خوشحاله اوسېدونکي خلق دي. د گډا کولو او سندرو وټيلو سره ډېره مينه لري. جنگ جگړې او پرې جنې پکېنې نشته. د چترال خلق په چوگان يا پولو لوبه ډېر مټين دي، د دې دپاره يې ښه ښه اسونه ساتلي وي او په دغه لوبه کېنې ډېره په مينه برخه اخلي. په چترال کېنې هر کال د پولو (چوگان) مېچونه کېږي او ډېر خلق يې نندارې کوي.

اسرار د طورو
پيدائش: 15 ستمبر 1939

گُلا، بُلا او امزُلا

يو گُلا او بل بُلا بل امزُلا وە
هريو مشروە د بل نه قلقللا وە
هميشه به سره درې واره په جنگ وو
نه په شرم په حيا وونه په تنگ وو
پلاري يې زور عمر خوړلې زميدار وە
په نا اهلر اوړېدلې وە هوښيار وە
نصاحت يې په زامنو اثر نه کړو
گني دوي به يو د بل سره شر نه کړو
عاقبت چې پلار د خان په رنځ اخته شو
بنه پوهېده چې درنگ ساعت له مرگ مېلمه شو
د د خپله ژوندانه نه مطمئن وە
د گُلا بُلا په غم باندي غمژن وە
د اصلاح يو اخري کوشش پکار د د
وي بچوړو راشي درې واره يو کار د د
پلاري يې ووئيل چې نهه لښتي راوړئ
نرمې مۀ راوړئ ښې سختې سختې راوړئ

Not For Sale

هر يو درې درې لښتي راوړې هغه دم
پلاري يې ووي چې گېله ترې جوړ کړئ سم
بيا يې ووئيل گُلا دا گېله مات کړه
دا خدمت راباندي خپله زويه زيات کړه
که گُلا که امزُلا وە که بُلا وە
ناکام پاتې شو هريو په انگولا وە
پلاره دا خو ډېر مضبوط د د نه ماتېږي
يو د بل نه که جدا شي بيا به کېږي
پلاري يې ووئيل جدا يې کړئ گلونو
بيا يې مات کړئ په قلاره په زورونو
يو ساعت کښې نهه واره تق په تق شوې
د گُلا بُلا لېمې بلې شوې پرق شوې
پلاري يې ووي دې کښې تاسو له عبرت د د
په يووالي اتفاق کښې برکت د د
که يو موټر شوئ نو تل به په امان يئ
که دانده وانده يئ تل به په امان يئ
امزُلا، گُلا بُلا پوه په حکمت شو
يو تر بل غاړه غړي په محبت شو

ماخوډ: د "زما کتاب" نه د اسرار د طورو

سيد عبدالستار شاه

(باچا جان)

حضرت سيد عبدالستار شاه چي په باچا جان مشهور دے، د خپل کردار او ژوندۍ جذبي په وجه يې ابدې ژوند حاصل کړې دے. دوي خپل ټول ژوند د خدا د مخلوق د خدمت دپاره وقف کړې و. د خلقو روحاني تربيت به يې کولو او د سلوک او معرفت له لارې يې خلق خبرول. د دې نه علاوه د پاکستان د جوړولو په جدوجهد او بيا د پاکستان د جوړېدو نه پس د هندوستان نه د تش لاس راغلو مهاجرينو د امداد کولو په لړ

کښې به د سيد عبدالستار شاه باچا کوششونه تل ياد ساتلې او ستايلې شي. سيد عبدالستار شاه باچا د هزارې بټيگرام ضلعي د ميرانو نومې کلي د سېدانو په يوه عزتمنده کورنۍ کښې په کال 1878ء کښې پېدا شو. د پلار نوم يې سيد برهان شاه و. د دوي د نسب سلسله د بونېر مشهور ولي الله حضرت سيد علي ترمذي (پير بابا) ته رسي. دے په نسب حسيني سيد و. د دوي د مور له اړخه نيکه حضرت نظيف بابا هم د خپل وخت يو لوی روحاني شخصيت و.

حضرت باچا جان د تعميراتو د ټېکدارۍ کار کولو ځکه نو په خپل وخت کښې يو ښه شتمن سړې و. خو چې کله يې د چشتيه سلسلې د مشهور

دې سبق کښې به تاسو لولئ:

- ✓ د سيد عبدالستار شاه باچا د ژوند او خدماتو په حقله معلومات
- ✓ د پاکستان په تحريک کښې د هغه کوششونه

مشغولتيا

1. مختصر جوابونه ورکړئ:
الف: د بوا زميدار د درې زامنو څه نومونه وو؟
ب: دغه درې وارو څه کردار لرلو؟
ج: پلار يې چې د مرگ په تبه پرېوتو نو زامنو ته يې څه ووي؟
د: هغوي ښه وې ولي ماتې نه کړې شوې؟
ه: کله چې ښه وې ځان ځان له شوې نو هغوي په اسانه ماتې کړې شوې نو پلار يې ورته څه ووي؟
2. د دې ټول نظم نه مونږ ته څه نصيحت حاصلېږي؟
3. دا ټکي په خپلو جملو کښې استعمال کړئ:
تنگ، نا امله، عمر خوړلې، لېمه، اتفاق.
4. د اتفاق په سرخط يو مضمون وليکئ چې لس جملې وي.
5. د ټکي صحيح معنی معلومه کړئ. يو ټکي او د هغې درې معنې ورکړې شوي دي، تاسو پکښې صحيح معنی وليکئ:

عمر خوړلې	بوا	بیمار	مړ شوے
نصيحت:	وصيت	محنت	پند
کوشش:	منډې	هڅه	تگ و دو
انگولا:	ژړا	خندا	فرياد
ساعت:	گېنټه	وخت	گرې

ولي الله سائين محمد عظيم (نران شريف کشمير) نه لاس نيوه (ببعت) وکړو نو د هغوي په وېنا يې د دنيا کاروبار پرېښودو او خپل ژوند يې د سلوک لارې ته وقف کړو. دوي به د پېښور ښار د ډېگري بازار په يوه بالا خانه کېنې د اوسېدل او خلقو ته به يې روحاني فېض رسولو. دوي به په ډېگري کېنې د حضرت خواجه معين الدين چشتي د اجمير شريف کليز غرس په باقاعده کې سره کولو. په دغه موقع به د ډېگري په بازار کېنې د خاص چراغان او قوالۍ بندوبست هم کولې شو.

د مشهور صوفي شاعر حضرت عبدالرحمن بابا په مزار د پښتو مشاعري ابتدا هم د دوي په کوشتونو وشوه. دوي به د شاعرانو ادبياتو ډېر قدر کولو. د پښتو مشهور شاعر مرحوم امير حمزه خان شنواري د دوي په مريدانو کېنې شامل وه. د مرحوم حمزه بابا د شاعري لويه برخه د دوي په تعريف مېنې ده.

حمزه بابا به اول په اردو کېنې شاعري کوله. وروستو يې د دوي په وېنا پښتو شاعري ته توجه وکړه او لومړنۍ نوم يې پېدا کړو. د پښتو مشهور سندرغاړې او موسيقار رفيق شنواري مرحوم د بابا جان مريد او قوال وه چې وروستو يې د پښتو موسيقۍ په مېدان کېنې يو ډېر لومړی کردار ادا کړی او نه هېرېدونکې مقام يې موندلې دے.

بابا جان د آزادۍ په تحريک کېنې ښه په زور او شور سره برخه اخسته. دوي او د دوي مريدانو د پاکستان په جوړولو کېنې نه هېرېدونکې کارنامې تر سره کړي دي. د پاکستان د جوړېدو نه پس چې د هندوستان نه کوم خوار او زېلي مهاجرين پاکستان ته راغلل نو د هغوي د خدمت او ورسره د لاس امداد کولو په لړ کېنې يې هم د قدر وړ کردار ادا کړو. د دوي سخاوت مشهور وه. د غريبانانو او بې اسرې خلقو يې د زړه د اخلاصه امداد کولو. دوي د بې نوا او غريب نواز په لقبونو شهرت لرلو.

بابا جان د جولايي د مياشتې په 21 نېټه کال 1954ء کېنې د 95 کالو په عمر کېنې وفات شو او د ډېگري دروازي نه بهر هديره کېنې خاورو ته وسپارلې شو.

اوس هم په گڼ شمېر کېنې د دوي مريدان او عقيدت مند د دوي د مزار زيارت ته حاضرېږي. د روژې د مياشتې په يويشتمه نېټه د دوي په مزار د پښتو قوالۍ روايت لا تراوسه پورې ژوند دے.

مشغولتيا

1. مختصر جوابونه ورکړئ:

الف: سيد عبدالستار شاه بابا چرته پېدا شو؟

ب: د پښتو کوم نامتو شاعر د دوي مريد وه؟

ج: بابا جان د ژوند زياته برخه چرته تېره کړې وه؟

د: د بابا جان مزار چرته دے؟

ه: د بابا جان د خدماتو مختصره جائزه واخلي.

2. د لاندینو الفاظو معنې وليکئ:

ابدي ژوند، سلوک، معرفت، روحاني شخصيت، غرس،

صوفي، مشاعره، عقيدت مند.

3. دا ټکي په خپلو جملو کېنې استعمال کړئ:

زيارت، روايت، سخاوت، مهاجرين، تحريک، تعريف.

4. "خدمت" او "تربيت" يو شان اوازونه لري، دې ته هم اواز له لفظونه

وايي. تاسو دې سبق کېنې داسې نور پينځه هم اواز له لفظونه ولټوئ او

په کاپو کېنې يې وليکئ.

113

غرڙيزه لږي کښې ډېرې سيمې داسې نومونه لري چې په اخره کښې يې گلي راځي لکه نتيا گلي، باره گلي، گورا گلي او داسې نورې ځکه نو دغه ټول کلي او سيمې د گليانو په نامه بللې شي. داسې دا ټول ځايونه سره خپلو کښې گنډلي او نژدې نژدې دي.

نتيا گلي د خپل قدرتي ښائست، کږو وږو او پېچومو لارو او په اوږي کښې د خوش گواره موسم په وجه کافي شهرت لري. د سمندر د سطحې نه د زيات اوچتوالي په وجه د نورو گليانو په مقابله کښې دا ځاي ډېر پخ دے. نتيا گلي د سمندر د سطحې نه 2500 ميټره 8200 فټه اوچتوالی لري. نتيا گلي د نورو گليانو په مقابله کښې زيات يخوالی لري او په ښکلا او ښائست کښې هم د نورو نه زيات مشهور ځاي دے. د دې ځاي غرونه اباد او په ونو پټ دي. ونې يې کالو سر شنې وي. د نتيا گلي د حسن او ښائست يوه وجه دلته د گڼو گورو ونو څنگلونه دي چې په دغو ونو کښې د چير، ديار، غوزانو ونې په زيات شمېر کښې دي او ورسره ډېر داسې ناياب او کمياب بوټي دي چې د دوايانو دپاره پکارېږي او ځينې داسې گلونه هم دلته شته چې د دې ځاي نه علاوه د ملک په نورو برخو کښې نه وي. وجه يې دا ده چې د دغه ځاي آب و هوا د دغو ونو، بوټو او گلونو دپاره مناسبه ده. دغه شان دغو ونو، بوټو او گلونو د دې سيمې ښائست يو په دوه کړي دے.

دلته د ژمي په موسم کښې ډېره زياته واوره پرېځي. د واورې وړېدو ننداره ډېره خوندناکه وي او هم دغه وجه ده چې ځينې خلق د واورې وړېدو د عمل تماشي کولو دپاره ځانونه دلته رارسوي. د دغه نظارې نه خوند اخلي او خپل زړه ته سکون او آرام ورکوي.

دلته ځينې هغه ځناور او مارغان هم شته چې په نورو علاقو او خصوصاً په ښکته سيمو کښې نه موندلې کېږي خو د ټولو نه زيات چې کوم

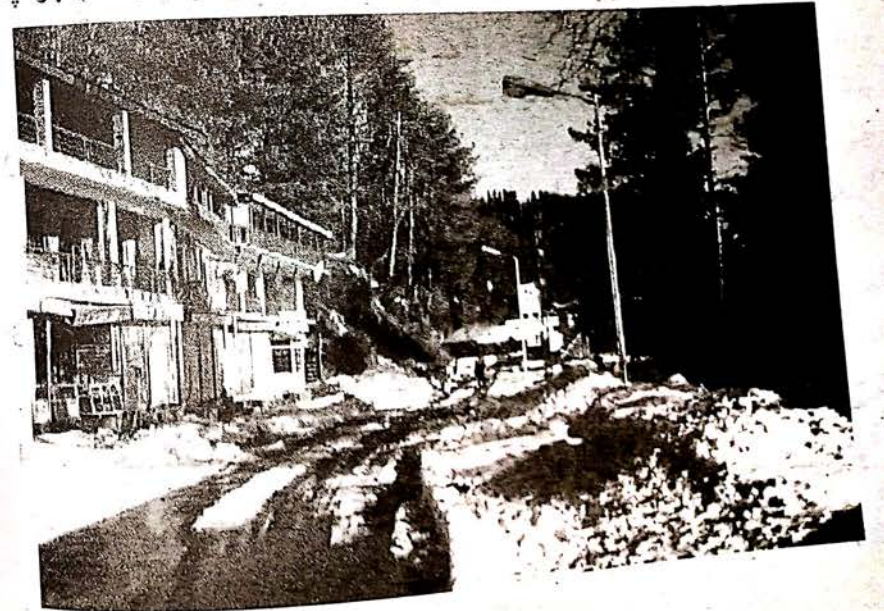
112

نتيا گلي

په صوبه خيبر پښتونخوا الله پاک له خپله اړخه دا پېرزوئنه کړې ده چې دلته يې بې اندازې ښائسته سيمې پيدا کړي دي او د هغې په ليدلو او سېل کولو د بنده زړه ته خوشحالي او سکون حاصلېږي. د دغه قدرتي حسن نه هر څوک متاثره کېږي او د الله په قدرتو يې ايمان مضبوطېږي. په دغه شان ښائسته سيمو کښې د اېست اباد ضلعي يو صحت افزا، ښائسته او ښکلې مقام نتيا گلي ده. د اېست اباد نه بره په

دې سبق کښې به تاسو لولئ:

✓ د نتيا گلي د حدود اربعې، ابادي، ښائست او د يخوالي باره کښې معلومات

- ج: د نتييا گلي په ونو کښې د مشهورو ونو نومونه وليکئ.
- د: دلته کوم ځناور په زيات شمېر کښې موجود دي؟
- ه: د نتييا گلي خلق د کومې قبيلې سره تعلق لري؟
- و: د انگرېزانو د دور د گرجې څه اهميت دے؟
2. لاندیني ټکي په خپلو جملو کښې استعمال کړئ.
- سکون، ښائست، ښکلا، آب و هوا، نظاره، بيزوگان، گرجا،
راشه درشه، گډون.
3. تاسو که چرته د يو صحت افزا او يخ مقام سېل کړئ وي نو د هغې
حال په کلاس کښې ملگرو ته ووايئ.
4. د "بې اندازې" معنی ده "هغه چې څه اندازه يې نه وي". دغه شان د
"بې شماره" معنی دا ده چې "هغه چې شماره يې نه وي". "بې" د
اندازې او شمار دپاره سابقه ده. تاسو دغه شان نور پينځه لفظونه
وليکئ چې په سر کښې يې د "بې" سابقه راځي.
5. خالي ځايونه ډک کړئ:
- الف: نتييا گلي يو ښائسته او مقام دے.
- ب: په نتييا گلي کښې د چپر، ديار او ونې دي.
- ج: نتييا گلي ته خلق په اوږي کښې له راځي.
- د: دلته خلق سيمينارونه، اجلاسونه او کوي.

Not For Sale

ځناور دلته ځان ښيي نو هغه بيزوگان دي چې په ونو کښې گرځي. په سرک هم
ليدے شي او کله کله ابادو ته هم راځي. دوي سره چېرې ښه نه وي خو که چا
ورسره يو ځل وچېرل نو دا ځناور بيا خطرناک وي.

دلته انگرېزانو په خپل دور کښې ځينې عمارتونه جوړ کړي دي چې له
ترننه موجود دي. په دغو عمارتونو کښې يوه په مکمله توگه د لرگو نه جوړه
گرجا (د عيسايانو عبادت خانه) ده. د دغې گرجې د شا له لوري کشمير په نظر
راځي او يوه ښکلې تنداره وړاندې کوي.

نتييا گلي کښې د امروزه ضرورتونو پوره کولو دپاره يو وړوکه بازار
هم شته چې مقامي د لاسونو جوړ څيزونه او مقامي مېوې پکښې د خلقو د
پام لرنې وړ دي او د ضرورت نور څيزونه هم لاس ته راتلے شي.

د نتييا گلي خلق د کرلان قبيلې سره تعلق لري او دوي د سردارانو په
نوم مشهور دي. ژبه د زياتو خلقو هندکو ده خو زيات په اردو او پښتو هم
پوهېږي. خلق يې په راشه درشه کښې ښه دي او د جنگونو او جگړو نه وېزاره
دي. بس د خپل کار سره کار لري. د نتييا گلي يو خصوصيت دا دے چې دلته
ځينې حکومتي، ښځه الاقوامي، قومي او نورې ادارې د اوږي په موسم کښې
خپل اجلاسونه، سيمينارونه او ورکشاپونه کوي او د ښکته سيمو د گرمۍ نه
تنگ شوي خلق په ډېره مينه په دغو اجلاسونو، سيمينارونو او ورکشاپونو
کښې د گډون کولو دپاره راځي.

مشغولتيا

1. مختصر جوابونه ورکړئ:
- الف: نتييا گلي په کومه ضلع کښې ده؟
- ب: نتييا گلي د سمندر د سطحې نه څومره اوچتوالی لري؟

Not For Sale

116

ڊاڪٽر محمد زبير حسرت
پيدائش: 14 اگست 1962ء

دعا

لويہ خدايہ لويہ خدايہ
مون پيہ سمہ لارہ بينايہ

سربالا مون پيہ جھان ڪري
زرہ او ذھن مون رويان ڪري

سپورمي، ستوري دي ڪہ نمر دے
ڪہ سيندونه دي ڪہ غر دے

ڪہ دي زمڪي اسمانونہ
ستا دي وارہ جھانونہ

تہ مورب، مون پيہ بنديان يو
ڊير خواران، ڊير عاجزان يو

مون پيہ تانہ دُعا غوارو
ژونيدون ڊڪ لہ حيا غوارو

د اخلاقو دولت راکري
همت راکري، عزت راکري

Not For Sale

117

تہ پيہ خيلو نعمتونو
توفيق راکري د شڪرونو

زہ حسرت دي خوار بنده يم
ستا پيہ در ڪنبي پيہ سجده يم

د ليکونکيو پېژندگلو

1: پروفېسر نصيرالدين:

شاعر، اديب، محقق، نقاد، ژبپوهان او د تعليم ماهر دے. پښتو کښې يې اېم اے کړې ده او د درس و تدريس څانگې سره يې د يوې اوږدې مودې پورې تعلق پاتې شوی دے. د خېبر پښتونخوا په مختلفو کالچونو کښې د پښتو ژبې او ادبياتو استاذ پاتې شوی دے او د گورنمنټ پوسټ گرجوېټ کالج نوبار د خېبر پښتونخوا نه پرنسپل ريتاړدے. نظم او نثر دواړه ليکي خو د ليکلو ميدان يې په نثر او خصوصاً په لغت نويسۍ کښې دے. "د ژبو رشتې" نومې کتاب يې هم ليکلی دے او وخت په وخت يې مختلفې مقالې په اخبارونو او پښتو رسالو کښې چاپ شوي دي.

2: پروفېسر ډاکټر يار محمد مغموم خټک:

شاعر، اديب، محقق، نقاد او د تعليم ماهر دے. په اېډورډز کالج پېښور کښې د پښتو ژبې او ادبياتو استاذ دے. گڼ شمېر تحقيقي، تنقيدي او علمي کتابونه يې چاپ شوي دي چې "د خوشحال فرهنگ"، "د ازادۍ تحريک او پښتو شاعري، صوفيانه شاعري او د معاشرې اصلاح، دستار نامه ترتيب او تدوين، فرهنگ (دوېم جلد)، د بنائست د لار مسافر، The Roshanites movement of Pushto Literature (انگرېزي مقاله) پکښې زيات مشهور دي. وخت په وخت يې گڼې تحقيقي، تنقيدي او لساني مقالې په مختلفو رسالو کښې چاپ شوي دي.

Not For Sale

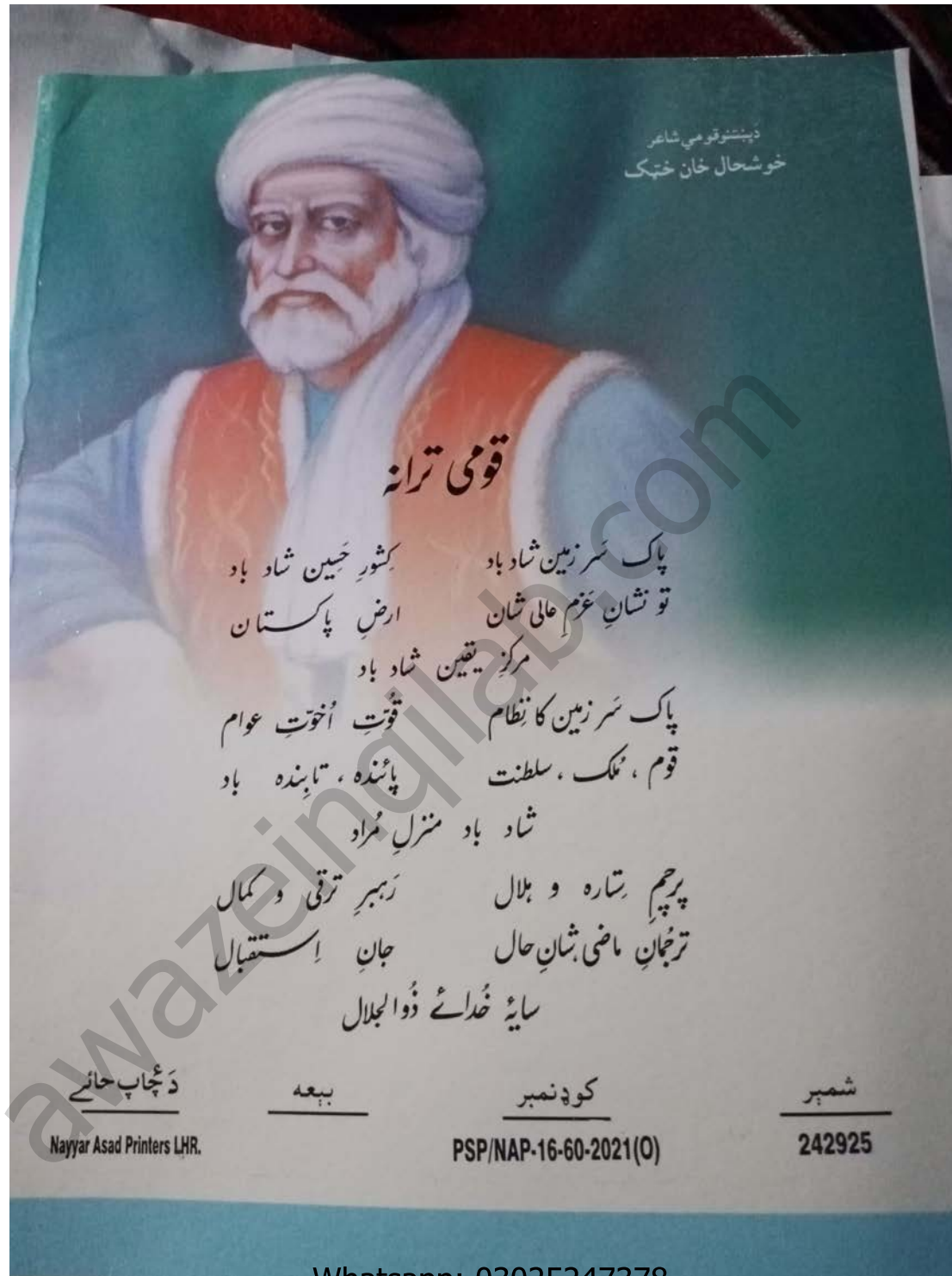
3: فرهاد محمد غالب:

شاعر، اديب، مترجم او د تعليم ماهر دے. پښتو کښې يې آنرز کړۍ دے. گڼ شمېر علمي او ديني کتابونه يې پښتو ته ترجمه کړي دي. د درس و تدريس شعبي سره تړون لري او په دې مد کښې يې د دېرشو کلونو تجربه ده. په گورنمنټ هائر سپکنډري سکول خوشکي پايان نوبار (د خېبر پښتونخوا) کښې استاذ دے. د خېبر پښتونخوا ټېکسټ بک بورډ دپاره يې د پښتو قومي نصاب 2009ء تر مخه په کتاب سازۍ کښې هم برخه اخستې ده.

بې شکه چې ټول مؤمنان خپلو کنبې ورونه دي
 نو دخپلو ورونو تر مينځه روغه
 راولئ او د خدائے پاک نه ويره وکړئ
 چې رحم در باندې وکړه شي-
 پاره نمبر 26 (سوره الحجرات - آيت 10)

”رشوت ورکونکے او اخستونکے دواړه
 دوزخيان دي“ (الحديث)

Not For Sale

Download PDF MCQs, Books and Notes for any subject from the Largest website for free

awazeinqilab.com

آواز انقلاب ڈاٹ کام

and also Available in Play Store

Primary (5th) Level

Middle (8th) Level

Matric (10th) Level

F. Sc (12th) Level

BS (16th) Level

Urdu Grammar

Curriculum (Govt Books)

Past Papers

English Grammar

Readymade CV

NTS, FTS, CSS, PMS,
ETEA, KPPSC, PPSC,
SPSC, AJKPSC, BPSC,
KPTA ETC

ہر Subject کے Notes اور MCQS فری
ڈاؤن لوڈ کریں۔ نیز CV کے MS word تیار

Templates ڈاؤن لوڈ کر کے اپنے حساب

سے Modify کریں۔

Available Subjects

- Agriculture
- Computer Science
- Economics
- English
- Biology
- Chemistry
- Geology
- Management Sciences
- Microbiology
- PCRS/ Pak Study
- Pharmacy
- Sociology
- Zoology
- Chemistry
- Statistics
- Physics
- Mathematics
- Law
- Environmental Sciences
- Botany
- Biotechnology
- Library & Information Sciences
- Journalism & Mass Communication
- Political Science
- Geography
- General Science
- Education
- Tourism & Hotel Management
- Urdu
- Pashto
- Islamic & Arabic Studies
- Electrical Engineering
- Civil Engineering
- Mechanical Engineering
- Chemical Engineering
- Software Engineering
- Election Officer
- General Knowledge
- Pedagogy
- Current Affairs
- Medical Subjects
- Judiciary & Law
- other

awazeinqilab.com

WhatsApp : 03025247378